

СРБСКО - НАРОДНА

СВЕТКОВИНА

ЗА

1866.

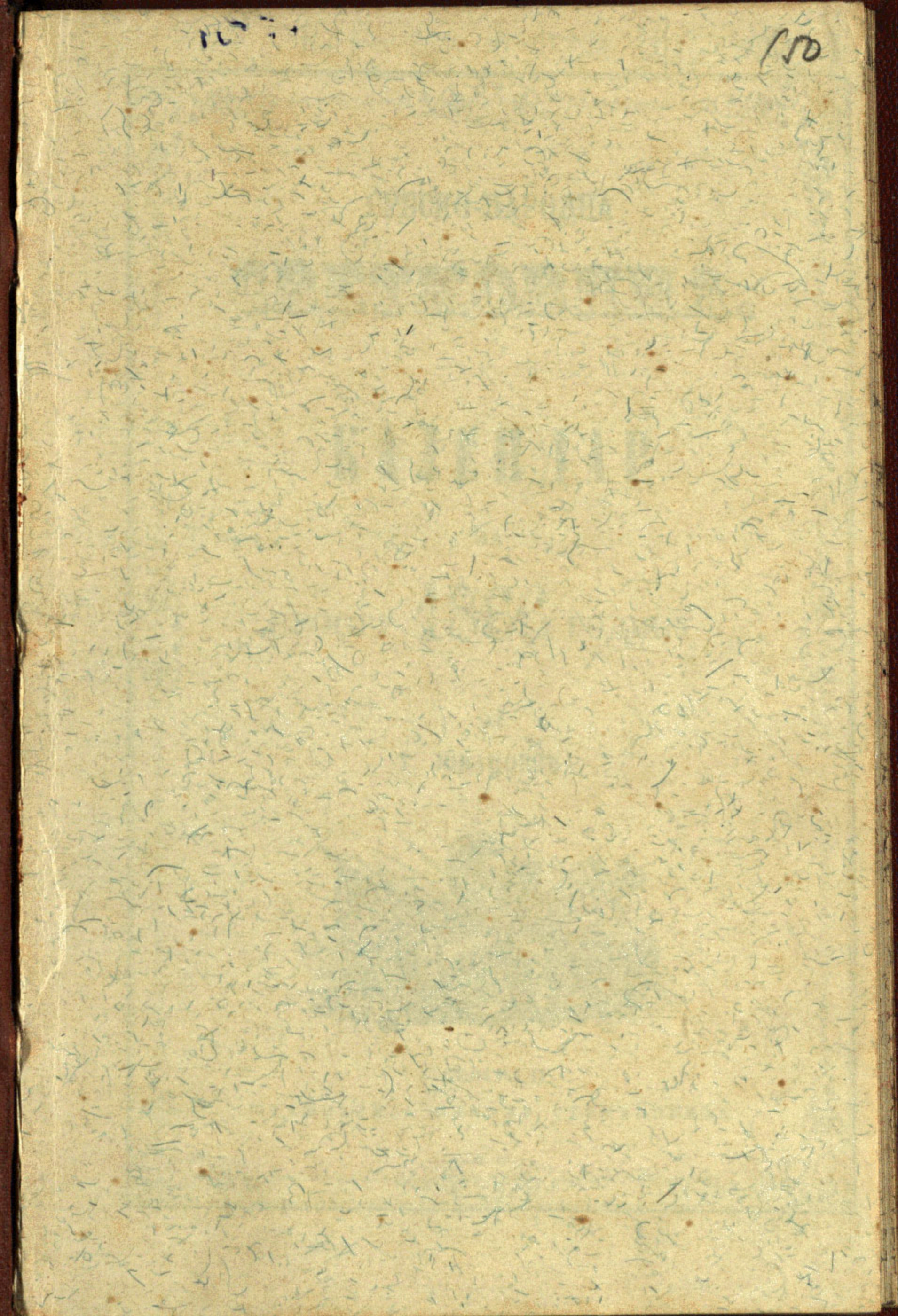

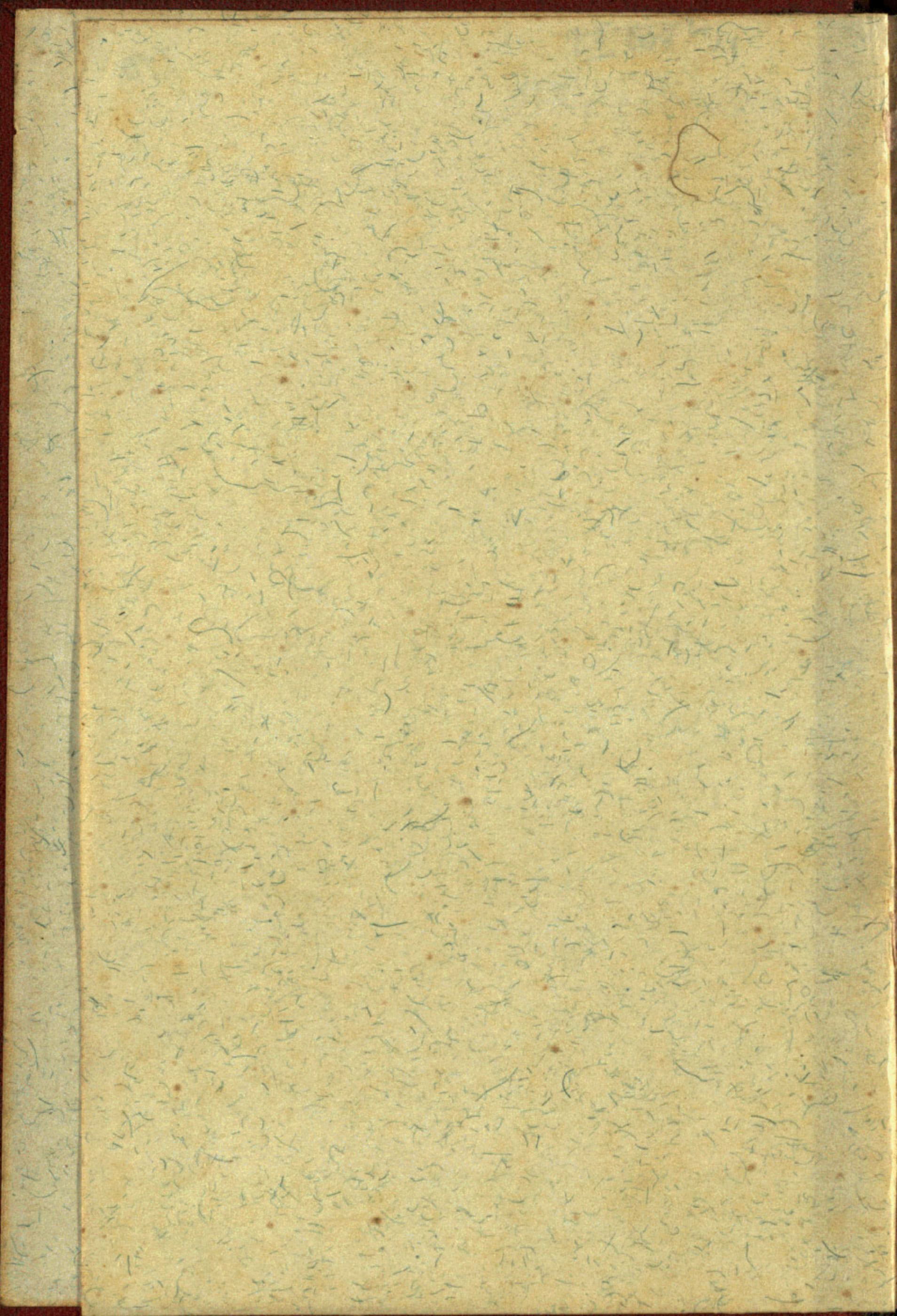
PF 539

PAAP 58/1866.1

10

150

Копица Оштраје. Писр. 58/1866.

СРБСКО-НАРОДНА
СВЕТКОВИНА.

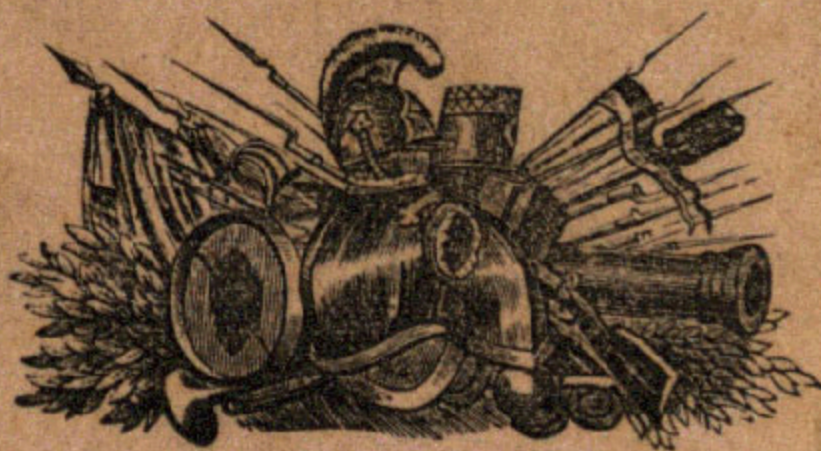
КАЛЕНДАР

ЗА

ПРОСТУ **1866** ГОДИНУ

ОД

Г. ЈОВАНОВИЋА.

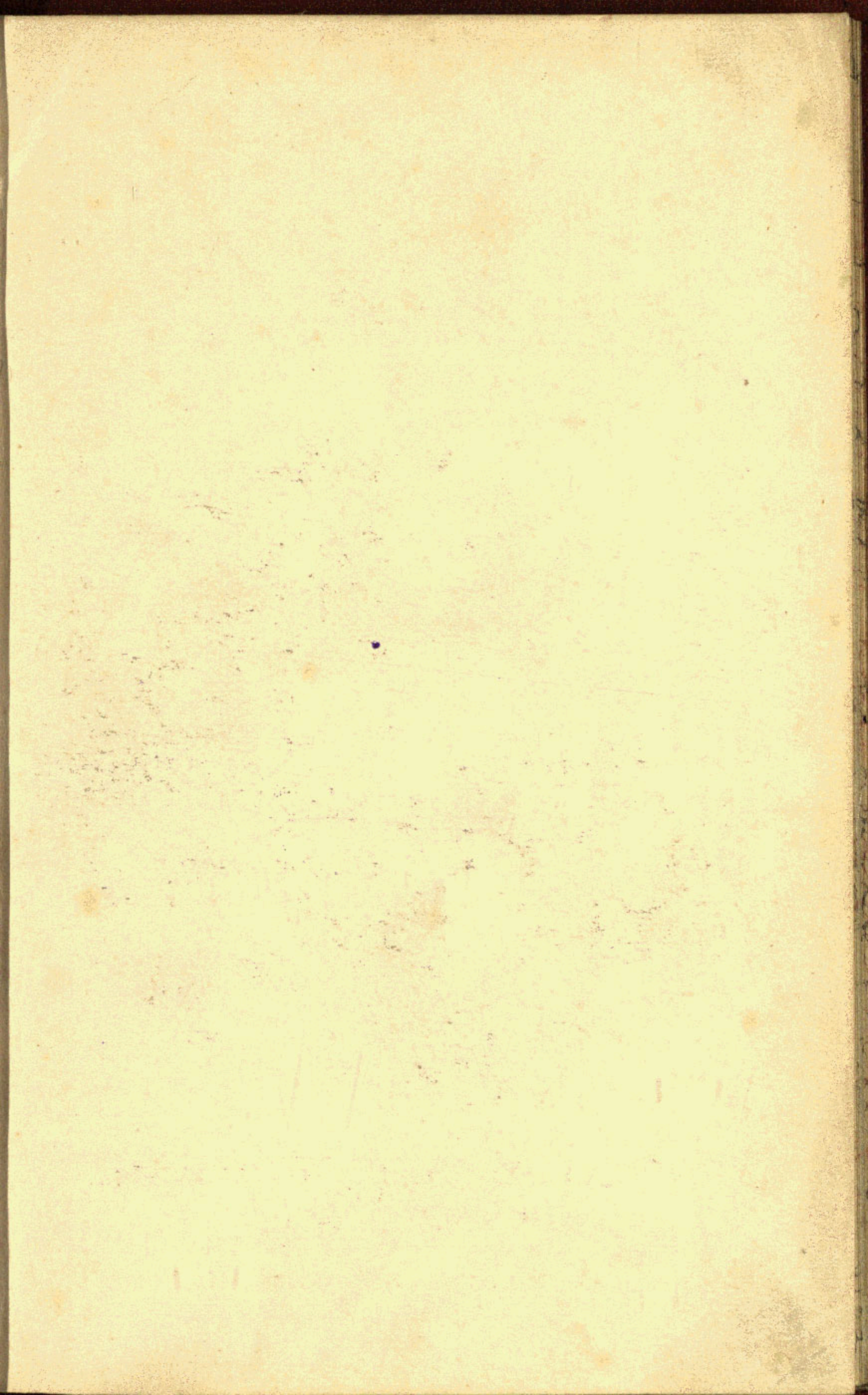

У БЕОГРАДУ.

ШТАМПАРИЈА НИКОЛЕ СТЕФАНОВИЋА.

Инв. бр. 607321

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III
КНЯЗ СРБСКИ.

Н. С. Каменорезн у Београду.

РП 539

СРБСКО-НАРОДНА

СВЕТКОВИЦА.

КАЛЕНДАР

ЗА

ПРОСТУ 1866 ГОДИНУ.

ОД

Г. ЮВАНОВИЋА.

У БЕОГРАДУ

ШТАПARIЈА НИКОЛЕ СТЕФАНОВИЋА.

Године знатних догађаја.

	год.
Од створења света по броју православне цркве	7374
„ створења света по броју римске цркве	5820
„ створења света по броју еврејском	5626
„ како је Јулије ћесар поправио календар, који ми и данас држимо	1911
„ рођења Христова	1865
„ како је Мухамед бежао из Меке у Медину	1280
„ како су Срби дошли у данашње своје земље	1229
„ како су Срби хришћанску веру примили	1008
„ како се је западна црква оделила од источне	812
„ како је умро србски цар Стефан Душан силни	510
„ како су Срби изгубили царство на Косову	774
„ како су Турци Цариград освоили	413
„ како су 36000 породица Срба под патријархом Арсени- јем Чарнојевићем из Србије прешли у аустријску државу	176

Пасхалија.

Круг сунца 10. Круг месеца 2. Пасхално слово Е. Недељно число је (5). Месојеђа 5 недеља и 2 дана. Месне покладе 30. Јануара. Беле покладе 6. Фебруара. Благовести на велики петак. Ускрс 27. Марта. Спасов-дан 5. Маја. Дуови 15. Маја. Петрове покладе 22. Маја. Петрова поста 5 недеља и 2 дана.

Свенародне србске славе.

Кнежевина Србија свенародно слави: 4. Септембра, као дан рођења светлог кнеза Михаила М. Обреновића III. — Цвети, као дан освећене заклетве народа србског под кнезом Милошем за устанак на Турке. — Св. првозваног Андрију, као патрона Србије и што су на тај дан године 1830. проглашена народна србска права.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

С. 1 | **Обрѣз. Г. Василіе вел. Ново лето.**

13 | Иларіе.

НЕДЕЛЯ ПРЕ ПРОСВЕЩЕНІЯ. ГЛАС 6. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 1.

Н. 2 | Силвестер папа римски

14 | Феликс.

П. 3 | Малахіе и Гордіе

15 | Маврус.

В. 4 | Сабор 70 апостола

16 | Марцел.

С. 5 | Теоцемит и Теона (Крстов дан, Пост).

17 | Антон.

Ч. 6 | **Богоявленѣ.**

18 | Пришка

П. 7 | Сабор Іоана Крститеља (Св. Іоан).

19 | Канут | Сара.

С. 8 | Георгіе и Емилиян.

20 | Фабія. Севаст.

НЕДЕЛЯ ПО ПРОСВЕЩЕНІЮ. ГЛАС 7. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 8.

Н. 9 | Полнѣвкт; Евстратіе.

21 | Агнес.

П. 10 | Григоріе епископ Нис.

22 | Винценц.

В. 11 | Теодосіе преподобни.

23 | Зар. Маріе. | Ем.

С. 12 | Татіяна, Мертіе, Петар

24 | Тимотіе

Ч. 13 | Ермил, Стратоник, Петар, Яков.

25 | Обр. Павлово.

П. 14 | **Сава Архиепископ Србскій.**

26 | Поликарп.

С. 15 | Павле Тивейски, Іоан Кушчник

27 | Іоан Златоуст

НЕДЕЛЯ МИТАРА И ФАРИСЕА. ГЛАС 8. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 89.

Н. 16 | Апостола Петра вериге (в ерижице).

28 | Карл велики

П. 17 | Антоніе великій

29 | Франц | Палер.

В. 18 | Атанасіе, Кирил; Максим АЕП. ерб.

30 | Мартин | Аделг.

С. 19 | Макаріе Египѣ; Евфрасія.

31 | Петар | Виргиліе

Ч. 20 | Евтиміе великій; Вас, Евсевіе.

1 | **Фебруар.** Бриг.

П. 21 | Максим; Неофит; Анастасіе, Евгение.

2 | **Сретеніе**

С. 22 | Тимотей, Анастасіе, Мануил, Леонтие.

3 | Блазіе Еписк.

НЕДЕЛЯ БЛУДНОГ СИНА. ГЛАС 1. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 79.

Н. 23 | Климент, Агатангел, Павлин.

4 | Вероника.

П. 24 | Ксенія, Вавил, Тимотей, Агапія.

5 | Агата

В. 25 | Григоріе богослов; Попліе, Мар.

6 | Доротеа

С. 26 | Ксенофонт, Марія, Аркадіе, Ананіе.

7 | Ромуалд | Рих.

Ч. 27 | Іоана Златоустог моштию пренос.

8 | Іоан | Соломон.

П. 28 | Ефрем, Паладіе, Теодосіе

9 | Аполонія

С. 29 | Игнјатіе богонос., Лаврент. Ром.

10 | Схолает | Гаври.

НЕДЕЛЯ МЕСОПУСТНА ГЛАС 2. ЕВАН. ОД МАТ. ЗАЧ. 106.

Н. 30 | **Три Брарха.** (Месне покладе.)

11 | Десид | Ефроси.

П. 31 | Кир, Іоан, Атанасіе,

12 | Евлалія.

ФЕВРУАР

има 28 дана

ВЕЛЯЧА УНОР
РВАТСКИ. ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

В.	1	Муч. Трифон, Церпетуа, Сат.
С.	2	Сретение Господнѣ.
Ч.	3	Симеон богоприм.
П.	4	Исидор, Кирил, Авраміе.
С.	5	Агатія и Теодулія.

13	Катарина Каст.
14	Пепелява Среда
15	Фаустина
16	Юліяна
17	Констанція

НЕДЕЛЯ СИРОПУСТНА. ГЛАС 3. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 17.

Н.	6	Вукола, Фотіе, Юліян, (Беле покл.)
П.	7	Партеніе, Лука еладски.
В.	8	Теодор Стратил. Захарія прор.
С.	9	Никифор; - Панкратіе.
Ч.	10	Харалампіе. Пор.
П.	11	Власіе, Димитр.
С.	12	Мелетіе, Антоніе, Марія и Евгение

18	Флавіян Сосана
19	Габин
20	Елевтер Евхаріе
21	Елеонора
22	Петрове стол. пр
23	Лазаръ
24	Матія

НЕДЕЛЯ 1. ВЕЛИКОГ ПОСТА. ГЛАС 4. ЕВАН. ОД ЮАНА ЗАЧ. 5.

Н.	13	Симеон мир. Срб. (св. Краль).
П.	14	Авксентіе, Кирил Фил.
В.	15	Онисим, Евсевіе, Евфросинія.
С.	16	Памфил, Юліян, Еремія
Ч.	17	Теодор Тирон. Мина, Мариям.
П.	18	Лев папа, Агап.
С.	19	Филимон, Дос.

25	Балбург
26	Валбург Виктор
27	Алексе. Готхилд
28	Леандер
1	Март. Албин.
2	Симплиціе.
3	Кунигуида.

НЕДЕЛЯ 2. ВЕЛИКОГ ПОСТА. ГЛАС 5. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 7.

Н.	20	Лев еписк. (Теодорова Субота.)
П.	21	Тимотей, Евстатіе, Георгіе.
В.	22	Обр. мош. муч. у Ев., Атанас.
С.	23	Поликарп, Иоан, Антиох.
Ч.	24	Обртенѣ гл. Иоана кр.
П.	25	Тарасіе, архиеп. царигр.
С.	26	Порфиріе, Севастиян.

4	Казим Адр.
5	Пепелява Среда
6	Фридр. Фридог
7	Тома Фелицит.
8	Ч. Ср. Иоан.
9	Франциш. Пруд.
10	40. муч. Алексе.

НЕДЕЛЯ 3. ВЕЛИКОГ ПОСТА ГЛАС 6. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 37.

П.	27	Прокопіе, Тит, Талалей.
П.	28	Василіе, Марина,

11	Херакл. Риказо
12	Григоріе

Знаком | раставлѣна су имена светигеля католичке и евангели-
личке цркве где нема тога знака, оне светителѣ обе те цркве признаю.

МАРТ

има 31 дан

ОЖУЈК
РВАТСКИ.

БРЕЗЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

В. 1 Евдокія (Дока), Нестор,
С. 2 Теодот, Арсеніє, Агатон.
Ч. 3 Евтропіє, Клеоник, Пияма
П. 4 Герасим, Павле и Юліяна, Гр. еп.
С. 5 Конон, Ирїода, Евлогіє.

13 Розина | Ернес.
14 Матїлда | Зарія
15 Лонгин | Христ.
16 Хериб. | Циряк
17 Гертруда

НЕДЕЛЯ 4. ВЕЛИКОГ ПОСТА. ГЛАС 7. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 40.

Н. 6 Конст., Теофил, Васоє, Аркадіє.
П. 7 Етеріє и Капит.
В. 8 Теофилакт, Теодорит, Ерма.
С. 9 40 Мученика (Младенци)
Ч. 10 Кодрат, и др.; Анастасія.
П. 11 Софроніє, Пионіє и Епимах.
С. 12 Теофан, Григоріє двоєслов.

18 Едуард | Анзел.
19 Іосиф.
20 Іосиф. | Ницета.
21 Бенедикт.
22 Октав | Казими.
23 Викторія | Ебер.
24 Арханг Гаврил.

НЕДЕЛЯ 5. ВЕЛ. ПОСТА. ГЛАС 8. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 47.

Н. 13 Никифор, Александер, Христина.
П. 14 Венедикт,
В. 15 Агапіє, Пупліє, Александер.
С. 16 Савин, Трофим
Ч. 17 Алексіє, Макаріє, Марина.
П. 18 Кирил, Ани, Трофим,
С. 19 Хрисант, Даріє, Иларіє, Ясон

25 **Цвети. Благовес.**
26 Емануел.
27 Рупер. | Хуберт.
28 Гунтр. | Малхус.
29 Кирил.
30 Велики Петак.
31 Амос пророк

НЕДЕЛЯ ЦВЕТНА. ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 41.

Н. 20 **Цвети.**
П. 21 Яков, Тома.
В. 22 Никон, Кронид, Амфилохіє.
С. 23 Василіє, Исакіє, Дросида.
Ч. 24 Марія, Египт., Макаріє.
П. 25 **Благовести.**
С. 26 Саб. арх. Гаврила (Благов. Гавр.)

1 **Април | Ускре**
2 **Ускре. Пон.**
3 Рихард | Даріє
4 Исидор | Амбрө.
5 Винц | Хозеа.
6 Сикст | Иринеј
7 Херм. | Хегес.

НЕДЕЛЯ ПАСКЕ ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 1.

Н. 27 **Воскресеніє (Ускре, Васкре.)**
П. 28 **Воскрес. Понед. (Ускршній Пон.)**
В. 29 **Воскрес. Уторник (Ускршній Утор.)**
С. 30 Іоан спис. лѣств., Зосим.
Ч. 31 Ипатіє, Венія.

8 Дионис. | Аполо
9 Димитріє
10 Езек. | Данил
11 Лео | Езекил
12 Юліє | Еустор.

А П Р І Л

има 30 дана

ТРАВАНЬ
РВАТСКИ.

ДУБКИ
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

П. 1 | Марія Египт., Макаріє.
С. 2 | Тит, Амфіан, Едесіє, Полик.

13 | Юстин.
14 | Тибурціє

НЕДЕЛЯ 2. ТОМИНА. ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 65.

Н. 3 | Никита, Илирик, Витаніє.
П. 4 | Іоси, Зосим, Платон, Ферв.
В. 5 | Агатопод и Теодул, Теодора.
С. 6 | Евтихіє Платонида.
Ч. 7 | Георгіє Митроп. Данил, Руфин.
П. 8 | Апост. Ирод.
С. 9 | Евпсихія мучен.

15 | Анаст | Олимшія
16 | Турибіус | Хар.
17 | Рудолф
18 | Аполонія
19 | Кресц | Хермо.
20 | Фаб. и С.
21 | Агнесъ.

НЕДЕЛЯ 3. МИРОНОСИЦА ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 69.

Н. 10 | Артемон, Крискент.
П. 11 | Антипа, Іоан, Прокеc.
В. 12 | Василіє, Атанасіє, Исак.
С. 13 | Тит, Амфіан, Едесіє, Полик.
Ч. 14 | Мартин пап. р.
П. 15 | Аристарх, Анастасія.
С. 16 | Агапія, Ирина, Теодора.

22 | Сотир
23 | Адалб | Георг
24 | Георг | Албрехт
25 | Марко евангел.
26 | Клет | Рихаріус.
27 | Перегр | Анаст.
28 | Витали

НЕДЕЛЯ 4. РАЗСЛАБЛЕНОГ ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 14.

Н. 17 | Симеон, Ананіє, Адріяна.
П. 18 | Іоан, Косма, Авксентіє, Виктор.
В. 19 | Іоан ветхоп., Христофор.
С. 20 | Теодор Хрихина, Анастасіє.
Ч. 21 | Януар, Фауст, Сократ.
П. 22 | Теодор, Виталіє; Натанаил.
С. 23 | **Георгіє великом. (Бурѣв дан.)**

29 | Роберт | Сибила
30 | Катарина | Еут.
1 | **Май.** Филии.
2 | Атан. | Сигмунд.
3 | Обрт. ч. Крста
4 | Флоріян.
5 | Пій V. | Готхард

НЕДЕЛЯ 5. О САМАРЯНКИ ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 12.

Н. 24 | Сава, Леонтіє, Лонгин; Єлисавета.
П. 25 | Ап. и Ев. Марко (Марков дан).
В. 26 | Василіє, Стефан; Глафира.
С. 27 | Симеон сродн. Госп.; Стефан
Ч. 28 | Ясон, Сосипатр, Дада, Квинтиліян
П. 29 | Теогнид, Антипатр, Теодот.
С. 30 | Яков Зеведеов, Донат, Максим.

6 | Іован | Дитрих
7 | Станисл | Готф
8 | Мих. | Станис.
9 | Григор | Іов.
10 | **Вознесеніє Г.**
11 | Гондолф | Ад.
12 | Панкраціє.

има 31 дан

СВІБАНЬ
РВАТСКИ.

КВЕТЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

НЕДЕЛЯ 6. СЛЕПОГА ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 34.

Н.	1	Пророк Єремія, Пафнутіє, Ват.	13	Серваціє
П.	2	Атанасіє в. Преполовленіє	14	Бонифаціє.
В.	3	Тимотей, Мавр; Теодосіє, Петар	15	Софія
С.	4	Пелагія, Силван, Алвіян, Еразм	16	Іов. Неп. Пер
Ч.	5	Вознесеніє Христ. (Спасов дан.)	17	Убалд.
П.	6	Іов многострад, Варвар, Вакх,	18	Венан Либор
С.	7	Знаменѣ Крста; Акакіє.	19	Цел. Потенц.

НЕДЕЛЯ 7. СВЕТИ ОТАЦА ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 56.

Н.	8	Іоан богослов; Арсеніє велики	20	Дуови
П.	9	Исаія, Христофор. Летњи св. Никола.	21	Дуовни Ц
В.	10	Симон Зилот; Таисія.	22	Юлія Єлена
С.	11	Мокіє, Методіє и Константин	23	Дезидеріє.
Ч.	12	Епифан, Герман, Савин, Полувіє.	24	Медард.
П.	13	Гликерія мучен.	25	Фелици.
С.	14	Исидор, Максим, Серапіон.	26	Донац Сусана.

НЕДЕЛЯ 8. ПЯТДЕСЯТИ. ЕВАН. ОД ІОАНА ЗАЧ. 27.

Н.	15	Сошествіє Св. Духа (Дуови Тр.)	27	Филип Беда
П.	16	Духов. Пон. (други дан Дуова.)	28	Іован Луціян
В.	17	Андроника Ап.	29	Вилхелм
С.	18	Теодот, Петар, Дионисіє, Алекс. Юлія	30	Фердинанд.
Ч.	19	Патрикіє, Акакіє Менандр.	31	Брашанчево
П.	20	Талалей и Аскало.	1	Юній. Никодим.
С.	21	Константин и Єлена,	2	Еразм Ницефо.

НЕДЕЛЯ 1. СВѢХ СВЯТИХ ГЛАС 8. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 38.

Н.	22	Василиска мучен. (покладе петрове).	3	Цецил Еразм.
П.	23	Мих. Еп. Синад. (пост Петров.)	4	Квириин
В.	24	Симеун Столп.	5	Бониф.
С.	25	Обр. гл. Іоан. Кр.	6	Норб. Бенигн.
Ч.	26	Карпъ апостоль.	7	Роберт Аманціє
П.	27	Терапоита	8	Бонифаціє.
С.	28	Никита.	9	Урбан

НЕДЕЛЯ 2. ГЛАС 1. ЕВАН. ОД МАТ. ЗАЧ. 9.

Н.	29	Теодосія мученица.	10	Марг. Онуфріє
П.	30	Исакіє далматски	11	Тройс. Варнава
В.	31	Єреміє апостоль.	12	Василидес.

ЮЖИЙ има 30 дана

ЛИЦАН
РВАТСКИ.

ЧЕРВЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

С.	1	Юстин, Харитон, Дионисіє.	13	Антон Товія.
Ч.	2	Никифор, Іоанъ нови.	14	Васил Єлисей.
П.	3	Лукиліян мучен.	15	Тройство Вит.
С.	4	Митрофан, Астіє, Северин, Зосима.	16	Бено Юстин.

НЕДЕЛЯ 3. ГЛАС 2. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 18.

Н.	5	Доротей, Маркіян, Леонид, Аріє.	17	Адолф Фолкл.
П.	6	Висаріон, Иларіон; Текла, Сусана.	18	Марцел Аром.
В.	7	Теодор, Маркел, Смарагд.	19	Гервас.
С.	8	Теодор Стратилат, Ёфрем, Зосим.	20	Силвер Серв.
Ч.	9	Кирил, Текла, Марта, Марія.	21	Алойз Алил.
П.	10	Тимотей, Александер, Антонина.	22	Паулина.
С.	11	Вартоломей и Варнава (Варталоміє)	23	Еделтр. Сидон.

НЕДЕЛЯ 4. ГЛАС 3. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 25.

Н.	12	Онуфріє, Петар, Іоан, Теофило.	24	Іован Крстит.
П.	13	Акилина, Антонина, Ана и Іоан.	25	Просп. Евлогіє
В.	14	Пророк Єлисей, Методіє.	26	Іован Павл. Ёр.
С.	15	Амос пр.; срб. Кнез Лазар (Видов дан).	27	Ладислав Филл.
Ч.	16	Тихон, Тигріє и Евтропіє	28	Ириней Іозуа
П.	17	Мануил, Савел, Исмаил.	29	Петар и Павле
С.	18	Леонтіє, Ипатія, Теодул.	30	Памят Павлова.

НЕДЕЛЯ 5. ГЛАС 4. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 28.

Н.	19	Апостол Юда, Зосим, Паисіє.	1	Юлій. Теобалд.
П.	20	Методіє, Аристокліє, Димитріян.	2	Марино посеѣен.
В.	21	Юліян, Юліє и Юлиана.	3	Хел Корнеліє
С.	22	Евсевіє, Галактіон, Юліянія, Зинон.	4	Удалрих
Ч.	23	Агрипина, Ганє, Провіє, Урван.	5	Филом. Шарл.
П.	24	Рожество Іоана Крст. (Иванъ дан.)	6	Палад Исаія пр.
С.	25	Февронія.	7	Вилибалд.

НЕДЕЛЯ 6. ГЛАС 5. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 29.

Н.	26	Давид селунски, Іоан еписк; Дионисіє.	8	Килиян.
П.	27	Сампсон, Севир.	9	Лукрец.
В.	28	Кир и Іоан, Сергіє и Гермн.	10	Амалія.
С.	29	Петар и Павле.	11	Пиусъ.
Ч.	30	Соборъ 12 апостола.	12	Хенрих.

ЮЛИЙ има 31 дан

СРКАНЬ
РВАТСКИ.

ЧЕРВЕПЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

П.	1	Косма и Дамян (Немитни врачи).	13	Маргарета
С.	2	Положенъ ризе Богород. Ювенал.	14	Бонавент.

НЕДЕЛЯ 7. ГЛАС 6. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 33.

Н.	3	Вакинт, Мокіе, Марко, Діомид, Анат.	15	Раздел апоетол
П.	4	Андрей архиеп.; Теодор еп.; Теодот.	16	Рута
В.	5	Атанасіе Атонски и Лампад.	17	Алексіе
С.	6	Сисон, Лукія, Рикс, Антоніе, Лукіан.	18	Арнолд. Матерн.
Ч.	7	Тома, Акакіе, Кириакіе, Перегрин.	19	Винц Арсеніе
П.	8	Прокопіе великомученик.	20	Илія пророк
С.	9	Панкратіе, Кирил, Теодор, Александ.	21	Давил Паулина

НЕДЕЛЯ 8. ГЛАС 7. ЕВАН ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 58.

Н.	10	Леонтіе, Маврикіе, Данило, Антоніе	22	Марія Магдал.
П.	11	Евфимія и Киндея.	23	Аполинарій.
В.	12	Прокл, Иларіе, Голиндуха.	24	Христина
С.	13	Сабор арх. Гаврила (летный св. Аранѣ.)	25	Яков апоетол
Ч.	14	Акила, Елліе и Онисим, Стефан, Юст.	26	Ана. Герман
П.	15	Кирик и Юлита, Авудим, Владимир.	27	Пантелія Март.
С.	16	Атиноген, Павле, Антиох, и Юлія дева.	28	Иноц Пантелія.

НЕДЕЛЯ 9. ГЛАС 8. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 59.

Н.	17	Марина В. М. (огнѣна, блага Марія).	29	Марта Беатр.
П.	18	Вакинт и Емилиян., Памва и Иоан.	30	Адон Валтер
В.	19	Макрина и Дій.	31	Игнят Ернест.
С.	20	Илія пророк.	1	Август. Петр. ве.
Ч.	21	Симеон, Иоан, пророк Езекииль.	2	Алѣр Густав.
П.	22	Марія Магдалина; Фока.	3	Стефан Август.
С.	23	Трофим и Теофило, Аполинаріе.	4	Доминик.

НЕДЕЛЯ 10. ГЛАС 1. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 72.

Н.	24	Христина; Борис и Глѣб.	5	Маріяшне Осв.
П.	25	Успеніе св. Ане; Олимпіяда; Макаріе	6	Преображ. Сик.
В.	26	Ермолай; Параскева (Петка)	7	Кастан Донатіе
С.	27	Пантелеймон (св. Пантелія)	8	Кириак.
Ч.	28	Прохор, Никанор, Тимон и Пармен	9	Роман
П.	29	Калиник, Серафима и Теодотія.	10	Лаврентіе
С.	30	Сила ап.; Ангелина десп. (Майка Анѣ.)	11	Сосан Хреман

НЕДЕЛЯ 11. ГЛАС 2. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 77.

Н.	31	Евдоким, Юлита. (Покладе).	12	Клара.
----	----	----------------------------	----	--------

АВГУСТ

има 31 дан

КОЛОВОЗ
РВАТСКИ.

СРПЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

П.	1	Пронзх †; Макавен (Макевиє; пост)	13	Хиполит Кас.
В.	2	Стефан арх. мош.; Никодим, Гамалин.	14	Євсевій
С.	3	Исакіє, Далмат, Фауст, Антоніє.	15	Успеніє Богор.
Ч.	4	Максимиліян и др.; Елевтеріє, Евдок.	16	Рох Исак.
П.	5	Евсигніє, Кантидіє и др.; Фавіє, Ноина.	17	Бертрам
С.	6	Преображенъ Господ.	18	Хелена Агапед

НЕДЕЛЯ 12. ГЛАС 3. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 79.

Н.	7	Дометіє, Марин и Астеріє, Пимен.	19	Лудвиг Себалт
П.	8	Емиліян, Мирон, Елевтеріє, Леонид.	20	Стефан Берн.
З.	9	Апостол Матія; Антоніє, Юліян, Марк.	21	Іоана Адолф
С.	10	Лаврентіє, Спкет, Феликсисим.	22	Тимот. Густав.
Ч.	11	Евпл, Сосана, Гаиє, Гавиніє, Клавдіє.	23	Филип Захей
П.	12	Фотіє, Аникита, Памфил и Капитон.	24	Бартоломей
С.	13	Максим неповедн.; Иполит; Иринеи.	25	Лудвик краль

НЕДЕЛЯ 13. ГЛАС 4. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 87.

Н.	14	Михей пророк, Теодосіє, Маркел.	26	Цефир Самуил
П.	15	Успеніє Богородично.	27	Іосиф Гебхар.
В.	16	Св. Убрує, Дномид, Херимон.	28	Августин.
С.	17	Мирон, Стратон, Филип, Киприян.	29	Усекнов. Іован.
Ч.	18	Флор, Серапіон, Иларіон, Днонисіє.	30	Роза Ребека
П.	19	Андрей стратил.; Тимотей, Аг. и Текла.	31	Райм. Паулин.
С.	20	Самуило пророк, Севир и Мемнон.	1	Септемб. Егид.

НЕДЕЛЯ 14. ГЛАС 5. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 89.

Н.	21	Тадей апост., Васса, Теогиія, Агапіє.	2	Стефан Ернест.
П.	22	Агатоник, Зотик, Северіян, Евлалія д.	3	Мансвет.
В.	23	Луц, Иринеи, Калиник.	4	Розалія.
С.	24	Евтихіє; Татіян и Сира девойка.	5	Викт. Херкул.
Ч.	25	Вартоломей и Тит, Варене и Евлогіє.	6	Захарія
П.	26	Адріян и Наталія.	7	Регина.
С.	27	Пимен, Ливеріє, Осія, Кукша и Антиса.	8	Роженъ Бог.

НЕДЕЛЯ 15. ГЛАС 6. ЕВАН. ОД МАТЕЯ ЗАЧ. 92.

Н.	28	Мойсей мурин, Сава, Ана.	9	Горгоній
П.	29	Усекованіє глазе Іоана Крст.	10	Никол Іодок.
В.	30	Александр, Іован и Павле	11	Протус.
С.	31	Пояса Богор. положенъ; Киприян,	12	Тобіяс.

СЕНТАМБЕР

има 30 дана

РУЈИ
РВАТСКИ.

ЖАРИ
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

Ч.	1	Симеон и Марта, Исус Н. (Симеун дан).	13	Маур. Акат.
П.	2	Мамант. Теодот. Руфин. Јоан постн.	14	Подизанѣ ч. кр.
С.	3	Антим, Аристјон Теофило Доротей.	15	Ником. Хедвиг

НЕДЕЛЯ 16. ГЛАС 7. ЕВАН. ОД МАТЕЈ ЗАЧ. 105.

Н.	4	Вавил. Мойсей пророк. Јуліан.	16	Лудмила Еуфим
П.	5	Прор. Захарія, Елисавета; Теодор	17	Ламберт.
В.	6	Евдоксіе, Ромил, Зинон, Макарије.	18	Титус
С.	7	Созонт, Евсисхије, Евод, Онисифор.	19	Конст. Сидоні
Ч.	8	Рождест. Богород.	20	Еустах. Фауста
П.	9	Јоаким и Ана; Хар. (Аѣим и Ана).	21	Матей
С.	10	Минодора, Митродора. Нимфодора.	22	Мауриције

НЕДЕЛЯ ПРЕД ВОЗДВИЖЕНЪМ. ГЛАС 8. ЕВАН. ОД ЈОАНА ЗАЧ. 9.

Н.	11	Теодора, Евросина, Диодор, Димитри.	23	Текла
П.	12	Автон. Корнут. Јуліан и Теодор.	24	Герард
В.	13	Корниліе Сотник. Јуліан. Лукіан.	25	Клеофас
С.	14	Воздвиж. ч. Крета (Кретов дан.)	26	Јустин Цицр
Ч.	15	Никита, Филотей, Порфиріе.	27	Адолф
П.	16	Евфимія, Виктор, Соваст. Доротей.	28	Венцеслав
С.	17	Софія: вера, надежда и любовь.	29	Михаил Арх.

НЕДЕЛЯ ПО ВОЗДВИЖЕЊУ. ГЛАС 1. ЕВАН. ОД МАРКА ЗАЧ. 37.

Н.	18	Евменіе, Ариадна; Кастор.	30	Хиероним
П.	19	Трофим, Саватије.	1	Октобер. Реми
В.	20	Евстатіе, Теоцетіе, Агапіе и Теоцета.	2	Леодегар.
С.	21	Кодрат, Исакіе, Мелетіе	3	Канд. Дионисіе
Ч.	22	Фак; Пророк Јона.	4	Франц. Еришп
П.	23	Зачатије Јоана Крет.; Ксантипа, Полке.	5	Плакид
С.	24	Симеон (Стефан) првовенч. краљ Ср.	6	Фридерик

НЕДЕЛЯ 19. ГЛАС 2. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 26.

Н.	25	Ефросинія, Пафнутіе.	7	Јустина
П.	26	Јоана Богослова преставленіе.	8	Бригита Пелагије
В.	27	Калистрат; Саватије.	9	Дионисіе
С.	28	Харитон, Варух; Вочеслав кнез чешки	10	Франц Гидеон
Ч.	29	Киријак и Теофан (Мполь дан).	11	Фирм. Буркхард
П.	30	Глигоріе еписк. Рипсимія и Гаяніа.	12	Макс. Ципріан

ОКТОБЕР

има 31 дан

ЛИСТОПАД
РВАТСКИ.

РЗІЕН
ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

С. | 1 | Цокров Богородич.; Ананіє, Сава, Мих. | 13 | Коломан | Едуард

НЕДЕЛЯ 20. ГЛАС 3. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 30.

Н.	2	Кипріян, Юстин, Теоктист, Андрей.	14	Калист.
П.	3	Дионисіє Арсоц., Рустик, Елевтер, Іоан.	15	Терезія Хедвиг.
В.	4	Єротей, Євсевіє, Стефан Штплян ов.	16	Галус
С.	5	Харитина; Петар Алексіє и Іона, Дионис.	17	Хедвиг Флорен.
Ч.	6	Апостол Тома (Томин дан)	18	Лука Евангел.
П.	7	Сергіє, Вакх, Юліян, (Срђев дан)	19	Фердинанд
С.	8	Пелагія и Таисія.	20	Венделин

НЕДЕЛЯ 21. ГЛАС 4. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 35.

Н.	9	Яков, Аврам, Лот, Стефан десн. србски.	21	Урсула
П.	10	Евламшіє, Евлампія, Теофило.	22	Кордула
В.	11	Филип, Теофан, Зинаида	23	Іов. Кап. Север.
С.	12	Пров, Тарах, Андроник и Домника.	24	Рафаил Салом.
Ч.	13	Карп, Флорентіє, Веніамин.	25	Кришп. Вилхел.
П.	14	Преподобна Параскева (Петковача.)	26	Аманд. Еварист.
С.	15	Євтиміє и Савин, Лукіян, Сарвил	27	Савин

НЕДЕЛЯ 22. ГЛАС 5. ЕВАН. ОД ЛУКЕ ЗАЧ. 83.

Н.	16	Лонгин сотник.	28	Симон и Юда
П.	17	Озія пророк; Косма и Дам.; Леонт. Ант.	29	Нарцис. Енгелх
В.	18	Ап. и Ев. Лука, Марин, Юліян. (Луч. д.)	30	Марц. Хартм.
С.	19	Іоиль пророк, Уар, Клеопатра, Іоан	31	Волфг. Реф. пр.
Ч.	20	Артеміє	1	Нов. Сви свети.
П.	21	Иларіон велики; Дасіє, Гаиє и Зотик.	2	Све душе
С.	22	Аверкіє; Иракліє, Ана, Єлисавета.	3	Хуберт Готлиб.

НЕДЕЛЯ 23. ГЛАС 6. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 38.

Н.	23	Яков брат Госц.; Игнатиє патриарх.	4	Карл. Емерик.
П.	24	Арета; Атанасіє патриарх.	5	Ем. Бландина
В.	25	Маркіян, Мартиріє и Анастасіє.	6	Леонард Ердман
С.	26	Димитріє великом. (Митров дан.)	7	Енгелб. Малахіє
Ч.	27	Нестор, Капетолина, Еротіида и Марко.	8	Готфр. Клауд.
П.	28	Герент. Арсеніє Архиепископ Срб.	9	Теод. Енгелхарт
С.	29	Анастасія, Авраміє (затворник), Марія	10	Триф. Проб.

НЕДЕЛЯ 24. ГЛАС 7. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 39.

Н.	30	Зиновіє, Стеф. Милутин, краль Срб.	11	Мартин.
П.	31	Стахіє, Амплиє, Урва Наркис.	12	Емилиян Іона

НОВЕМБЕР

има 30 дана

СТУДЕН ЛИСТОПАД
РВАТСКИ. ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

В.	1	Косма и Дамян (Кузман и Дамян), Теод.	13	Станисл. Брицие
С.	2	Акиндин, Пигасие, Афоние.	14	Серап. Юкунд.
Ч.	3	Акепсим; Обн. хр. В. М. Георг. (Бурџиц).	15	Леополд
П.	4	Иоаникије, Никандер, Ермей.	16	Едмунд. Отм.
С.	5	Галактион и Епистима, Патров, Гаие.	17	Григорие Хуго

НЕДЕЛЯ 35. ГЛАС 8. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 53.

Н.	6	Павле исповед., Лука, Варлаам,	18	Одо Геласие
П.	7	33 мученика у Мелетину; Преп. Лазар.	19	Елисавета
В.	8	Собор Архис. Михаила (Аранџелов д.)	20	Феликс Едмунд
С.	9	Онисифор, Порфирие, Александер и Ант.	21	Ваведение
Ч.	10	Ераст, Олимп, Родіон, Сосипатр; Миліе.	22	Цецилія Ернест.
П.	11	Мина, Стефан Дечански (Мратин дан.)	23	Клеменс.
С.	12	Иоан милостиви; Нил, Ахие пророк.	24	Хрисог. Емилија

НЕДЕЛЯ 26. ГЛАС 1. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 66.

Н.	13	Иоан Златоуст, Антонин, Никифор, Гер.	25	Катарина
П.	14	Ап. Филип. (Покладе божиѣна поста).	26	Конрад.
В.	15	Гурие муч. (Први дан божиѣна поста).	27	Вирг. Гинтер
С.	16	Апостол и Евангелист Матей	28	Ное Руф.
Ч.	17	Григорие Неокес., Лазар Писац	29	Сатурнин Еберх
П.	18	Платон, Роман, Закхей и Алфей.	30	Андрей апост.
С.	19	Авдие пророк.; Варлаам и Иоасаф.	1	Децемб. Лонг.

НЕДЕЛЯ 27. ГЛАС 2. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 71.

Н.	20	Григорие Декап., Прокл, Евстатие, Анат.	2	Бабияна Аурел.
П.	21	Вход во храм Богород. (Ваведение.)	3	Франц Касиян
В.	22	Филимон, Архин и Апфия; Киликия, Вал.	4	Варвара мучен.
С.	23	Амфилохие, Григорие; Митрофан.	5	Сава Хермина
Ч.	24	Екатерина и Меркурие; Августа царица.	6	Николай.
П.	25	Климентие папа римски; Петар еписк.	7	Амброз. Агатон
С.	26	Алипие, Яков. (Алимпиев дан)	8	Зачатие Богор.

НЕДЕЛЯ 28. ГЛАС 3. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 76.

Н.	27	Яков Персянин; знаменѣ Бог.; Пел. и Р.	9	Леок. Иоаким
П.	28	Стефан нови; Иринарх, Василіе, Григ.	10	Есамадит
В.	29	Парамон и 370; Филумен, Акакіе.	11	Дамас.
С.	30	Апостол Андрей (Првозвани Андрея.)	12	Епимах.

ДЕКЕМБЕР

има 31 дан

ПРОСИНАЦ ПРОСИНЕЦ
РВАТСКИ. ЧЕШКИ.

ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ.

ПО РИМСКОМ КАЛЕНДАРУ

Ч.	1	Наум пророк; Ананія; Филарет.	13	Луція Јодок
П.	2	Авакум; Урош цар србск. (мл. ц. Урош)	14	Спирид. Никас.
С.	3	Софоніе пр.; Јоан и Теодул; Теод. АЕП.	15	Цилиян Иринеј

НЕДЕЛЯ 29. ГЛАС 4. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 85.

Н.	4	Барвара великом.; Јоан Дамаскин.	16	Евсев. Албин.
П.	5	Сава освећени; Каріон и Захарія; Ан.	17	Лазар.
В.	6	Св. отац Никола.	18	Грац. Вунибалд.
С.	7	Амвросіе, епископ Медиол.; Ант. Нил.	19	Нелсез. Аврам.
Ч.	8	Патапіе, Состен, — Онисифор.	20	Аделаид Исаак
П.	9	Ана мати прор. Самуила; Софроніе.	21	Тома апостол.
С.	10	Мина; Ермоген. Јоан Деспот Србскій	22	Димитр. Беата

НЕДЕЛЯ СВЕТЫ ПРАОТАЦА. ЕВАН. ОД ЛУК. ЗАЧ. 76.

Н.	11	Данило и Лука; Никон. (материце.)	23	Виктор Дагоберт
П.	12	Спиридон; Александер; Разумник.	24	Адам и Ева.
В.	13	Евстратије, Авксентије, Евгеније, Мард. Ор.	25	Рождество Хр.
С.	14	Тирс, Левкіе, Филимон, Калиник	26	Стефана Арх.
Ч.	15	Слевт., Ант., Павле и Пард.	27	Јован Еванђел.
П.	16	Агей прор; Марин; Теофан.	28	Невини младенц.
С.	17	Данил пророк и Ананије, Азаріе и Мис.	29	Тома Јонатан.

НЕДЕЛЯ ПРЕД РОЖДЕСТВОМ ХР. Св. ОТАЦА. ЕВАН. ОД МАТЕЈА ЗАЧ. 1.

Н.	18	Севастијан, Зоя, Транквилин, (отци.)	30	Давид цар
П.	19	Вонифатије, Илія, Пров, Арис, Полиевкт.	31	Силвест. Готлиб
В.	20	Игњатије Богоносац; Филогоніе.	1	Ново лето 1867
С.	21	Јуліјанія и Темистокле.	2	Мак. Авель и С.
Ч.	22	Анастасія вм.	3	Геновеса Енох
П.	23	Теодул и др. (Туцин дан)	4	Тит Лот, Исаб.
С.	24	Евгенија, Протасіе. (Бадњи дан).	5	Телесф. Симеон

НЕДЕЛЯ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВА. ЕВАН. ОД МАТЕЈА ЗАЧ. 3.

Н.	25	Рождество Христово (Божий)	6	Ш. краля
П.	26	Собор Богородични (Божій дан)	7	Валент. Исидор.
В.	27	Стефан Архидјакон	8	Северин Ерхард.
С.	28	Индис, Петар, Доротей; ап. Никанор.	9	Јуліјана Марціјал
Ч.	29	14.000 младенца од Ирода због Хр. поб.	10	Павле пустинь.
П.	30	Анисія девојка; Теодора; Тимон Апост.	11	Хигин Матилда
С.	31	Меланія Римлянка.	12	Ернест Райнолд

Четири астрономична годишња времена.

Пролеће почиње	8. Марта
Лето „	9. Јунија
Јесен „	11. Септембра
Зима „	9. Декембра

Дванајест небесни знака.

пролеће	{	Ован	Јесен	{	Теразије
		Телац			Скорпија
		Близнаци			Стрелац
Лето	{	Рак	Зима	{	Козерог
		Лав			Водолија
		Дјева			Рибе

Покрећуће се планете.

Сунце	Марс	Веста
Меркур	Церера	Јупитер
Венера	Даница (венус)	Сатурн
Земља	Месећ (луна)	Уран

Помрачења.

Ове године биће пет помрачења: помрачиће се трипут сунце и двапут месећ; али код нас видеће се само мало сунчевог 24. Септембра и мало месечевог помрачења 10. Фебруара.

РОДОСЛОВ

ВЛАДАЛАЧКОГ ДОМА СРБСКОГ.

МИХАИЛО М. ОБРЕНОВИЋ III. владајући кнез Србски, рођен у Крагујевцу 4. Септембра 1823. год., наследио престол србски први пут после смрти брата свога блаженопочившег кнеза Милана М. Обреновића II. 26. Јунија 1839., владавши до 25. Августа 1842. год. а други пут после смрти оца свога, блажене памети кнеза Милоша Обреновића I. лицем на Крстов дан 1860. године. Ступио је у брак на Илијин дан 1853. године.

ЈУЛИЈА М. ОБРЕНОВИЋ, кнегиња Србска, рођена 14. Августа 1831. године, од племена Сибињанин Јанка (грофа Хуњада.)

ПЕТРИЈА СЕСТРА КНЕЖЕВА, рођена у Брусници (данас Г. Милановац) 24. Јунија 1808. год. удата за Тодора X. Баића Варадинског.

СВЕШТЕНСТВО.

Михаило Митрополит србски и Архијепископ београдски.

Јанићије Епископ Ужички.

Гаврило Епископ Шабачки.

Евгеније Епископ Неготински.

ИЗЛАЗАК И ЗАЛАЗАК СУНЦА.

ЯНУАРЪ. Сунце				ФЕБРУАРЪ. Сунце				МАРТЪ. Сунце			
излази.		залази.		излази.		залази.		излази.		залази.	
С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.
1	у 7 42	—	4 18	1	у 7 2	—	4 58	1	у 6 13	—	5 47
5	" 7 39	—	4 21	4	" 6 57	—	5 3	5	" 6 7	—	5 53
10	" 7 34	—	4 26	9	" 6 48	—	5 12	9	" 6 —	—	6 —
15	" 7 27	—	4 33	44	" 6 40	—	5 20	15	" 5 50	—	6 10
20	" 7 21	—	4 39	19	" 6 32	—	5 28	20	" 5 43	—	6 17
25	" 7 12	—	4 48	25	" 6 19	—	5 41	25	" 5 31	—	6 29
30	" 7 5	—	4 55	28	" 6 14	—	5 46	30	" 5 21	—	5 38
АПРИЛЪ. Сунце				МАЙ. Сунце				ЮНИЙ. Сунце			
излази.		залази.		излази.		залази.		излази.		залази.	
С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.
1	у 5 21	—	4 39	1	у 5 21	—	6 39	1	у 4 7	—	7 53
5	" 5 14	—	6 46	5	" 5 14	—	6 46	5	" 4 6	—	7 54
10	" 5 6	—	6 54	10	" 5 6	—	6 54	10	" 4 6	—	7 54
15	" 4 58	—	7 2	15	" 4 58	—	7 2	15	" 4 7	—	7 53
20	" 4 51	—	7 9	20	" 4 51	—	7 9	20	" 4 2	—	7 58
25	" 4 44	—	7 16	25	" 4 44	—	7 16	25	" 4 10	—	7 50
30	" 4 36	—	7 24	30	" 4 36	—	7 24	30	" 4 14	—	7 46
ЮЛИЙ. Сунце.				АВГУСТЪ. Сунце				СЕПТЕМБЕРЪ. Сунце			
излази.		залази.		излази.		залази.		излази.		залази.	
С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.
1	у 4 14	—	7 46	1	у 4 53	—	7 7	1	у 5 42	—	6 18
5	" 4 8	—	7 42	5	" 4 58	—	7 1	5	" 5 44	—	6 16
10	" 4 23	—	7 37	10	" 5 6	—	6 54	10	" 5 45	—	6 15
15	" 4 38	—	7 32	15	" 5 15	—	5 45	15	" 5 47	—	6 13
20	" 4 35	—	7 25	20	" 5 24	—	6 36	20	" 5 49	—	6 11
25	" 4 41	—	7 19	25	" 5 31	—	6 19	25	" 5 51	—	6 9
30	" 4 49	—	7 11	30	" 5 39	—	6 11	30	" 5 52	—	6 8
ОКТОБЕРЪ. Сунце				НОВЕМБЕРЪ. Сунце				ДЕКЕМБЕРЪ. Сунце			
излази.		залази.		излази.		залази.		излази.		залази.	
С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.	С.	М.
1	у 6 34	—	5 26	1	у 7 24	—	4 36	1	у 7 52	—	4 8
5	" 6 36	—	5 24	5	" 7 25	—	4 35	5	" 7 53	—	4 7
10	" 6 38	—	5 22	10	" 7 26	—	4 34	10	" 7 54	—	4 6
15	" 6 39	—	5 21	15	" 7 28	—	4 32	15	" 7 53	—	4 7
20	" 6 41	—	5 19	20	" 7 29	—	4 31	20	" 7 52	—	4 8
25	" 6 43	—	5 17	25	" 7 30	—	4 30	25	" 7 49	—	4 11
30	" 6 45	—	5 15	30	" 7 31	—	4 28	30	" 7 44	—	4 16

МЕНЕ МЕСЕЧНЕ.

Јануар.

Нов месец 4. у 9 с. 54 м. у вече; мутно.
Прва четврт 11. у 10. сати у вече; кишовито време.
Пун месец 19. у 9 сати 34. мин. у вече; непостояно више мутно.
Последня четврт 26. у 8 сати 55 мин. у вече; ветар, киша и снег.

Фебруар.

Нов месец 3. у 11 сати 29 мин. изјутра; киша и ветар.
Прва четврт 10. у 6 сати 4 мин. изјутра; лепо време.
Пун месец 17. у 1 сат 8 мин. у вече; велика зима.
Последня четврт 25. у 5 сати 9 мин. у вече; топло и киша.

Март.

Нов месец 4. у 10 сати 53 мин. у вече; лепо време.
Прва четврт 11. у 2 сата 9 мин. у вече; непријатно, ветровито.
Пун месец 19. у 5 сати 48 мин. изјутра; киша.
Последня четврт 27. у 9 сати 48 мин. изјутра; ветар, мутно и кишовито.

Април.

Нов месец 3. у 8 сати 19 мин. изјутра; ладно и кишовито.
Прва четврт 9. у 11 сати 47 мин. у вече; лепо време.
Пун месец 17. у 10 сати 39 мин. у вече; кишовите дане.
Последня четврт 25. у 10 сати 58 мин. лепо време и топло.

Май.

Нов месец 2. у 4 сата 14 мин. у вече; пријатно време.
Прва четврт 9. у 11 сати 14 мин. изјутра; ладно.
Пун месец 17. у 2 сата 34 мин. у вече; тишина и топло.
Последня четврт 25. у 8 сати 29 мин. изјутра; топло и мрачно.
Нов месец 31. у 11 сати 23 мин. у вече; кишовито топло време.

Јуниј.

Прва четврт 8. у 1 сат 1 мин. изјутра; лепо, топло.
Пун месец 16. у 4 сата 51 мин. изјутра; киша и ладне ноћи.
Последня четврт 23. у 3 сата 10 мин. у вече ветар.
Нов месец 30. у 6 сати 51 мин. изјутра; ветар и киша.

Јулиј.

Прва четврт 7. у 4 сата 59 мин. у вече; киша после лепо време.
Пун месец 15. у 5 сати 29 мин. у вече; врло топло.
Последня четврт 22. у 8 сати 32 мин. у вече; јака жега.
Нов месец 29. у 3 сата 52 мин. у вече; ветар и киша.

Август.

Прва четврт 6. у 10 сати 32 мин. изјутра; жега.
Пун месец 14. у 4 сата 50 мин. изјутра; лепо и топло.
Последня четврт 21. у 1 сат 25 мин. изјутра; лепо време.
Нов месец 28 у 3 сата 31 мин. изјутра; мутно и ладно.

Септембер.

Прва четврт 5. у 4 сата 47 мин. изјутра; кишовито после лепо.
Пун месец 12. у 3 сата 22 мин. у вече; мутно и кишовито.

Последня четврт 19. у 7 сати 25 мин. изјутра; непостояно време.
Нов месец 25. у 6 сати 14 мин. у вече; променљиво време.

Октобер.

Прва четврт 4. у 10 сати 40 мин. у вече; ладно и мутно.
Пун месец 12. у 1 сат 29 мин. изјутра; ладно време.
Последня четврт 18. у 4 сата 2 мин. у вече; ладно, киша.
Нов месец 26. у 11 сати 41 мин. изјутра; непостояно киша.

Новембер.

Прва четврт 3. у 3 сата 23 мин. у вече; непостояно више кишовито.
Пун месец 9. у 11 сати 31 мин. изјутра; ладно притом лепо време.
Последня четврт 17. у 4 сата 21 мин. изјутра; ладно.
Нов месец 25. у 5 сати 41 мин. изјутра; ветар и киша.

Декембер.

Прва четврт 3. у 5 сати 59 мин. изјутра; мутно, ладно.
Пун месец 9. у 9 сати 50 мин. ладно и снег.
Последня четврт 16. у 8 сати 38 мин. у вече; зима.
Нов месец 22. у 8 сати 4 мин. изјутра зима.
Прва четврт 23. у 10 сати 53 мин. у вече; мутно, зима.

Монастири и Славе.

У Епархији Београдској.

Округ Београдски.

Монастири

Раковица

Раиновац

Славе

Архистратиге

Рож. Богородице.

Округ Пожеревачки.

Горњак

Витовница

Туман

Воведеније

Успеније

Архистратиге.

Округ Ћуприски.

Раваница

Св. Петка

Манасија

Миљков

Возвесније

Св. Петку

Сошествије

Рож. Богородице.

Округ Јагодински.

Љубостиња
Каленић
Јошаница

Успеније
Воведеније
Св. Николу.

Округ Крагујевачки.

Враћевшница
Грнчарица
Драча

Св. Ђорђа
С. Николу
С. Николу.

У Епархији Шабачкој.

Округ Шабачки.

Петковица
Јокешница
Радовашница

При. Параскеву
Рож. Богородице
Архистратиге.

Округ Подрински.

Троноша

Ваведеније Богород.

Округ Ваљевски.

Боговођа
Грабовац

Св. Георгија
Св. Николаја.

У Епархији Ужичкој.

Округ Ужички.

Рача
Клисура

Хр. Вознесеније
Хр. Св. Архистратиге.

Округ Руднички.

Студеница
Сретење
Троица
Воведеније
Жича

Хр. Успеније Богор.
Сретеније
Сошествије
Воведеније
Вознесеније

Благовештеније
Никоље
Јована
Бољавча
Вујан
Благовештен ве

Благовештеније
Св. Николу
Св. Јоана Креститеља
Хр. Св. Арх. Михаила
Хр. Св. Архистратиге
Благовештеније.

Округ Крушевачки.

Наупара
Велуће

Хр. Рож. Богородице
Хр. Воведеније Бог.

У Епархији Неготинској.

Округ Неготински.

Буково
Вратна

Св. Николу
Хр. Вознес. Господ.

Округ Књажевачки.

Суводол
Света Троица

Хр. Рож. Богородице
Сошествије Св. Духа.

Округ Алексиначки.

Свети Роман
Липовац

Хр. Благовѣшч. Бог.
Хр. Преобр. Господ.

Пошта у Србији.

Писмоносна. Пошта из свакога места у Србији одлази и долази најмање трипут преко недеље а из, неки места и више реди као што ће се видети. Аманетна пошта двапут у месецу, само из Београда до Алексинца и натраг иде сваке недеље.

Писмоносна пошта одлази.

Из Алексинца Уторником, Четвртком и Недељом у 12 сати дању, из Бање, Понедељником, Уторником, Четвртком, Суботом и Недељом, у 7¹/₂ сати изјутра.

Из Београда, Уторником, Четвртком и Суботом у 7 сати по подне (од 1. Маја до 31. Августа полази један сахат доцније).

Из Брзана; Недељом, Средом и Петком, у 12 сати дању; Средом, Петком и Понедељником у $3\frac{3}{4}$ по подне.

Из Брзе Паланке; Понедељником, Четвртком и Суботом у 5 сати изјутра, Недељом, Средом и Петком, у 3 сата по подне

Из Ваљева; Недељом, Средом и Петком у $7\frac{1}{2}$ изјутра.

Из Градишта великог; Четвртком, Суботом и Понедељником, у 7 сати пре подне.

Из Гроцке Вторником, Четвртком и Суботом, у $10\frac{3}{4}$ у вече; Понедељником, Четвртком и Суботом, $9\frac{3}{4}$ сати у вече.

Из Зајчара; Понедељником, Четвртком и Суботом, у 2 сата по подне; Понедељником Средом и Суботом у $7\frac{1}{2}$ сати по подне.

Из Јовановца (Шупељака); Недељом, Средом и Петком у $10\frac{3}{4}$ сата у вече; Недељом, Вторником и Четвртком, у 4 сата по подне.

Из Карановца; Понедељником, Четвртком и Суботом у $8\frac{1}{4}$ сати пре подне; Недељом, Уторником и Четвртком у 7 сати изјутра.

Из Кладова; Понедељником, Четвртком и Суботом, у 8 сати изјутра; Средом Петком и Недељом, у $11\frac{3}{4}$ сата пре подне

Из Крагујевца Недељом, Средом и Петком, у $4\frac{3}{4}$ сата по подне; Недељом, Вторником и Четвртком, у $10\frac{3}{4}$ сата у вече

Из Књажевца, Понедељником, Четвртком и Суботом, у 2 по подне; Недељом, Вторником и Четвртком, у $1\frac{3}{4}$ сата изјутра.

Из Крушевца; Понедељником, Четвртком и Суботом, у $2\frac{3}{4}$ сата изјутра; Недељом, Вторником и Четвртком, у $\frac{1}{4}$ сата по подне.

Из Лознице; Уторником, Четвртком и Недељом, у $11\frac{1}{2}$ сати у по поноћи.

Из Мајданпека Недељом, Средом и Петком, у $7\frac{3}{4}$ сата по подне; Понедељником, Четвртком и Суботом у $\frac{3}{4}$.

Из Милановца горњег; Понедељником, Четвртком и Суботом, у $\frac{3}{4}$ сата по поноћи; Уторником, Четвртком и Недељом у $2\frac{1}{2}$ сата по подне.

Из Милановца доњег; Недељом, Средом и Петком, у $8\frac{1}{2}$ и у $1\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Мишљановца; Недељом, Средом и Петком у $11\frac{1}{4}$ сата пре подне; Понедељником, Четвртком и Суботом, у $9\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Мокре Горе; Уторником, Четвртком и Недељом, у 2 сата после подке.

Из Неготина; Понедељником, Четвртком и Суботом у $9\frac{1}{4}$ сата пре подне; Недељом, Средом и Петком у $10\frac{3}{4}$ сата пре подне.

Из Нереснице; Недељом, Средом и Петком у $3\frac{1}{2}$ сата по подне; Понедељником, Четвртком и Суботом, у 5 сати изјутра.

Из Обреновца; Уторником, Четвртком и Суботом, у $11\frac{3}{4}$ сати пред по ноћи; Понедељником, Средом и Петком у 5 сати по подне.

Из Параћина; Средом, Петком и Недељом, у $8\frac{1}{4}$ сати по подне; Уторником, Четвртком и Недељом, у $7\frac{1}{4}$ сата по подне.

Из Плана велике; Средом Петком и Недељом, у $6\frac{1}{2}$ сати изјутра; Средом, Петком и Понедељником у 9 сати пре подне.

Из Пожаревца; Средом, Петком и Недељом, у 7 сати из јутра, Четвртком, Суботом и Понедељником, у $1\frac{1}{2}$ сата по подне

Из Раче Карангина; Средом, Петком и Понедељником, у $2\frac{1}{4}$ сата по подне.

Из Ражње; Средом, Петком и Недељом, у $2\frac{1}{4}$ сата по подне; Средом, Петком и Понедељником, у $2\frac{1}{2}$ сата по поноћи.

Из Сараораца; Четвртком, Суботом и Понедељником, у $1\frac{1}{2}$ сахат по подне; Уторником Четвртком и Суботом у $11\frac{1}{2}$ сати ноћу.

Из Свилаинца; Срддом, Петком и Понедељником, у $6\frac{3}{4}$ сата после подне.

Из Смедерева; Четвртком, Суботом и Понедељником, у 5 сати после подне; Средом, Петком и Недељом, у 3 сата изјутра.

Из Текије; Средом, Петком и Недељом, у $8\frac{1}{2}$ сати пре подне

Из Трстеника; Понедељником, Четвртком и Суботом, у 12 сати дању; Уторником, Четвртком и Недељом, у 7 сати пре подне

Из Уба; Средом, Петком и Недељом, у $4\frac{1}{2}$ сата изјутра; Средом, Петком и Понедељником, у $\frac{1}{4}$ по подне.

Из Ужице; Средом, Петком и Недељом, у 7 сати по подне; Уторником, Четвртком и Недељом, у $9\frac{3}{4}$ сата по подне.

Из Чачка; Четвртком, Суботом и Понедељником, у $3\frac{1}{2}$ сата изјутра; Вторником, Четвртком и Недељом, у $11\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Шабца; Средом, Петком и Недељом, у $9\frac{1}{4}$ сата пре подне; Средом, и Петком, у $7\frac{1}{2}$ сати пре подне.

Из Јагодине; Средом, Петком и Недељом, у $4\frac{3}{4}$ сата после подне; Уторником, Четвртком и Недељом, у $10\frac{3}{4}$ по подне.

Из Ђуприје; Средом, Петком и Недељом, у $6\frac{1}{2}$ сати по подне; Вторником, Четвртком и Недељом у 9 сати после подне.

Такса за обично писмо, које је тешко до 3 драма 1 грош је чарш. после је све у 1 грош већа такса до драма $4\frac{1}{2}$, 6, 8, 10, 15, 31, 32, и. т. д. ако писмо неиде даље од 12 сати такса се наплаћује пола.

Писмо које се шиље у места, у који нема пошта, морасе напред платити, јер иначе остаје при пошти непослато.

Аманетна пошта.

Из Београда полази 1. и 16. дана сваког месеца, дакле двапут у месецу на све линије; а сваког Петка, у 2 сата по подне само на Цариградску линију до Алексинца.

За аманете плаћа се на сваки 100 гроша чарш. од белих новаца 30 пара од дуката 10, а од банкнота 8 пара чарш. — Ако се аманети нешиљу даље од 12 сати, онда се плаћа половина речене таксе. Аманети примају се на један дан пре полазка поште и то до 4 сата после подне.

Телеграф.

У Србији су телеграфска места ова: Алексинац, Београд Ваљево, Зајчар, Кладово, Књажевац, Крагујевац, Крушевац, Лозница, Милановац Горњи, Обреновац, Неготина, Цараћин, Пожаревац, Смедерево, Ужица, Чачак, Шабац и Јагодина.

На четир места везан је телеграф наш са телеграфом изван Србије и то од *Београда* повучена је жица изпод Саве до *Земуна* и отуд се ради са свима европским државама. — Између *Алексинца* и *Ниша* и између *Неготине* и *Видица* везан је телеграф наш са телеграфом у турској; и на обе те стране ради се са целом Турском, Анаadolом и Грчком. Код *Кладова* пуштена је жица телеграфска изпод Дунава те је састављен телеграф наш са телеграфом Влашке и Молдавије, којим се пут ради и са Турском, Русијом, Аустријом и преко ових држава са другим државама и странама света.

Депешу треба понети или послати у канцеларију телеграфску готову, чисто и разветно написану језиком којим телеграф ради, у сва места телеграфска по Србији депеше се одправљају обично србски написане а могу се одправљати и на Немачком и Француском језику. За страну, изван Србије не примају се депеше, које су србским језиком написане.

Такса је једнака за депеше до које било телеграфске штације у Србији, и то 6 грош. чарш. за депешу, која са атресом и подписом неизноси више од 20 речи, осим ако има више оно се сваки десет речи плаћа по 3 гр. чарш. Где телеграф ради само дању онде се такса дупла наплаћује за депешу, које се ноћу предаје; а телеграф код нас ноћу ради: у Алексинцу Београду, Крагуевцу, Неготини, и Пожаревцу Смедереву, Шабцу и Јагодини.

За депеше које се одправљају на страну изван Србије, а нису веће од 20 речи, плаћа се два цванцика, од Зоне (18 сати) Што је више преко 20 речи, плаћа се на сваки 10 речи половина те исте таксе.

Ко тражи одговор може и напред платити такеу за 20 речи, или колико оће више речи, и то се јави ономе коме се телеграфира, па ако недође одговор, у Србији задрже се три гроша, а остала такса за одговор враћа се, али ју треба искати после три а пре од 10 дана. Од таксе за недошавши одговор са стране изван Србије, задржи се 20 кр. ср. (4 гр. чарш).

За депешу изопачену или забачену на телеграфу враћа се такса само ономе који је послао ту депешу.

Число.	ИМЕНА МЕСТА.	До Алексинца.	Бање.	Баточине	Београда.	Брзе-Пал.	Г. Милан.	Ваљева.	Градишта	Гроцке.	Књажев.	Жагубиц.	Зајечара.	Ивањице.	Карановц.	Крагујев.	Колара.	Крупња.	Крушевц.	Лознице.	Лешњице
1	Од Алексинца		6	20	42	28	29	41	35	36	10	28	17	36	21	20	32	51	9	57	55
2	" Бање	6		22	43	36	31	43	37	38	7	22	10	38	24	22	32	53	12	59	57
3	" Баточине	20	22		22	38	14	29	18	16	28	15	24	23	15	5	12	36	16	43	40
4	" Београда	42	43	22		39	20	18	19	5	49	28	45	31	29	20	9	28	32	28	25
5	" Брзе-Паланке	28	36	33	39		51	57	22	35	24	20	14	61	53	42	31	69	38	66	66
6	" Г. Милановца	29	31	14	20	51		12	32	29	37	29	33	13	9	9	25	22	21	28	26
7	" Ваљева	41	33	26	18	58	12		36	23	49	37	45	20	21	21	24	10	33	16	14
8	" Градишта	36	37	18	19	22	32	36		14	44	20	36	41	33	23	11	46	33	49	46
9	" Гроцке	36	38	16	5	34	29	23	14		44	22	40	38	30	20	4	35	32	33	30
10	" Књажевца	10	7	28	49	24	37	49	44	44		20	8	44	30	28	40	59	18	65	63
11	" Жагубице	28	22	15	28	20	29	37	20	22	20		12	40	28	18	20	49	20	55	53
12	" Зајечара	17	10	24	45	14	33	45	36	40	8	12		42	34	26	38	57	20	61	59
13	" Ивањице	36	38	23	31	61	13	20	41	38	44	40	42		14	20	36	30	26	36	34
14	" Карановца	21	84	15	29	53	9	21	33	30	30	28	34	14		9	26	31	12	37	35
15	" Крагујевца	20	22	5	20	42	9	21	23	20	28	18	26	20	9		16	31	12	37	35
16	" Колара	32	32	12	9	31	25	24	11	4	40	20	38	36	26	16		34	28	35	34
17	" Крупња	51	53	36	28	69	22	10	46	35	50	49	57	30	31	31	34		43	6	9
18	" Крушевца	9	12	16	32	38	21	33	33	32	18	20	20	26	12	12	28	43		49	47
19	" Лознице	57	59	42	28	66	28	16	49	33	65	55	61	36	37	37	35	6	49		3
20	" Лешњице	55	57	40	25	66	26	14	46	30	63	53	59	34	35	35	34	9	47		3
21	" Љубовије	51	53	35	28	67	22	10	44	23	60	49	57	26	31	31	34	6	44	12	12
22	" Д. Милановца	33	24	32	33	6	46	50	16	28	26	22	18	55	47	37	26	60	32	61	60
23	" Мокрегоре	49	51	34	42	73	22	22	52	45	58	49	55	20	26	29	45	26	38	33	39
24	" Неготина	22	21	36	45	6	41	53	28	40	18	14	8	50	42	36	38	63	30	69	67
25	" Паланке	27	29	7	15	38	19	22	13	10	34	17	32	28	20	10	6	32	22	38	36
26	" Обреновца	46	40	27	6	45	24	12	25	11	54	33	50	30	34	26	15	22	32	22	19
27	" Параћина	10	10	10	31	32	19	31	25	26	16	16	16	28	15	10	22	41	8	47	45
28	" Пожаревца	29	31	12	13	26	26	30	6	8	37	14	26	35	27	17	6	40	25	43	40
29	" Пожеге	33	36	21	30	59	9	12	39	32	42	36	40	8	13	26	32	22	24	28	26
30	" Ражња	4	6	16	37	28	25	37	31	32	12	22	1	32	21	16	28	47	6	53	51
31	" Радујевца	27	23	38	45	6	47	59	30	40	20	16	12	69	33	38	38	69	33	78	74
32	" Рашке	26	32	31	43	54	23	35	49	46	36	40	38	14	16	29	44	40	18	51	47
33	" Карангина Раче	55	57	42	25	66	31	19	46	30	74	52	66	49	41	34	34	16	46	10	7
34	" Крагујев. Раче	23	25	3	18	36	17	22	18	13	42	17	29	28	16	8	9	9	19	36	43
35	" Ргачице	42	45	30	26	68	18	10	48	31	51	46	49	16	22	25	41	18	33	24	24
36	" Свилајица	20	22	3	19	35	17	26	15	14	30	12	24	26	18	8	11	36	16	42	40
37	" Смедерева	32	34	13	9	30	26	27	10	4	42	18	36	35	27	17	2	39	28	39	34
38	" Сокола	49	51	33	24	64	20	8	44	31	57	47	55	28	29	29	31	3	41	9	9
39	" Студеница	27	30	21	35	56	15	27	39	36	36	32	37	8	19	16	35	37	18	43	41
40	" Трстеника	15	18	15	20	40	15	27	33	30	24	22	26	20	9	10	26	37	6	43	41
41	" Текије	43	35	46	47	8	51	64	31	32	32	26	24	71	56	50	39	74	44	77	74
42	" Уба	39	42	24	12	51	17	6	31	17	48	37	44	21	28	19	50	16	32	22	19
43	" Ужице	36	39	24	30	62	12	12	42	36	45	39	43	10	16	19	35	22	27	30	26
44	" Фетислама	33	28	42	43	4	46	60	26	38	28	22	20	65	57	46	35	70	42	73	70
45	" Чачка	27	30	15	23	52	3	15	33	30	36	30	34	10	7	10	26	25	18	31	29
46	" Шабца	48	25	24	18	57	24	12	37	23	58	45	54	30	34	27	27	12	42	10	7
47	" Јованова	6	8	14	35	31	23	35	29	30	15	18	15	31	19	14	26	45	5	49	49
48	" Буприје	12	14	8	29	34	17	29	23	24	20	12	18	26	13	8	20	39	8	43	43
49	" Жагодине	14	16	6	27	36	15	27	23	22	22	12	20	24	11	6	18	37	10	41	41

КАЗАТЕЉ

ЈЕДНА ВАРОШ ИЛИ МЕСТО ОД ДРУГОГ ОБИЧНИМ ПУТЕМ У СРБИЈИ УДАЉЕНО.

Љубовије	Д. Милан.	Мокрегор.	Неготина	Шаланке	Обренов.	Параћина	Пожарев.	Пожеге.	Ражања.	Радујевац.	Рашке.	Кар. Раче	Крг. Раче	Рогачице	Свилајиц	Смедерев.	Сокола.	Студениц.	Трстеник.	Текије	Уба.	Ужице.	Фетисл.	Чачка.	Шабца.	Јован.	Вуприје	Јагодине.
51	33	49	22	27	46	10	29	33	4	27	26	55	23	42	20	32	49	27	15	43	39	36	33	27	47	6	12	14
53	24	51	21	29	40	10	31	36	6	23	32	57	25	45	22	34	51	30	18	35	42	29	28	30	52	8	14	16
35	32	34	36	7	27	10	12	21	16	38	31	42	3	30	3	13	33	21	15	46	24	24	42	15	24	14	8	6
28	33	42	45	15	6	31	13	30	37	45	43	25	18	26	19	9	24	35	30	47	12	30	43	23	18	35	29	27
67	6	73	6	38	45	32	26	59	28	6	54	66	36	68	35	30	64	56	40	8	51	62	4	52	58	31	34	36
22	46	22	41	19	24	19	26	9	25	47	23	31	17	18	17	26	20	15	15	51	18	12	45	3	24	23	17	15
10	50	22	53	22	12	31	30	12	37	59	35	19	22	10	26	27	8	27	27	64	6	12	60	15	12	35	29	27
44	16	52	28	13	25	25	6	39	31	30	49	46	18	48	15	10	44	39	33	31	31	42	26	33	37	29	23	23
33	28	45	40	10	11	26	8	32	32	40	46	30	13	31	14	4	31	36	30	42	17	36	38	30	23	30	24	22
60	26	58	18	34	54	16	37	42	12	20	36	74	32	51	30	42	57	36	24	32	48	45	28	39	58	15	20	22
49	22	49	14	17	33	16	14	36	22	16	40	52	17	46	12	18	47	32	22	26	37	39	22	30	45	18	12	12
57	18	55	8	32	50	16	26	40	16	12	38	66	29	49	24	36	55	37	26	24	44	43	20	34	54	15	18	20
26	55	20	50	28	30	28	35	8	32	69	14	49	28	16	26	35	28	8	20	71	26	10	65	10	30	31	26	24
31	47	26	42	20	34	15	27	13	21	33	16	41	16	22	18	27	29	19	6	56	28	16	57	7	34	19	13	11
31	37	29	36	10	26	10	17	16	16	38	26	34	8	25	8	17	29	16	10	50	19	19	46	10	27	14	8	6
34	26	45	38	6	15	22	6	32	28	38	44	34	9	41	11	2	31	35	26	39	20	35	37	26	27	26	20	18
6	60	26	63	32	22	41	4	22	47	69	40	16	9	18	36	39	3	37	37	74	16	22	70	25	12	45	39	37
44	32	38	30	22	32	8	25	24	6	33	18	46	19	33	16	28	41	18	6	44	32	27	42	18	42	5	8	10
12	61	33	69	38	22	47	43	28	53	77	51	10	36	24	42	39	9	43	43	77	22	30	73	31	10	49	43	41
12	60	39	67	36	19	45	40	26	51	74	46	7	43	24	40	34	9	41	41	74	19	26	70	29	7	49	43	41
60	20	67	28	22	41	35	18	47	69	36	19	31	10	35	36	3	39	38	81	19	16	77	25	19	45	39	37	
60	66	12	28	39	23	20	53	29	12	50	58	33	62	29	24	58	53	34	14	45	56	10	47	51	29	22	22	
20	66	95	39	34	39	46	13	45	69	30	42	37	10	37	46	23	28	32	79	28	10	75	19	34	43	39	37	
67	12	65	36	51	24	32	48	24	2	48	70	30	57	32	36	65	48	36	14	52	51	10	42	62	25	28	30	
28	28	38	39	21	17	8	26	22	40	34	39	3	30	4	7	30	26	20	41	19	29	38	20	29	20	15	13	
22	39	44	51	21	36	19	24	42	55	41	19	20	20	27	15	20	29	36	53	6	24	49	27	12	38	32	30	
41	23	39	24	17	36	19	26	6	28	26	50	13	35	10	22	39	23	12	40	30	29	33	20	37	4	2	4	
35	20	46	32	8	19	19	33	22	34	43	40	13	42	9	4	38	33	27	34	25	36	30	27	31	23	17	17	
18	53	13	48	26	24	26	33	30	54	16	38	24	9	24	33	20	18	18	66	18	3	63	6	24	30	24	22	
47	29	45	24	22	42	6	25	30	27	23	56	19	39	16	28	45	24	12	41	36	33	34	24	46	2	8	10	
69	12	69	2	40	55	28	35	54	27	50	74	41	63	24	38	57	49	39	14	35	57	10	48	65	27	30	32	
36	50	30	48	34	41	26	43	16	23	50	54	33	26	32	41	43	6	14	62	41	20	58	20	26	20	28	26	
16	58	42	70	39	19	50	40	38	56	74	54	32	29	39	34	16	48	47	72	16	35	68	34	7	48	40	42	
31	33	37	30	3	20	13	13	24	19	41	33	32	33	4	11	30	26	18	47	16	27	43	18	25	17	11	9	
10	62	10	57	30	20	35	42	9	39	63	26	29	33	33	42	12	26	27	75	14	6	72	15	21	39	33	31	
35	29	37	32	4	27	10	9	24	16	24	32	39	4	33	12	34	26	18	43	23	27	38	18	33	14	8	8	
36	24	46	36	7	15	22	4	33	28	38	41	34	11	42	12	36	33	27	38	21	36	34	27	27	26	20	20	
3	58	23	65	30	20	39	38	20	45	56	43	16	33	12	34	36	34	35	72	14	20	68	23	18	43	37	35	
39	53	28	48	26	39	23	33	18	24	49	6	48	26	26	26	33	34	12	60	33	20	63	14	39	24	21	19	
38	34	32	36	20	36	12	27	18	12	39	14	47	18	27	18	27	35	12	50	33	21	46	13	39	11	12	10	
81	14	79	14	41	53	40	34	66	41	14	62	72	47	75	43	38	72	60	50	59	70	4	61	65	39	42	44	
16	45	28	52	19	6	30	25	18	36	35	41	16	16	14	23	21	14	33	33	59	18	55	21	9	33	28	26	
16	56	10	51	29	24	29	36	3	33	57	29	35	27	6	27	36	20	20	21	70	18	66	9	24	33	27	25	
77	10	75	10	38	49	33	30	63	34	10	58	68	43	72	38	34	68	63	46	4	55	66	57	61	35	34	34	
25	47	19	42	20	27	20	27	6	24	48	20	34	18	15	18	27	23	14	13	61	21	9	57	27	23	18	16	
19	51	34	62	29	12	37	31	24	46	65	26	7	25	21	33	27	18	39	39	65	9	24	61	27	47	38	36	
45	29	43	25	20	38	4	23	30	2	27	20	48	17	39	14	26	43	24	11	39	33	43	35	23	47	6	8	
39	22	39	28	15	32	2	17	24	8	30	28	40	11	33	8	20	37	21	12	42	28	27	34	18	38	6	2	
37	22	37	30	13	30	4	17	22	10	22	26	42	9	31	8	20	35	19	10	44	26	25	34	15	36	8	2	

В а ш а р и.

- Јануара:* У Буру 6. у Осеку 8. у Винковци 10. у Чаково 14.
Фебруара: У Румм 1. у Сиску 7. у Мохачу 13. у Серезу 15.
у Београду 20. у Апатину 28.
Марта: У Пешту 7. у Митровици 9. у Карловци 16. у
Сомбору 26.
Априла: У Руми 1. у Буру 7. у Араду 8. у Ковину, Ми-
тровици, Чачку и Шабцу 23. у Апатину 28.
Маја: У Зајчару 1. у Књажевцу, Крагујевцу код Тршке,
Јунија: У Круштвцу и у Обреновцу 15. у горњем Мила-
новцу 17. у Карловцу 24. у Буприји 28. у Пожеги,
Панчеву и Руми 29.
Јулија: У Аранђеловцу, Петки (окр. Беогр.) и Силајнцу
13. у Ваљеву и Књажевцу 20. у Јагодини 27.
Августа: У Београду 1. у Варварину (окр. Јаг.) 15. у Пешти
17. у Зајчару 29.
Септембра: У Неготини и Тополи 8. у Делиграду и Паланки
(окр. Смедер.) 14. у Ваљеву 29.
Октобра: У Шабцу 9. у Београду 15. у Араду 26.
Новембра: У Пешти 3. у Паланки (окр. Смедер.), Руми и
Сенти 8. у Карловцима 20
Децембра: У Лајпцигу 15.

Спошени педесетогодишње светковине србске од устанка њиховог за ослобођење своје.

Ко је читао, па зна Историју Србску од порекла њихова до данас, видеће, да није Србски род никада доживео грђе време на судбину гору од времена 1813 па до 1815 год. Кадъ загледамо првашња времена нашега бића истина наилазимо и онда многе незгоде и препре-

ке од страних народа, које су нам сметале првашни наш развитакъ и у напређење још под Жупанима нашим, али овакви несрећни положај неналазимо нигде до 1813 године.

Било нам је доста несреће под Урошем белим год. 1110., кад је овај земљу оставио и у Мађарску побегао.

Доста нам у очи падају и наше неслоге и гонења међусобна у време краљева и царева Србских; нарочито под Вукашином убицеом славне лозе Неманића; гњев Божи постигао нас је Зато....!?

Тешки нам беху и црни и они данци, кад Србину прво зађе сунце, кад помрачи земљу србску, кад косово узе славу србску, кад пропаде царство србско 1389 год. лицем на видовдан, као што се види из следеће песме:

Гдије Призрен славни град,
Гди су царски двори?
Гди Душанов златни век,
Што чудеса створи.
Све прогута косово,
Оде србска слава
Гди су били градови
Сада расте трава.

Косово црно поље, ти Срба дружне неверни,
Кому цветом цветаш, ком ли ресиш тако.
Всеном суво твоје промењујеш лице печално,
Ал' прескорбне спомен беде променит' незнаш;
Жаром реке твоје засушују образе влажне,
Потоке суза наши коће осушит игда?

О кончићу златоткани
Обрће се коло среће,
Живот човек свој подмеце,

Да задржи срећу за се.
Ал' сред рада и гордиње
Иде беда из ненада,
И невољом данас страда,
Штоје јуче силно било.

2.

Гди су оне побједе,
Гди Триумфи сјајни,
Када србски цареви
Војеваше славни,
У пјеснама пјеваца
Глас им само траје,
Да потомку већу скори
И тугу задаје.

Ситницо ладна водо куд одоше струје ти јасне,
Које друга среће, Немање гледаше бој?
Ситницо тужна водо, ком предаде крне струје,
Кад' се борци наши даше за народ на смрт.
Крваво лице твоје испираросната всена,
Крвава срдца нашег, коће и запрати бол?

Као живота мутне струје,
Мала река ток разлива,
Путујући већа бива
Туђим падом, туђом штетом.
И кад букне, кад нарасте,
Гробъ јој сиње море справља;
Тако судба назад ставља;
Што се јуче узвисило.

3.

Куд се тужно враћа дух
У векове даљине,
И разматра спомене
Величином славне?
Лепо сунце сијаше
Мрак ал' брзо дође,
Златво време Србаља
Грану би и прође.

„Иди“ рекне срећа свеотважном Дечанскога сину,
И он брзом руком бојни припасује мач.

Покори народе многе и даљне крепости сбриса
Сам горди Цариград трепетно њега чека,
Шта тој крати сили обалити куле Византа?
Насред пута славе завидна срета га смрт.

Дјаволи, Дјаволи,
Отровито се ло мало,
Проклетство ти име дало,
Дате Србин тугом чита.
Којег' сјајност једва грдни
Круг могоше сместит света,
Томе светлост би узета
Твоим јаде худим мраком

4.

Плачте Србски Синови
Ваша звезда славна
Са зреника изчезе
Жалостна и тавна,
Коће србство дизати,
Кад' Цар Душан пада
Место прве сјајности
Страст и порок влада.

Холм никодимски мален, шта тужи крвави холм тај;
Руку на млада цара овде убица диже,
Неродишља пуче коварством потрешена грдним,
И над тјелом сузе Косово горке рони.
Кад сад Немањин дом, обилан породом славним,
Са младим Урошем давно у гробу труне.

Худа душо Вукашина
Какоси се онда вила
Кад' те царска штедра сила
У колиби нађе ниској:
Ал' је гладно властоубље,
Као ждерљиво зија море
Тек што пође холост горе,
Врнутисе натраг не зна,

5.

Круну носи Вукашин
Велик' горд и славан,
У свој силној Србији
Нико њему раван,

Колко траје задуго
Ова слава клета?
Мислиш више векова?
Ни три пута љета,

„Гледај сјајни гроб“ возмездије Николи шапће,
Срећно Неманића украси пега племе.
Дркће Арсојевнћ, Вукашина злобце убија,
Слуга слугу негда сад по неверству цара.
Тужи л, за њиме когод? сва Србрја тужно запева,
Што с на обшту пропаст худи убица роди,

При подножју смртне реке
Расте грехом за почето,
И отето јошт проклето
И потомку трује срећу,
Куд се грешно човек сили,
Кад су кратки наши дани
Тек што пође да се стани,
Побеже ти санак среће.

6.

Тамна ноћи поноћна,
Грозно ти је лице
Кад' те бјеси нападну,
Олује убице
Тамна ноћи тамцата,
Люти бјеху часи,
Када пођс Србија
Бједна дао угаси,

Црно се шири јато као гладни кобаца облак,
Дивљи смрадно њсга Азије изврже крај!
Пуше се веси за њиме, нештедисе трава ни глава,
Надалеко пред њим предјели деркћу од стра,
Пород бесноће и зала куд' пружа нокте отровне?
Твоје, Косово, та притисну беда полје,

Бурја дрма небо, земљу,
Да васдушну стресе щкоду,
Напаст шаље Бог народу,
Да отложи грјехе шкодне,
Ал' је јурод наше срце
Заборавља лако тугу,
И невољу строје другу
Не смислене бујне ћуди,

7.

Бедом стење косово,
Јер турчин наступи,
Земљу трепет обузе,
Лазар војску купи.
Гди сте сада побједни
Душана јунаци?
Но већису навјети
Њег' јунаштва знаци.

Невера? цикну Милош, и Косово дрвље од страха,
(Неверу тајно носи црни у преима Вук)
Бата се крилата ждрала, јунаку се душмани диве,
И Мурат под руком Србина душу бљује,
Плашно с' разлива вика, у табору буна и туга.
Дал' ће ползе овај Србству донети трепет!

Кад се с' брега закотрља
Коће стену задржати?
Коће судби на пут стати
Штаје рекла да не буде?
Точак среће колеба се
Ломна њему прште крила,
Србска војска пребледила
Поражена судбе хухом,

8.

Сјајно сунце пламено
Како с' онда било,
Кад је облак штитова
Твоје лице скриво?
Јесул били срдчани
Србаља јунаци;
Јесул' стали душмани
Бујни и опаци?

Косово крвца поли, у крви се ваљају мртци,
Широм марсова смрт по пољу равну бесни,
Турска коварна сила о мишцу се србску разбија,
И брза у помоћ побједа Србу трчи.
Шта том крати јунашству угушити Азије хидру?
Навјет неверо твој зомљу у црно зави.

Кад се јави Вук у Гори,
Мирно стадо чека вреда,

Плави народ србски беда,
Кад' у земљу Вук се јави,
Од Вулкана име клето
Србској земљи поста знано,
Црни дјели жигосано,
Да с потомство њега грози.

9.

Бесна пуста неслого,
Кћери адске змије
Гди би знала живити
Да србина није.
Чедо страсти несрећо,
Брза у слепоћи
Кад Србина нестане
Ком ћеш онда поћи?

Одите сјетни потомци, справљајте мајци опело,
Снажна бивша негда Србија мртва лежи.
Народ без свести стење, јер страсти је трзају мртву,
И слепоћа духа црни јој ископа гроб,
Гди је србије гроб' јел *Косово*, *Марица*, *Прилип*?
Ах, сва бједна земља обшти плачевни је гроб.

Србски роде, непрекидај
Грозне сузе проливати
Мртва лежи твоја мати
Твоја слава, твоја дика,
Црни слови неизгладни
На гробу јој надпис режи:
„Овде србска мајка лежи
Од синова убијена.“

10.

Тугом тужи Косово,
Кад зима наступи,
Кад му лице ружично
Бритка слана сруби,
Сјетно поље Косово!
Доћиће ти цвеће;
Ал цвет наше сјајности
Нигда више неће.

Брзом вјечна ногом покреће се природа вјечно,
Плодну зиму, јесен, пролеће љето прати,

Дете постаје муж, у мужеству јавља се слабост,
Крјепки, столјетни раст к трулежи наклон носи,
Тако падају људи и царства снажна и важна,
Тако *Атина* и *Рим* давно забвене леже.

Који бијаше богат, славан,
Цар премудри виче сјетно,
Даје овде све сујетно,
Да је та иста људска слава,
Ал је плахо наше срце
И лакоме очи света,
Вопијући „све сујета“
За сујетом тумарамо.

11.

Јесу л само градови,
Јели царство пало,
Је л Косово остало
У бого и мало?
Ах што ума плодови
По праху се влаче,
Што им трага нестаде,
Зато муза плаче.

Сред оружја Душан на сабору законе даје,
Појаву ненадном цели удиви се свет;
Сјевер и запада крај јунака преуноси срећу
У накрет Душана закони мудри славес'.
Живил' законик овај? о љута нарока света!
Законодавца црв, законе мољци једу.

Гди су они Данилови
Неоцјени рукописи?
Гди остали љетописи,
Вјеститељи србски дјела,
Кој прогута саму славу
И вјестнике мрак уништи,
Да остану сасвим ништи,
Тако Србству судба рече!

12.

Цркве наши зидаше
Велике и красне
Да у земљи блистају
Кано звезде јасне;

Гди су сада цркве те.
Да л остаде једна
Од варварска напада
Цела неповредна ?

Жичо, седмовратна Жичо, чуварницо царскога венца,
Бивша сјајна, сада слепи мишева си стан.
Залуд стари Ипек обнавља се Душана словом,
И Грчкој сујети холо првенство неда,
Гди је пјеваца лик изводио дивне стихире,
Гди је светлијо крст, оце урличу сада.

Хоћеш вјечне задубшине?
У прсима цркву зидај,
И са жеља похот скидај,
И у тврди срце чисто,
Шта помажу споља блести,
Кад су мисли пуни зала;
Утјеха је души мала,
Гди Благињу жертва вара.

13.

Кад растови падају,
Шта је трст и трава,
Када царства нестају,
Шта је наша слава?
Седам дивни чудеса
Плоде старог века
Све прогута времена
Брзо-течна река.

Слушај грлице глас, на косову гуче печално,
Плачно вижљави кос туги с одзива твојој,
Њежни птичице глас за мртвим уздише другом
Ах у песми своју сама оплакује смрт.
Тако створење свако у собственој невољи рида,
Тако на лицу земље самоје туга и плач.

О сујете и сујества
И несталне игре евета
Брза су нам кратка љета,
Јошт је брже коло среће!
Шта косовку оплакујеш
Петстољетну грозну штету?

Беда влада свуд на свеу,
И удар је судбе близу.

14.

Питаш гди су градови,
Гди су царства многа,
Куд толике престоле
Судба сврже строга,
Питај боље гди је мир,
Гди је срећа стална,
Гди нестиже несрећа,
Бледа и печална.

Беда у пустињи, беда у граду, у стану и веси
Беда гњави сваки пространи предјел земље.
Злато и свила покрива прси печалне и болне,
Испод осмеја скорб брижљиво дави срце,
Радости редке капље у горчини чезну обилној,
Кратке весеља часе стогуба напаст прати.

Кад озбиљна смрт наступи.
Зашто плачеш о човече!
Зар су буре морске прече,
Нег' безбрижан мир у земљи.
Слава сила и богатство
Променљив је образ мрака
И гордиња траје свака,
И остаје вјечно — ништа.

Као што реко мало пре, као што и ова несма
сведочи, било је мука и невоља и после царства срб-
ског; али у погледу овом народ србски није веће муке
препатио од оних мука 1813 па до 1815 год. Те муке
чека ће дуго писца, да их како ваља роду свом
представи. И ондаје народ србски доста страдао, кад
су се 1796. год. дахије: Аганлија Кучук-Алија
Мула-Јусуф и Фочић-Мехмедага вратили у Ср-
бију. Онда је пало до 50 најодабранијих људи, који су

пре тога на 3 год. као поглавари у Кочином рату војевали на Турке, али таквог чуда није било, као у год. 1813—15.

Године 1804. Карађорђе подигне Србе на оружје и срећа га послужи, те до године 1811 очисти сву Србију од Турака, и стане заводити школе и правителство у Србији. Те године Султан Махмуд поручи Карађорђу, да се одвои од Русије, па да га Султан призна за књаза а Србију за књажество. Но Карађорђе зар, имајући много веће намере непристане на то: и тако Срби остану и даље у рату са турцима. Кад пак после једне год. Русија закључи мир са турцима у Букурешту и Србија буде остављена сама себи, онда Султан подигне сву своју војну силу да Србе опет власти својој покори, немарећи ништа, штоје на миру Букурешком уговорено, да Србима јавни опроштај даде, и да с' њима уговори данак, који би му одсеком плаћали, а да им допусти да своје људе за кнезове имати могу. И тако 1813 године нагрне са свију страна силна војска Турска, а Карађорђе, зар видећи, да се неможе тој сили противити уплаши се и побегне са многим главарима у Аустрију, а одатле у Русију. Сад је време ужасно за Србина наступило, сад је оно време, као што мало пре реко најгрозије од колевке србског рода, какво до сад србе није снашло. Турци онако разјарени, стану сећи убијати, живе на колац натицати; сви су шанчеви Београдски живим на кољу набијеним људма окићени били; у Ражњу, кажу, да су живе људе на ражан натицали, и поред ватре пекли, као јаганце; одкуда је веле и та

варошица име „Ражан“ добила. Даље, децу су клали девојке на очима родитеља безчестили; младим женама дојке одсецали, старе бабе и старце као подлогу при узјахању коња нагонили; чуда невиђена, што није могуће језику изказати по Србији чинили. Од оваког свирепства почео је сав народ бежати заједно са стоком и пртљагом своим на Саву, да потражи спасења или у њој или ако му је могуће у туђинству.

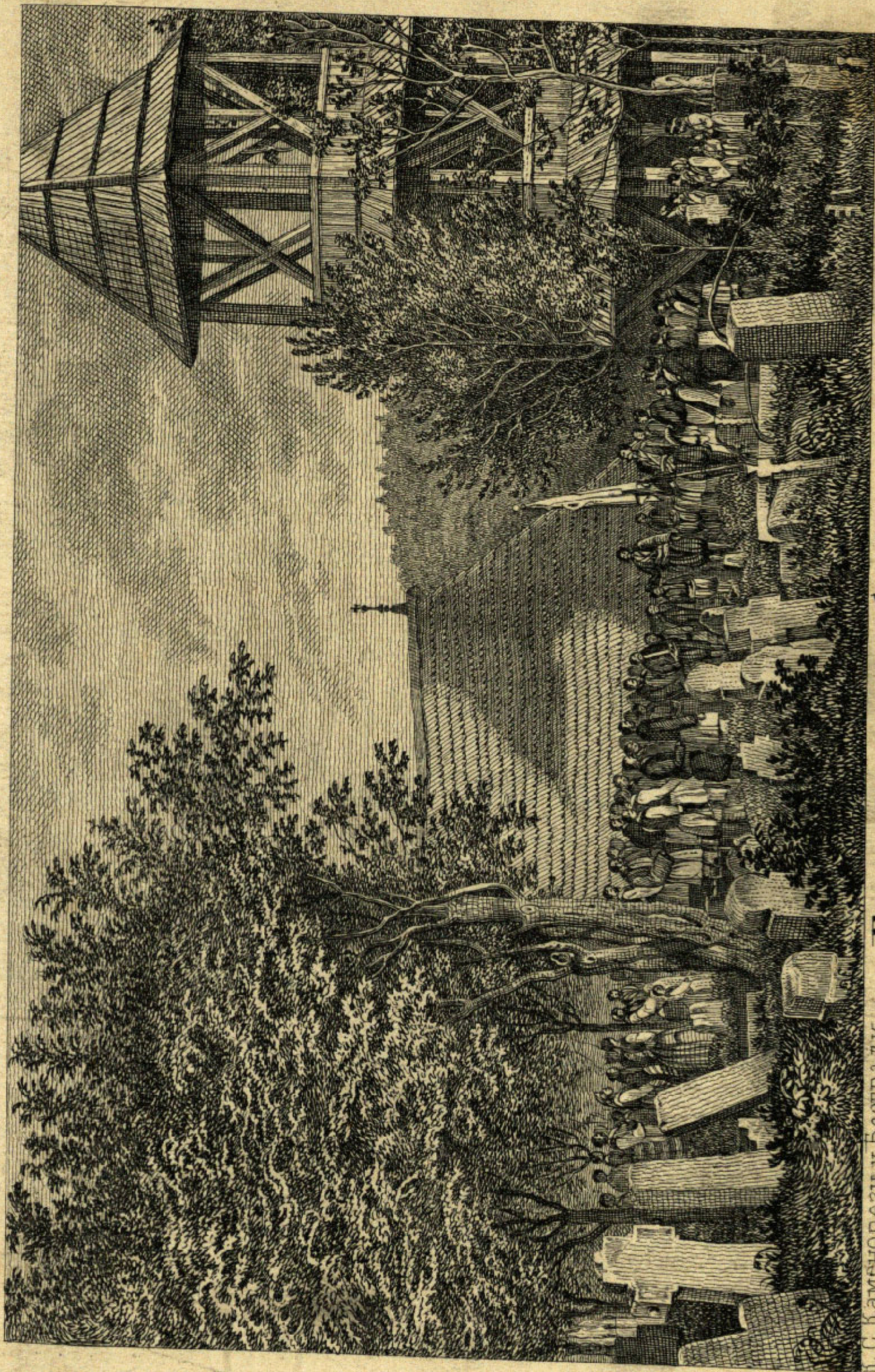
У оваком бедном стању, у оваком грозноме обстоятелству у овом баш тренутку изађе наједанпут пред узбег пошавши народ спаситељ Србије блажено-почивши књаз Милош, тад бивши војвода Руднички и Пожешки. Испод грма Такочачке цркве заустави народ, разговори се са одабраним лицама, који му тврду веру даду, а сав народ послушност у каже. Ту га стану молити, да јим старешина буде. Сад се Милош опет у Црнуће врати, и пошто се са отменијима довољно посаветује и размисли оде у вајат, те се обуче у своје војводско одело, препаше своје сребрно оружије и лицем на Цвети изађе са барјакком у при Тавачкој цркви сакупивши се народ с' речма: „Ево мене а ево барјака рат с' турцима!“ (као што се види на овој слици.) На то му народ одговори: „нема другог спасења већ бој са Турцима!“ Барјак даде Сими Паштрмцу, који га у земљу забодe и одма се стадоше под њим купити јунаци, а Милош оде у собу, где седне са писаром и на све стране разпише, да се народ против Турака подиже. Затим све скупивше се под барјак закуне и ту им ову беееду изговори:

Љубезна браћо,

одабрани јунаци!

Одсудније час већ дошао, сад или да мремо или да се боримо! (да се боримо! да се боримо, прекинуму говор). Добро да се боримо, али чујте шта ћу да вам кажем: „Виете мене избрали за старешину, за војводу, за поглавара, ако ми дате реч, да ћете ме сви слушати, први сам пред вама! (Слушаће мо, — у ватру у воду Десподару! прекину му реч). Лепо љубезна браћо! угледајте се на мене; сваки старешина да пред војском својом иде, а ја ћу пред свима, и ово да вам кажем: који старешина немисли, да пред војском иде и на турке удара, онај нека невре од мене без невоље, већ слободно нека каже да поставим другога за старешину; а ово нек сваки чује, кад смо се решили и заклетву један другом дали: сваки, који с нама војује, ако по заповести, кад будемо на турке нападали неуступи натраг, онај истина може и у мрети, а може и остати, али који уступи натраг, онај ће за цело умрети; тоје закон за све подједнако, јер браћо! боље и да помремо сви, него да гледамо, да нам душмани пред очима безчесте децу, одводе жене и девојке; да нам сикиром туку остареле мајке и на коље набијају старце; да нам имање отимљу, да нам светиње грде и безчесте! (недадошему више говорити већ углас: Сви да мремо! сви господару да изгинемо за нашу децу, за имање, за крет часни за слободу и за веру нашу! неки вадећи јатагане, други пиштоље и пушке.) Хвалавам браћо на таквој беседи! ја сам први, сви сретни били! сутра ћемо се опет видети.

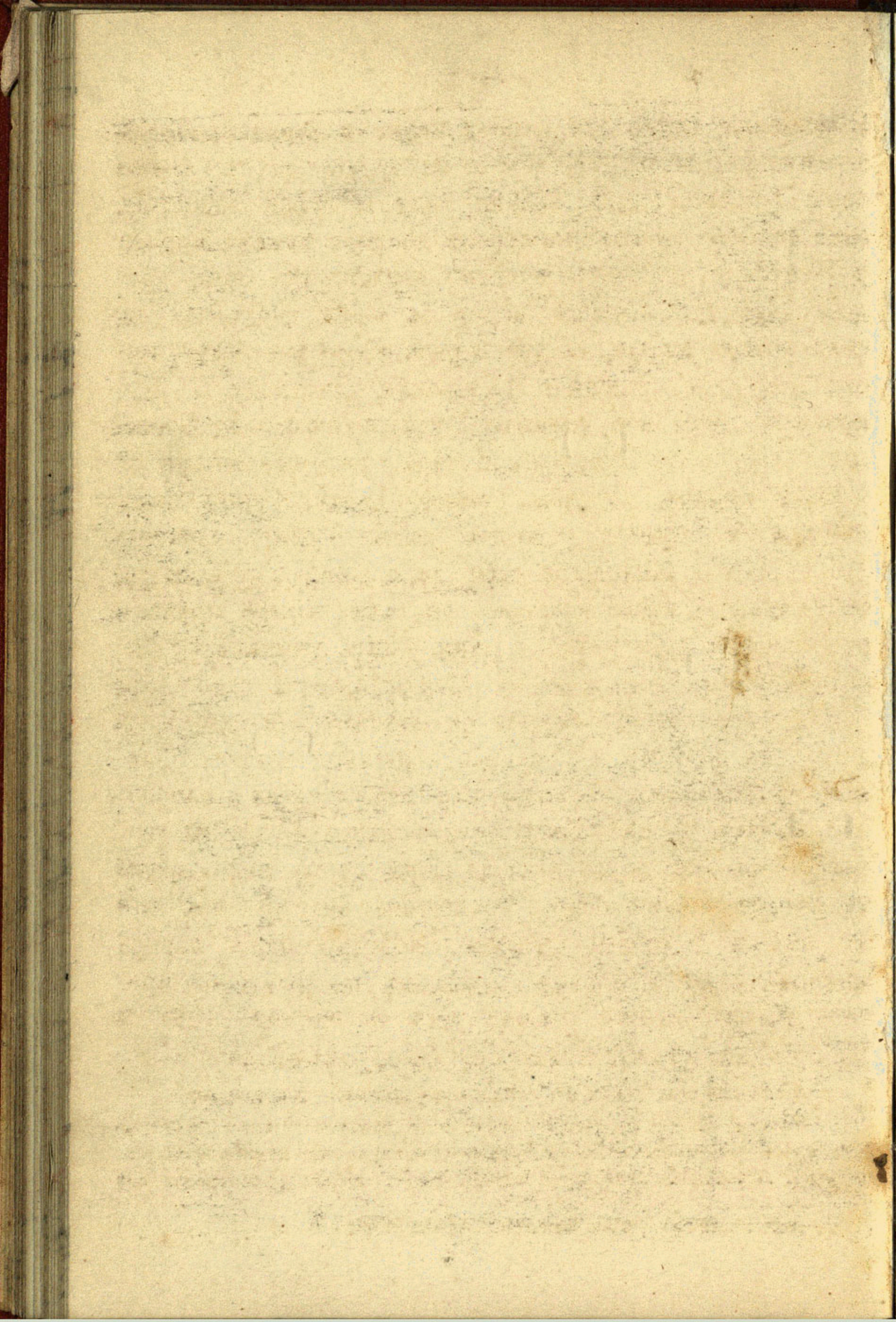
После тога отиде Милош војвода са осталим поглаварима и пошто се о свему посаветује и добије сутрадан известије од неки, да већ народ дижу на оружје, заповеди, да се војска креће. И тако први пут нобије се с турцима на Ваљеву и Палежу (Обреновцу), затим код Чачка и на Љубићу и најпослед код

Д. С. Каменорезн. у Београду

Ево мене, а ево барјака.
РАТ С' ТУРНИМА!

П. ПЕРИХ ЛИТ.

Пожаревца, свуда сам напред идући и народ храбрећи особито код последњег места; па будући да су у свима овим бојевима срби срећни били и турке надбијали зато се опет сва земља србска наскоро између Мораве и Колубаре од турака очисти, изузимајући само градове. Кад чује Султан да су се Срби побунили, он онда пошље на њи, са две стране своје две силне војске; једну под управом Марашли Али паше К. Ђуприји, а другу под управом Рушид-паше од Босне, али сећајући се Букурешког мира, наложи пашама да Србију мирним начином утишају, зато Рушид-паша дошавши на Дрину, у место, да на Србију нападне, дозове Кнеза Милоша к себи, да с њиме мир уговори; но будући је паша захтевао, да срби најпре оружије положе, то није могао с њим ништа учинити *) Напротив учини помирење са Марашлијом и тако Срби 1820. године добију ферман од Султана: Да сами купе данак, но да буду и у напред подајници великог Султана, а Милоша да имају, као главног кнеза у народу.

Истина да срби нису били задовољни са овим ферманом, но због други незгода јошт су за неко време трпели се у овом стању; те незгоде биле су, као што их има и у свакој држави, подстрекавања народа злобних људи и страних душмана на огорчење противу кнџа Милоша, у сљед чега је он год. 1829 у Крагујевцу на скупштини ову беседу изговорио:

Благородна господо, собрани кнезови и кметови!

Познати су вам досадашњи труди моји, позната су вам и дјела моја и на којим основанијама ова положена су и докле смо помоћу Божијом, вашом и покорношћу предоброга народа нашег дјела обштенародна већ

*) Овде је живот Кнеза Милоша у длаку остао.

довели, да се околна царства чуде, којим смо начином, у варварству пређашњем, произвели у она бурна времена послушност к нашем начелству, и сваки други поредак у предјел наш увели и очистили га од сваког рода зли људи.

Ви сте донста мени у свему, колико су силе ваше тјелесне и душевне снажне биле, без затезања помагали. Увјерен сам, да ми и у будуће с ваше стране ово одрећи нећете; при том надам се да ћете ми за праводати, ако кажем, да сам ја при свем усиљавању вашем помоћи ми, више труда и бриге подносио, него сви ви, јер кромје внутрени дјела, и то од најмање па до највеће ствари, лежала су и друга многоважнија на плећима мојим, која сва трудио сам се носити, и благодареније свевишњему Богу, до данас су срећно упућена бивала, и на ползу народа нашег изилазила су.

Може бити господо моја! да су многи неразумевајући досадашња, а и данашња обстојателства времена, ово све приписивали славољубију самовластију мојему, то јест: да ја желим сву власт и све у рукама мојим имати. које далеко од помишљаја моји буди: Узрок је овоме био: што ја, слушајући, где се чита у историјама наших праотаца и прочи народа, да је ретко, или никад, могло на добро изићи, када је народ какав из своји, развалина дизатисе почео, и верховну власт над собом на више лица дао и подјелио. Све је онда ишло полагаано, преко врата, и највише народ се онај опет повратио у своје развалине, из који је био почео се дизати. Ово нам довољно сведочи деоба бившег нашег царства, које је силни цар Стефан Душан на своје велможе и војводе подјелио, које наши људи и данас у цјесмама пјевају.

Све ово што мало пређе напомену, имам ја непрестано пред очима мојим, и трудим се из наведени узрока, а не из жеље самовластија, све у целости садржати. Видећи пак сад, да је досадашњим поведенијем мојим, и вашим послушанијем, господо моја, довољно добар поредак међу народ наш уведен, који, желећи ја и у напредак у цјелости одржати доходимъ одкрити вама моје право намјереније и узрок, из кога сам вас позвао у данашње собраније и које у овом се састои:

Уморно тјело моје и ум, многим како сам више напоменуо трудовима тражи себи олакшања и одмора. Ви ми, господо моја, ову жерству принети можете, и то јединствено избранијем из средине ваше до шест најизбранији лица. На ових шест лица, додавајући им до два добра секретара, рад сам ја возложити стараније и попеченије свију внутрених дјела отечества нашег, а за мене чрезвичајно и страна дјела задржати.

Ново наше ово Правителство, које ће се из средине ваше и од најзнатнији лица саставити, биће самном у свом споразумију у дјејанијама својим, самном советоваће се у важним предпријатијама које они без мојег одобренија на известије њино рјешити немогу. Овако поступајући,

стараћемо се согласно о будућем уређенију, и благополучију отечества нашег. С овим даће се знатни одмор умореном тјелу и уму мојему! народ све више добива политическо своје битије у свету, а и они безумномисливши, да ја за самовластијем тежим, видеће, да су преварени.

Овом приликом пропустити немогу, да се непотужим, господо моја, овоме собранију нашем, на небреженије вас неки кнезова, у испуњавању заповјести моји.

Слушали смо гди се чита у историјама, а у наша времена и на нама самим видели смо, како се народ падши један-пут, тешко на ноге опет подиже; јер колико се он дићи труди макар колике жертве приносећи толико више усиљавају се непријатељи притиснути га и на вјеки у благу остати, не штедећи ни сребра ни злата свога и никакови награда на незадовољне страдајућег народа — којих наравно у сваког народа бити мора — да би га само посредством ови незадовољника упропастили; ни помислити нетреба, да овакови незадовољника и међу нама нема, и да кроз њи непријатељи и нама замке неплету, и паденије приготовити не старају се. Ја сам сврх овога предмета господо моја, често заповести моје пошиљао, и вас совјетовао, да на сваког подозрителног човека добро мотрити, страног за пасош испитате, и стране подозрителне к мени на испит, да шаљете да би такви начин, колико толико у траг злима људима ући могли. Но совјети ови моји пренебрежени су јер пређе кратког времена, страни један и подозрителни човек, који је речма својим издавао се за неваљала, прешао је преко нахије Смедеревске, Београдске, Крагујевачке, Рудничке, Ужичке и Ваљевске, код неки и најглавнији кнезова и други одабрани људи доходио, свакоме бунтовне речи код њи и код народа изговарао, и ни један није га хтео на испит суду или к мени послати. С оваковим — говорим — поведенијем њекије кнезова и задовољан бити немогу, и то не за моју собствену, но за обште народњу ползу желим да ми се изјасните, из којег узрока пренебрегавајући заповести моје чинилисте на руку ономе бунтовнику, проћи кроз толико нахија и сјејати сјеме раздора и несогласије међу народ овај ви сте постављени за то пастири народни, да га оо зверова онакови чувате. Ви сте овим поводом вашим учинили да премишљам да сте и ви гдекоји бунтовне његове речи одобравали.

Иштући решително ваше изјасненије сврху овог последњег предмета, нећу пропустити и доказателствама осведочити вам, какав је исти човек био, каквим дјелом и од кога послан.

У овој беседи огледа се одважни карактер, пожертвовање и слобода његова, мудрост и одличије владаочево, као и карактер господарства, који му је сам по-

Дожај ондашњег стања заповедао, да таки буде; а не као што су га неки, како од страних тако и од наших писаоца карактерисали, да је славољубив и сујетан био, што и сам у својој беседи спомиње. Ова беседа његова много је тада народ поправила и у праву свест довела, као што се види из његове беседе од 27 Маја 1825 год. у Крагујевцу опет скупштини говорене; те је тако поред држања у миру свога народа још непрестано до 1828. год. радио код Руског двора за покровителство и задобиога. А 1829. почео је и законе своје народу писати и унутрашњост Србије осигуровати, што се види из следеће беседе његове од 1. Фебруара 1829. год. у Крагујевцу скупштини:

Ја сам вас љубезна браћо из више узрока сазвао, да се о више предмета разговоримо. О скупштинама обичним, о Ђурђевудне и Митровудне, немамо прилике ни времена посвјетовати се спокојније и најпространије о важним стварима, зато сам волио овако по наособ сазвати вас.

Ја сам к'немалом сожаљенију, у гди којим судовима више злоупотребе нија примјетити могао; неки од судија пристрасни су, неки напрасни, неки пак и глобе су себи дозвољавали, неки у извршивању дјела небрежљиви неки су под именом умножавања касе народње, собствене приходе умножавали. Дасе неби оваква злоупотребенија у напред догађала, судио сам за нужно: да суд народни одреди комисију, која ће по свим нашим вахијама проћи, дјела наши' нахиски' судова извидити, и народ испитати, да није коме од судија ил' кнезова што год тешко - и по том суду народњем на промотреније и пресуђеније представити. Ово сваке половине године да бива. На гди којим мести нашао сам, да од мене наређени надзиратељи моји добара недозвољена дела чине: људе без разлога на кулук истерују; свакојако насиљавају и оглобљавају; чим се велико незадовољство међ народом рађа и гди који мисле, да ја сва она бездјелија само чинити дозвољавам и налажем, а кнезови нису оним безделијама љи мукајет но све се изговарају; господар тако заповеда!., — нисам рад да се више икад буне, међу нама догоде, које се из незадовољства најпре догодити могу. А ја будући сам један човек, имајући довољно посла с царствима разговарати се, немогу свуда доспети, да сам својим очима сву

економију прегледам, све видим и испитам. Зато намјерио сам, предати правленије добара беглучки: њива, ливада, воћњака винограда, и мухада суду народњем, да он њима, као народним добром располаже, надзира-теље над њима да постави, а по некад и гди— когод своји чиновника пошље испитати: да-ли се добра она уредно држе и да није коме што од, назиратеља тешко. Суду народњем, у ком се више членова налазе, млогоје лакше не-го-ли мени самом, добра она надгледати.

С једне стране желећи уклонити злоупотребленија, која се по судовима нашим чине, а с друге намјеравајући успоредити наш народ с другим просвештеним народима и недати више да се од рамена и по благоразмотренију или воље сваког судије суди; намјерио сам списати законе, по којима ће се у напредак сваки суд отечества нашег на сваком месту, и у сваком дјелу, а свуда једнако у пресуђивању свои владати. Већ једна је част такови — „Закон казнителни“ списана, само ће требати да се јошт прегледа и на скупштини једно, по обичајима земље и народа нашег у ред поставе пак ћемо ји после печатати и судијама нашим раздати. Ово ће нам не само зато бити пробитачно што ће судије наше у пресуђивању имати чега држати се, и што суд који се по законима изрекне ником неће се крив видети кад сваки зна да се несуди од ока, већ по књизи закона; но и зато, што ако данас или сутра под коју му год драго државу паднемо, свака ће законе наше почитовати и одржавати.

Прва времена сушествовања нашег од 1815. до 1821. год. била су у призренију прихода народни врло оскудна и попечитељи, хазис наше доста невешти и небрижљиви; зато нисмо у она времена ништа ни уштедити могли, но једва смо разходе заглађивали. Поздније од 1821. год. до сада, увео се старањем мојим бољи поредак у нашој хазни и благодарим Богу, што вас могу увѣрити, да се сад у њој близу три милиона гроша готови налазе, који су преко свију разхода уштеђени и који се данас у случају нужде какве на ползу народњу употребити могу. И сву ову суму новац и расположније обични пореза, рад сам како политическа садашња обстојатељства дозволе, тако суду народњем вручити. Као што реко, ја имам довољно посла и с царствама разговарати се а и здравље моје ослабило је немогу бити разнолсжен свим овим приходима као досад управљати, а њима суд народни нека рукује. Ја нити сам славо-ни властољубив, нит сам раднити могу сам свима управљати; тражим мадо одморка, дај те ми га!

Ово, што вам даље говорим, нег остане међ нама: суд народни нег предузме и правленије мукада беглучки њива, ливада, воћњака и винограда које сам ја купио од везира и други турака; но пред људма опет под мојим именом донде да се управљају, док и пожелани Хати-Шериџ не изађе, и онда слободно и одкривено свему свету јавно да буде,

да су сва она добра народња; зашто за сад ни Султан неби другог кога за правитеља они добара признао него само моје лице, суда народњег дужност да буде да по варошима и касабама гди год народ неби могао земље од турака одкупљивати, бадава неће нам доћи! —

Ја као отац фамилије моје морам се и о благополучију њеном бријети. Бог ми је дао два синчића, једног од десет, а другог од шест година, веће су се почели књизи учити, и толико радости с науком њином имам, да ми се заиста очи моје свагда наводне, кад ји видим колико прилежавају к науци, и како по ваздан у школи седе и једнако читају и пишу. Сад је време старати се о даљем њином воспитанију; док су јоште овако млади и витки, ако што научише сад ће научити а поздније док до мужества дођу, неће. Но ми смо толико несрећни, те немамо у нашој земљи учитеља, који би и по простију, а камо ли нашу отмијенију децу учити могли. За то би ја судио за добро да дјецу моју или у Београд, ближе к просвештену царству, преведем; или управо у Земун или Пешту или Беч пошљем тамо да се воспитавају, кога је од вас Бог благословио, и дјечице и средства имате подајте децу вашу такође на науке; како год што се ви одликујете од осталог народа, тако треба и деца ваша да се одликују, не родом својим, но собственим евојим заслугама и добродјетељима, и будући да земља наша треба такође да се просвештава, то просвештеније то од ваше деце да се започне и на народ пресељава, остављајте науке, а не злато и крчевине! — Све ове вопросе представљам вам браћо, на расуђивање, и препоручујем да ми мјенија ваша одкривено изјавите, којим би се начином сва вишеречена моја желанија у дјејство привела.

Нека се стиде они, који се оваким фактама искрености усуђују на сурет стајати! Оцени свете, оцени народе србски ову искреност, знање и вештину овог великог мужа, који се у сред оноликих своих брига и за просвету брине, те опомиње скупштинаре да своју децу на науке шиљу.

Сад настаје 1830 година сад огрева сунце Србију, сад се види плод трудова великог Милоша, сад добијају Срби *Хати-Шериф*, у ком су дјејствовањем Руског двора призната Султаном ова Србска права: *да се срби сами собом самостално у унутрашњости својој управљају; и по томе, да о свом трошку судове и власти постављају и издржавају, да свој закон слободно и јавно исповедати,*

цркве; школе књигопечатње и болнице подизати могу; да са Србским пасошом по целом Турском царству слободно путовати смеду; да турци своја добра Срвима уступе, и да се сви из Србије изселе, изузимајући само војнике градске. За све пак ово, да Срви отсеком Султану годишњи данак дају и да се као подајници Султанови сматрају.

Следећа ова беседа која је од кнеза Милоша говорена 24. Јануара 1830. године показује јошт јасније његову славу а народну срећу.

Високопреосвјаштењејша господо, Архипарстири, пречестњејша и честњејша господо духовници, благородна господо кнезоеи, благородни депутати народа србског почтењејши кметова!

Моја љубезна браћо!

Никад вас с веселијим срцем љубезна браћо сазвао нисам; никад вам ни радостнији глас нисам имао казати. Ево већ четрнајст година, од како се непрестано трудим, за благостојаније народа нашег на вјечитом и непоколебимом основу у тврдим четрнајст већ пуни година има, од како сам царска отворио врата, и отечеству нашем придобијо права, која ће нам и на потомке наше прећи и постојана док је год србског рода вјечито трајати.

Сад је три године прошло како сам вам браћо, на скупштини казао: да се приближило време, кад ћемо и ми жеље наше постигнути и од Султана под покровитељством великодушног нашег покровитеља наша пожељена права получити, и народом постати. Онда су они јошт између себе уговорили, да нам се испуне прошенија наша од 8 Септембра 1820 године. Али рат, који се после тога између њи догоди недаде да се изврши овај њин уговор. Пре четири месеца пак оконча се и тај рат, и 2 Септембра, закључен је у Једрини мир. — —

Милостиви цар наш ево послао нам је својеручни подписани ферман којим пред цјелим светом торжествено признаје права наша, и нами јавља, да ће нам испунити прошенија притом позива нас да неке точке опредјелително разгранамо, које у итости нису сасвим изтолковане, и у овај Хати-Шериф стављене. — — С веселим срцем позвао сам вас браћо данас сте се сподобили радости, да из мои руку примите ферман: ево вам браћо царског фермана!

У овом царском ферману стои: да ће нам се дати слобода Богослуженија, цркве и закона. Неће нам више тешки зулум турски свете Богоомоље наше разр, шавати и сквернити: неће нам више варвари пред очима нашим светом закону христијанском, богослуженију и свештенству нашем поругавати се; неће нам забрањено бити Богу молити се, и свете угоднике Божије и празднике по достојанију светковати: него ће се и одсад и у нашим црквама служити, по свима светим обичаима закона нашег, и звона ћемо к велељепију богослуженија на цркве поставити.

Ферманом овим признаје нам царство: да нама пристои право избирати своје поглаваре. Избирајући и постављајући сами своје поглаваре; неће нам као досад из света везири и турци долазити и мењати се, да нам крв нашу пију, и да се сиротињском муком бадаве ране и неправедно богате: него ћете избирати и имати књаза рођеног сина отечества овог, који је с вама рођен, с вама ће живити, и с вама и умрети! У књазу свом имаћете милостивог отца и бранитеља, он ће вам бити прибјежиште сваком страдалцу, и он ће се непрестано старати о умложењу сваке среће и благостојанија нашег.

По овом ферману слобода нам остављена, имати у отечеству нашем внутрено независимо правленије: неће нам више муселини, кадије и муџтије судити, и неће нам мито, крвнине, и хиљадама други глоба неправедно изгонити; неће нас бадава страшним мукама морити, и не милостиво робити; нит ће нам више правосудије произицати из алкорана, кои је за турке писан, Турској је вери сходан а нашеблагочестивом и православном закону противан и скверан; него поставићемо и имати наше собствено правителство; имаћемо наше судове; судије ће нам бити наши соотечественици, рођена браћа наша и синови, биће сваки између нас, и сиак и србин, је ли само способан зато; а суди ће се по благоизбраним законима нашим свакоме, и сирوماху и богату, и малом и великом безпристрастно и праведно; ја сам се већ и отом постао, и дао сам за наш народ саставити судејске законе; пробрао сам из свију закона што је год добро и полезно, и што се код нас употребити може, пак да и ми међ нама несудимо од рамена, него по законима као што се и по свим осталим просвештеним и срећним царевинама и државама радн. Исти ферман царски заповеда: да нам се поврате и снама саставе оне нахије, које су по прошлој пропасти од нас отргнуте. Ондашња браћа наша непрестано су досад под тешким игом и зулумом турским страдала, док сте се ви под мојим правленијем наслађавали мира и ратлука. Сад ће се и они с нама да саставе, и онда ће да буду неразлучими учасници славе и благостонија нашег.

Овим нам ферманом да је право: да се све дације у једну суму саставе, и царству под једним именом плаћају. Досад смо давали порез арач, траварину, главницу, десетак за мајдане, ђумруке, скеларине и

проча, а сад ће се све то у једну саставити суму, и под једним именов плаћати, да нам неби царство кад год и под другим, различним именима тражити могло.

Цар нам својим ферманом утврђује: да неће међу нама бити више други турака, осим они, који ће чувати градове, и да се нама предају сва имања турска у Србији; пак што је приватно имање турско било; као; миљкови, куће, дућани, воденице, ливаде и проча, то да одкупимо, а што је царско било као; спаилуци, зијамети и мукаде, да ми управљамо, а за приходе данак да плаћамо. — Небојмо се дакле, браћо, више међ нама усељенија чамџија, јаличара, баша и други турака, који су нас свирјепо угњетавали; међу нама неће ни бити други турака, осим, они који ће по градовима седити, градове да чувају. Не ће нам се више ни спаије ни други турци ни ушто мешати, Турака приватни притјажанија одкупићемо пак ће бити наша; а што је царство од своји добара имало прихода то ће мо му од сад заједно с' данком изплаћивати добра ова пак остају нама, да с' њима управљамо. Земља ће ова наша бити и сваки нас знаће за свој мад, да му је управо његов, и да му га нико немож отети, знаће да у домовини својој, није тек за време, и докле је турчину воља, него да му све остаје деци и потомству његовом непоколебимо. Ферманом овим имамо право, да могу Срби, с' пасошима србске власти путовати и трговину своју спроводити по свом турском царству. Наша ће се трговина сад тек да отвори и да процвета, како трговцима нашим слободно буде с' трговином ходити и по другим странама; инају л само надлежни свој пасош нит им ко на пут стати, нити ји може напастовати. Србин са србским пасошом по свом је турском царству, и по свим осталим државама сербес и слободан.

К' томе нам ферман исти дозвољава заводити у отечеству нашем школе и болнице, и печатати књиге. Дјеца сваког од нас имаће се где учити читању и писању и просвештавати; имаће мо просвештено свештенство, и за сваки чин способни наши синова. Како узимамо способни наши синова неће нам требати за службе стране људе по свету тражити и доводити. Богаљи имаће се ди лечити, и нећемо од сад гомилама нас од најмање болести без лекарске помоћи умирати. Свак ће имати куд прибећи, и живог свој спасти. Завести ће мо књигопечатње, те ће се и у нас књиге печатати и нећемо јих морати из други земаља по скупе новце набављати. А најпосле у овом ферману стоји, што је најважније, да ће нам све испуњавати, што би га и од сад замолили, само то да небуде нашим дужностима спрам њега противно. Неизказана је браћо радост, којом се данас душа моја блажи, кад сам доживио, и с' помоћу свевишњег Бога, и с' подпором великодушнога покровитеља нашег, вас и народ овај до тог довео, да нам се сами султан ево овим торжествено обвезује

да ће нам све ово испуњити! — Уживање више наведени права саставља благостојаније народа. Од свега тога срећа његова произлази.

Јошт су нам две три тачке остале неопредјелене, и у овај ферман нестављене, но султан је позвао нас да и њи свршимо. Остало нам је да се означе границе, докле ће бити наше, кад нам се и ови предјели врате и да се погодимо са царством за данак, који ће мо му у место свију досадашњи дација, и за приходе стјажанија царског, давати. Означеније граница, погодба та, и опредјеленије односителио књаза нашег остају да се сврше, у ферман ставе и хатя-шерифом, царским потврде, по позиву султановом већ сам, с' одобренијем отијени између нас, послао кнеза, и члена суда народног Лазара Теодоровића и секретара мог Дмитрија Давидовића у Цариград. Њима сам дао нуждна наставленија за границе, и дао сам им за данак, како ће се погодити. Јошт ће очекивати, док им пошљете рјешеније ваше по избору Књаза свог, пак ће се и те тачке ставити у главни ферман, који сва наша права, спробију цара и турака содржавати и опет собственом руком царском подписан бити. За границе браћо, синоћ нам је приспјео татарин наш из Цариграда, с извјестијем од кнезова наши, да је светла и блистателна порта одредила и спремила комисара свог царског оцађана, да нам границе промеђи. Царски комесар овај, већ је на путу, и приспје ће нам који дан, пак ће се и отргнути од нас предјели промеђити, и с нама саставити.

Ево браћо, до тог сам вас довео, непресјечним трудом и непоколебимим постојанством мојим, скопчаним са силним трошковима, совјестми моја каже и сведочи да сам дужности моје и као човек, и као владатељ ваш точно итпунио! — с тим сам задовољан, и најтопције благодарим, прво свевишњему Богу, на његовом дару, који ме је тога сподобио, на после светлим царевима, који су представленија моја, труде и подвиге моје послушали; а благодарим и онима између вас, који су ме у овом дјелом и словом крeпко подпомагали! Мени више ништа неостаје желити, него да благостојаније и срећа, прељубезног ми отечества и рода дуговјечно траје. Но чување овог благополучија нашег, отвара нам и много више потреба. Ни један народ није велики ни срећан постао, нит могао процветати нит се одржати који је очекивао да му сву срећу други донесу и одрже; него само онај био је и велики и срећан и онај је само цвetao и дуго трајао, који је знао сам собом мудро управљати. А то ни један није могао учинити који с правителством својим није био у слоги, и у том један другог нису разумевали, и један другог подпомагали. Као што се ни најмања кућа одржати неможе, у којој и старешина и млађи сви заједно и сложено о добру и напредку нераде; исто тако неможе се ни народ одржати, у ком членови, од првог до последњег, од најјачег до најслабијег, сви сложено, и постојано о општем добру ненастоје! — Као год што смо, браћо, неусишним трудом и многим трошко-

вима мојим управљењем а вашиим послушанијем, до овог пожељеног стања дошли; тако га исто изгубити и у непоправно робство повратити се и пропасти можемо, ако се непокажемо достојни ови права, која добијамо и ако јих чувати неузумијемо.

Велика је и вештествена разлика између садашњег и одадашњег стања нашег; до сад је стање наше друго било, а од сад сасвим другчије постаје: до сад смо били безусловни и поданици самовластија турског и робови, а сад постајемо самобитним народом, кога права султан, хати-шерифом својим, пред целим светом торжествено признаје; и који ће мо с полезнима само по нас уговорима, од престола његовог зависити. Сад постајемо равнима осталим благоизображеним и срећним народима хри-стијански држава! од сад нам треба и у правителству нашем и у судовима и у свим прочим внутреним земаљским уредбама, осталим цвета-јућим и срећним народима подражавати, и с њима сравнати се. —

Треба нам поставити књаза и уредити правителство; треба установити судове, треба подигнути училишта; треба градити болнице; треба завести књигопечатање, а пре свега, треба нам одкупити притја-жанија Турска, и општег, безбједија ради, одржавати шест, а кад нам се и они предјели врате, десет хиљада оружани војника. Без оружане руке ни једно правителство сушествовати неможе, нити га има у свету, оружане војнике државе обдржавају, да се злом подићи недају, а добри да је у домовини својој миран и безбедан. Нама је оружана рука јошт нужднија нег другима, јер сви готово це-памо од Турака земље; људи онуд има свакојаки; а граница нам је бла-годареније Богу пространа, и доста удалеко држи, пак нам се чувати ваља од сваке стране да се зло како неучини. Доцно кајање већа је жа-лост, а непомаже. Негледајмо, браћо какви смо досад били, и како смо живели него какви сад постајемо, и какви треба да будемо. Свет нас је до сад држао за робље Турско, за разбојнике и бунтовнике; а сад нас сви дворови за ослобођени и самобитни народ признају, и као такви сма-трају. До сад смо се могли о мање и које како провлачити, а од сад то бити неможе. Знате и сами с' колико сте мене као књаза нашег и суд народни и магистрате и све проче кнезове и служитеље народње обдр-жавали! Ја сам штедио — штедио сам и од себе и од други. За себе сам само по 30. хиљада гроша, а по 9. хиљада за канцеларију моју узим-ао; а да неспоминем други моји трошкова, трошио сам на саму моју канцеларију и од 50. хиљада више за годину. Сваки вас зна, да е тим што сам од народа нашег имао, ни сам могао на крај излазити, јер сам трошио и десет, и двајест пута више на годину, но имао сам помоћ с друге стране, и то без уштрба народњег, те сам могао поред обдржавања канцеларије и прочи служитеља моји, сходно досадашњем карактеру мом живити. Свим членовима суда народног плаћано је 17. хиљада гроша, и

у самом суду народним, осим служитеља више од десет членова, које кнезова које писара, има; но свае је по мом примеру имао стараније и жртвовано и нуждну корист своју отечеству, очекујући садашње сретно време. Ни књаз вам који био да био ни остали чиновници, немогу вас од сад служити, као што смо ми досад. Разпитајте и разберите, како други народи плаћају своим владатељима, своим совјетницима, своим судијама и прочим чиновницима и служитељима? Разпитајте, колико немачке државе, које су неке као Србија, а неке и мање од Србије, разпитајте колико оне својим књажевима министерима, своме совјету, и осталим служитељима дају. Ево Влашка нам је најближа, и у њој се поставља књаз диван и други удови: разпитајте колико они њиним одређују — пак ћете имати поњатија како то иде.

Књаз ваш који буде, треба да вама и народу образ осветла, јер је он и ваш народни образ! и ваш књаз мора с владањем и уживањем бити раван другим књажевима; што вам је он отмјенији и бољи, тоје већа чест вама то светлија образ, то је већа слава народња. Како сад уред остали благообразени и слободни христијански народа ступите: мора ће књаз народње користи ради, више сношенија са страним државама имати; круг дјелатности његове разпространи ће се, више ће дјела имати више му и људи издржавати ваља, с којима ће радити, Членови правителства и судова, и сви други чиновници обтерећени званијем и дужностима својим немогу никаквог другог рада имати нит с другим чим занимати се осим повјереног им дјела. За то им треба пристојна плата, пак да се небрину како ће живити, него да се непрестане само дјелима народним и одправљањем службе своје занимају и баве. А к' достаточном расположењу и правителства и судова, и свију остали чиновна земаљски; треба нам много више чиновника нег' што смо до сад имали. За многе струке ваља нам и стране људе тражити и доводити док год наша за сваког чина способни синова неузимамо. За судове нам требају људи који ће наше састављене судејске законе разумјевати, и по њима сваком: и сиромасу и богату, и малом и великом судити моћи праведно. За школе нам ваљају учитељи, за болнице лекари, за печатње књига мајстори, поред тога и оружане нам војнике обдржавати ваља, за које сам вам мало пре казао колико су нам нуждни. И све ове потребе неопходиме су нам јербо од њи зависи и слобода и срећа народа и отечества нашег. Ја сам вас, браћо, позвао у име целог прељубезног ми народа, у име дражајшег отечества нашег: да вам предам овај височајши царски *Хати-Шериф*, који права нашег отечества утврђује пак да изберете и уредите правителство ваше; да уредите и остало све што треба да се и то рјешеније ваше у Стамбол к' депутацији нашој пошље, и у ред свој уведе.

Ево сам, браћо, у дјелу мом, благодареније буди прешчедрој милости небесног отца, благополучно и срећно изливао. Промисао свевишњег

благословила је труде моје, и у вјенчала јих вечитом славом и вјечитом срећом дражајшег ми рода и отечества. Сад је време да се и ја после толики моји труда одморим, време је да и вама и свету покажем, да нисам онај, за ког су ме многи држали, да и вама и свету засведочим да ме у дјелима није руководило властољубије и среброљубије, као што су многи мислили. О свим приходима и данцима народним готови су вам код мене рачуни; готово вам стоји и све оно, што сам неусишним штедењем уштедио. Оне године, док небијасте порез с 20 на 16 гроша оборили. Ја сам предвидио да ће нам за садашње дане знамените суме новаца требати к одкупљењу нашем, и ја сам на народ по неки грош више ударао, нег што је полгодишњи разход изнекивао, да би нам претекло за ово време! знао сам да је лакше народу мало по мало давати, него на једанпут кад вам садање време дође. Мало по мало давајући као што сам за добро нашао и завео био, ни опазили неби, да сте дали, оно што ће та морати сад у једанпут дати, које ће вам толико теже пасти. Кад сте по 20 гроша порезу плаћали, претицало је по нешто и сачувао сам вам оно све у готову новцу, који вам данас толико иуждно требају. Ништа себе више узимао нисам, нег колико сте ми ви согласно одобрили. Штедећи колико се више могло, уштедео сам вам приличну суму новаца; а да се Богда за лажама зломисленика и непријатеља народни поводици нисте, и да небијасте оборили пореза, сад би и више имали, те би подтакли иуждне суме к данашњој одкупи својој. Штедећи велим, колико се више могло, уштедио сам вам приличну суму новаца; и ено вам је с надлежним рачунима готово у каси народној. Можел јошт ко рећи да сам среброљубив био? Ето видите да нит себи градио нисам, што сам год прибавио, вама сам прибавио; што је год ваше све сам вам совјестно сачувао, и ено вам у каси готово стоји! совјест ми моја каже и сведочи, да сам све дужности и као син Србије, и као правитељ њен точно испунио.

Властољубив, браћо, каже се опај, који непрестано све за већом и већом влашћу над другима тежи, и себи је присваја. Ја сам власт над вама, и преко воље многи између вас себи пристајао до сад, докле ми је год необходимо иуждна била, да вас од пропасти сачувам, и до овог благополучија доведем. Сад сам вас већ, браћо довео; сад сте и ви и отечество срећни, мени власт више нетреба, ја је више нећу, а ви изберите себи другог књаза!

Ви сте, браћо, с народом на скупштинама нашим у Паланци и Ваљеву 1825. године, мене и фамилију моју, за вас и потомство ваше, књажевима вашим потврдили, и торжествењешу заклетву на вечиту вјерност вашу и дјеце ваше положили, тога права над вама ево се одричем! Ви изберите себи другог дњаза! Ви сте, браћо, с народом на скупштини овде у Крагујевцу 27. Јануара 1827. године, прошеније ваше и једном и другом височајшем двору оправдали: да мене и потомке моје у овом до-

стојинству потврдо; ево и тај одговор на себе примајам; ја ћу вас и једном и другом царству изговорити, а ви изберите себи другог, кога најспособнијег знате.

Време је, браћо, томе, сам себи и имену мом дужан сам, да чест моју пред народом оперем, да признате и ви, а и цели свет да се увери, да ме је у свима поступцима мојим руководила једна љубав к вама и старање о свију вас и дјеце ваше добру, о срећи рода и отечества.

Кад сте ми до сад за сва добра моја овољико знали, немогу се надати да би ми признателни бивали и од сад Један час задовољног живота, један час радости, учини, те човек многогодишња страдања и бједе заборави: а многољетна страдања и бједе немогу нам, ако и један час задовољног живота и благополучије из памети да изгледе.

Већ сам вам казао, да се сад при достижоњу благополучија нашег, увеличавају и умложују и потребе наше, па неће л' вам се то противно и несиносно видети! Нећете л' роптати, да вам је под турцима боље и лакше било? Заборавићете, бића, угњетенија која сте трпили; заборавићете крвнине и хиљадама глобе, које сте неправедно давали; заборавићете да вам мал ваш, ни жене ни сестре, нити главе на рамена безбједне нису биле; него памтећи само мање име пореза, презрећете и погазити сва придобијена добра! —

Из ове беседе види се да је кнез Милош јако био огорчен на сплетке којекаквих неваљалих људи па зато се је, свршивши једном започето велико дело и одрицао предстола Србског, као човек, који желећи своме роду добра, све своје жртвује.

Но у народу Србском племенитом било је више добрих и поштених старешина и други честити људи, него сплеткаша (на срећу), те тако ови изјавивши своју наклоност, покорност, и послушност као према свом господару, кога су још пре за свога кнеза изабрали, и благодаривши му на сва учињена добротинства народу Србском, прогласили га за свога наследственог књаза, а годину дана затим буде и од Султана братом цар: свим за таког признат и потврђен.

Године 1833. на зактевање књаза Милоша подпомагање Русије, да се Србији размакну границе догде, докле је у време Карађорђево србско оружије допирало, уступи Султан Србији јошт 6 окружија, и то: Краишско, Црноречко Књажевачко, Алексиначко Крушевачко, и Подринско; дакле буде Србија у једно и ослобођена и разпрострањена, на књажеводство узвишење и особитим правама снабђевена, на којима се оснива расвитак данашње нам миле Србије.

За сва овде поменута блага стечена народу србском чим смо благодарили виновнику истих, за његове неуспешне трудове?.....

Служним чувством опомињем се грехова наших!.....

Али опет 1859 године огреја сунце Србију, она једва дочека са исповедањем грехова своих избавитеља свога, апо смрти овог, законог наследњика, дичног му сина кнеза *Михаила Обреновића III.* са којим се данас дичи и јоноси. Дичимо се браћо с њим, будимо му верни, неслушајмо изроде, јер нас правда чека!.....

— Ова сваке врности отличан син одлична оца, подпомогнут жљама и одушевљењем народним заједно са народом уважавајући заслуга сјајне избавитеља и отца свог, уважавајући најсрећнији час, који о ствари помисао за слободу Србску, који постави темељ данашњему благу отечества нашег, реши да се тај дан *Цвети*, као педесето-годишња успомена срећног устанка србског торжанствено прослави, и тако изда указ овај!

Почем с ове године навршује 50 година од догађаја, кога се спомен слави годшње о *Цветима*; то на предлог нашег министра унутрашњих дела, и посаслушању министерског савета, решили смо и решавамо:

Да се ове године прослави 50-годишњи спомен истог догађаја, и у место Цвети, да се ове године у Топчидеру о светим Тројицама 23. Маја држи.

Нашему Министру унутрашњи дела и просвете и црквени дела налажемо, да овај указ изврши. 29 Марта 1865. године у Београду М. М. Обреновић Ш. с. р.

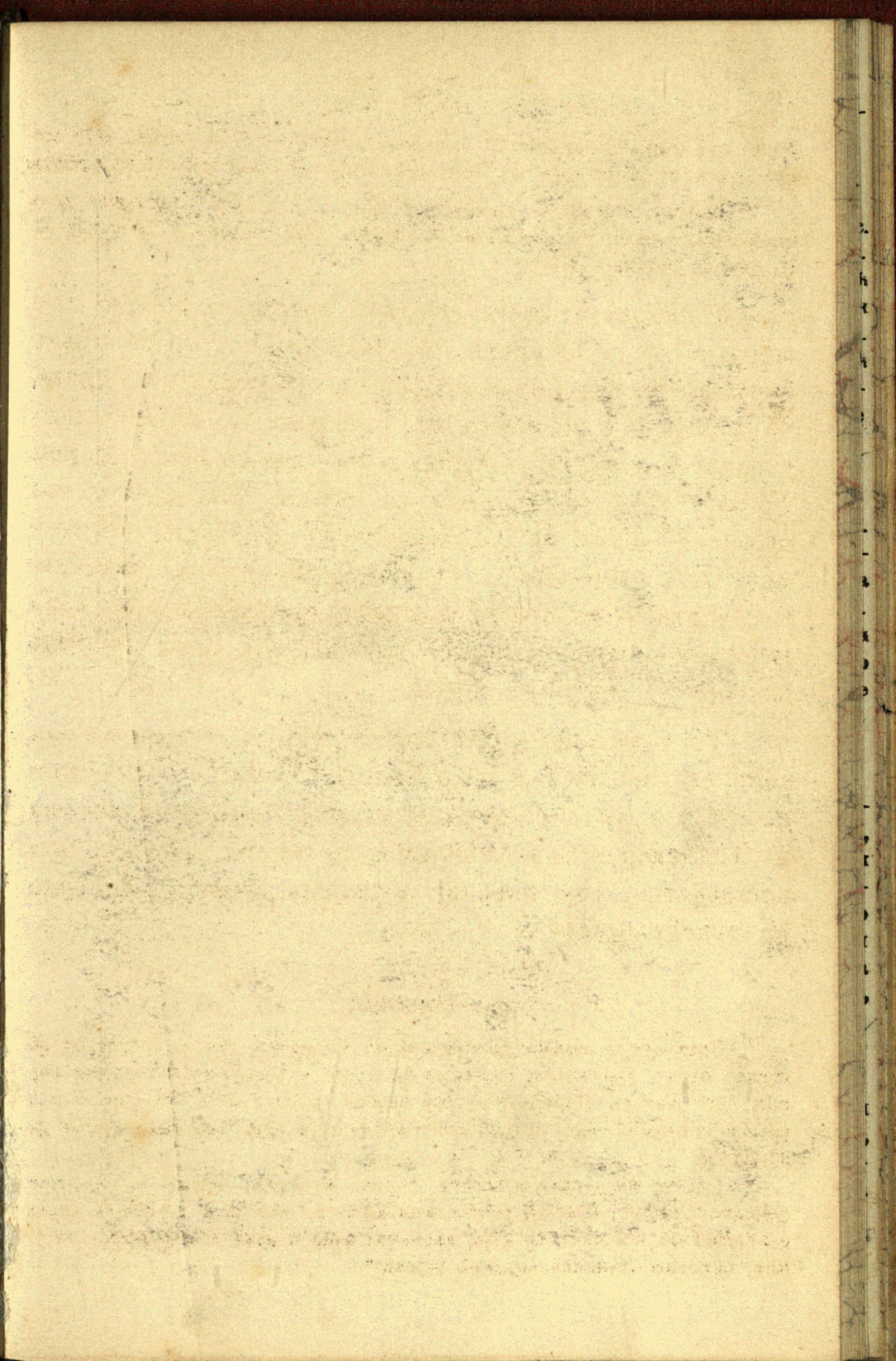
У сљедству овога расписа наложено је било влашћу те су се скупили 21. Маја у Београд из сваке окружне вароши окружни начелник, председник, прота, по неколико обштинара по неколико од најодабраних данашњих војника народних и сви они из свију крајева Србије, који су војевали са кнезом Милошем у оно време. — Даље би наложено те су се излили почестни крстови „Таковачки“ од првог србског топа, позлатили и преправни до тог дана били, да украсе при оних јунака, кои су у то време војевали или оних породица из које је, кои онда војевао.

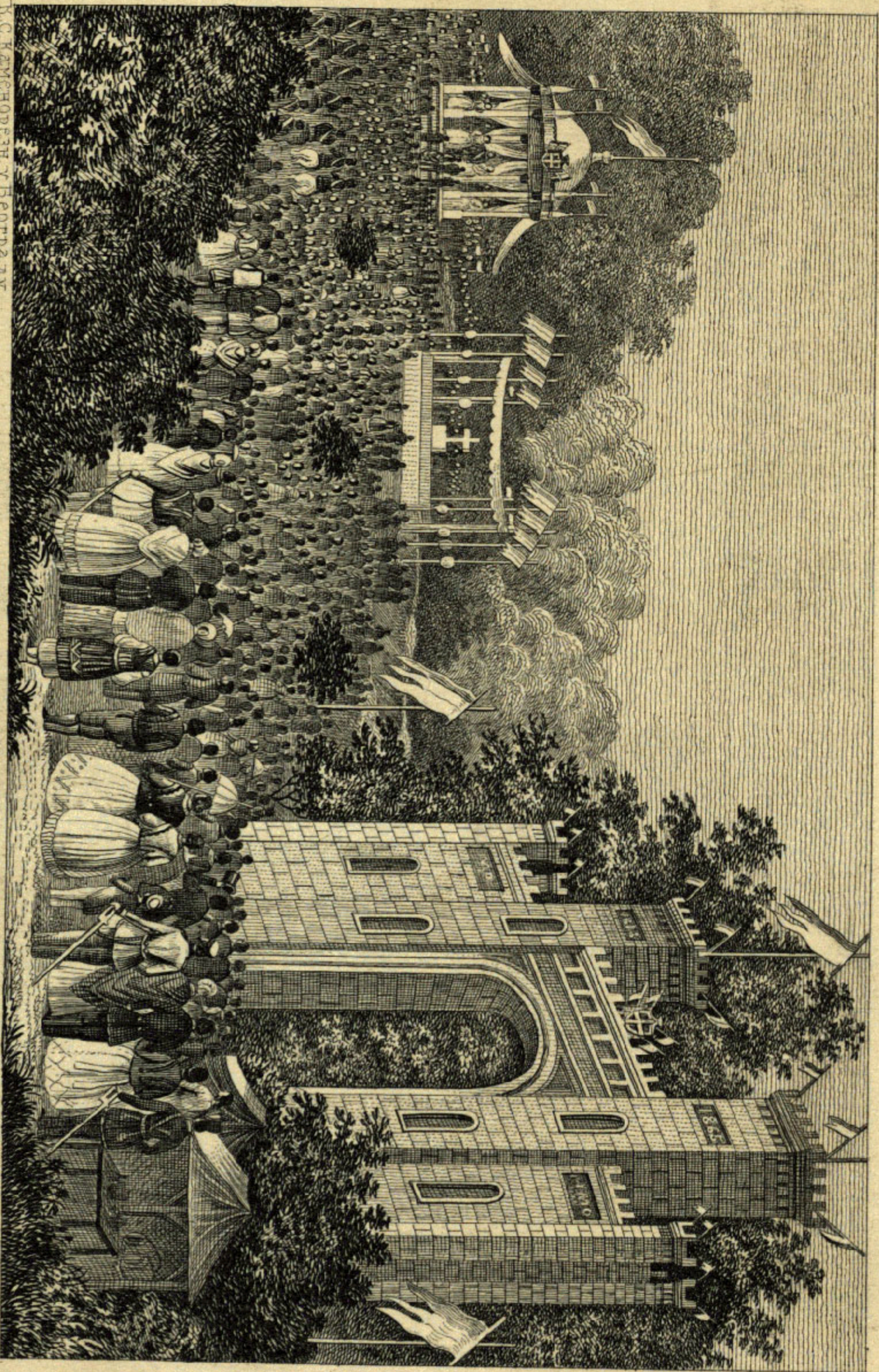
Тога дана по подне сва стојећа и народна војска како из вароши Београда и округа Београдског, тако и из свију крајева Србије сакупљена, била је на смотре у Топчидеру. Том приликом и његова светлост кнез прегледавши сву народну и стојећу војеку, изговорио је следећу беседу:

Војници!

Прекосутра имамо да светкујемо најзнатни дан за Србију од 50 година овамо. Свечаност, ова била би посве неподпуна без народње војске, овог накита Србије и поноса народа србског. И с та сам позвао вас да поуните славу и увеличате хвалу коју ћемо наши предцима да поднесемо.

Будите ми здрави и весели; будите ми моћна подпора за одржање поредка при овој великој светковини Србије, као што се ми и досад свакада били, са чиме се и ја, као књаз ваш и први из вишег реда војник, поносим. Живила народња војска!

К. Камеиорезн. у Беотр. д. Д. У.

Педесетогодишња Светковина од устанка Србског 1815.
бвршиа од Маја 1865 у Поштомтону

П. Ферих лит.

Сутра дан 22. Маја око 5 сати по подне огласише топови сутрашњу светковину, а 23. Маја одјек топови раздели ноћ од дана. Служба Божија започе се у 6 $\frac{1}{2}$ часова њихове светлости са свом својом свитом и ГГ. Министрима пође из Београда у 7 $\frac{1}{4}$. Његову светлост пратилаје књажеска гарда народна кавалерија и један хор коњаничких официра. Књажеска гарда ишла је пред колима њихових светлости, официри након њима поред кола с једне и с друге стране а народна кавалерија ишла је за колима. Тако су њихове Светлости стигле у Топчидер у 7 $\frac{1}{2}$ часова у цркву Топчидерску.

Код цркве биле су поздрављене њихове светлости од војске, која је туне упарађена била и која је свету летурђију пуцањем из пушака прославила. На великој ливади пак била је једна батерија, која је такође за време службе Божије пуцала.

У 8 $\frac{1}{2}$ сахати обукло се је мложество свештенства и тако у литији дође на пространу ливаду до новог ол-тара, где је било благодарење, и где је г. Митрополит изговорио следећу беседу:

Благоверни Књаже!

По жељи, која Те свагда руководи, да радиш за срећу и напредак народа Србскога, кога ти је поверио Бог, определио си и ову народну светковину, при којој те од стране отечествене православне цркве, топло поздрављамо. Јер с почетком ослобођавања од тешког ига и робства које преко четири стотине година минуше и удручаваше народ и земљу србску, почела се од тог времена ослобођавати и православна наша света отечествена црква која је тако исто као отечество дуго стењала под варварском силом.

Господ Бог кои ти је даровао ту срећу и милу радост, да скупши око себе и видиш оне јошт затекше се у животу јунаке, кои с твоим

отцем књазем Милошем задобили слободу Србији нека те укрјепи, да благодарним споменом овим, оснажиш садањему и осигураш слободу будућему колону народа србскога.

Благочестиви Господару! Св. црква моли се преблагоме Богу, да ти он свемогући, у чијим је рукама срце твоје, у свему доброме и полезноме Србији помаже, да ти укрепи десницу да сачуваш, у множини и осигураш слободу и благостање народу своме, а особито да на све будуће векове утврдиш у њему свету православну веру, која чува народ и име србско.

Благословен грјади во иџја Господне! Амин.

Ове речи цара пророка Давида да изречемо и ми благочестиви хришћани при овој народној светковини, када се у побожном духу сећамо прошлости, која поставља темељ срећној и лепшој будућности нашег народа. *Господ помјанух дни древија во свјех дјелех твоих.*

Беше негде срећно доба народу србскоме, он имађаше своју силну и велику државу, краљеви и цареви србски славише се на далеком истоку и западу, уважаваше и ближњи и даљни народи, бојаше се непријатељи царевине србске. По тој срећној царевини поносито дизаше се лепа дворови владатеља и великаша србски, цветаше села и вароши, јунаци се дичише именов србским, народ уживајући правду закона, беше одевен у злату и у сребру виђаше се по србским пољима многочислено стадо, као што и плодне њиве веселише срећне србске синове кћери. И тада красно беше живити у лепој земљи државе србске, која бијаше искривена дивним и великољепним храмовима, у којима се побожно славијаше Бог и свршаваше служба небесноме цару.

Но како што поједини човек, тако и народ или већина од њега, у срећи често заборавља Бога, преступа заповеди божије и пренебрегава правду божију, па се одаје на грјешне, зла и благупротивна дјела. И тада пада он са висина величија губи земљску срећу, да би опет дошао себи, да би се сетио Бога, да би сачувао небо и да би земљом патњом пред отвратио вечну и небесну муку. *Помјанух дни древија и поучих сја* повторимо речи цара Давида. И сетимо се овде бл. хр. они стари грјехова кои призваше страшне громове неумитне правде Божије на цео народ и земљу србску. О како тужно понављати у памети оно што заслужује да се оплакује и да се заборави! Није ли жалостно сећати се како устајаше брат на брата, како се међусобна љубав изгубила беше, како нестало пријателства, честности и поверења? Није ли тужно опоменути се како се закон неуважаваше, како се за власт отимаше великаши, како грамзиче за неправедном тековинем, како се не слушаше стари, како се изроди јавише, те дрско дигоше руку на крунчану

главу свога цара, како занесеним страстним честољубијем и гордошћу исневераваше свога владјетеља и ради освете и злобе послужнише издајством свирјепом туђину да сломи снагу народној држави србској? Нису ме ово велики завијући на небо, а упропашћавајући земљу тешки грјехови, кои разорише лепу царевину србског народа! Цвет србства витешки изгину на тужно, спомена Косову, где паде мученички и књаз Лазар— последња оца одбрана земље Србске.

И, ах, како се од тада измени и поруши лице красне земље сви Немакића, коју варварска рука ускори начили и обрати у дивљу пустињу! И у тој пустињи, непријатељи као љути зверови нападаше, секоше руменишо, палише, на коље набијаше и гњавише обезглављен народ србски, који је дивљем варвару само зато био крив, што је јошт волео и љубио свету веру и слободу своју. Столица се државе србске разруши и уништи, великољепни дворови и куће обратише се у пра и пепео; друмови, улице, села и вароши опустеше и по свуда се зачу јаук и кукање, разлегаше се из дубине сердца пуни туга уздисај, — Срби посташе робови, обукоше се у сужничке и робске хаљане и ликом опасаше. *Господи озлоблен бих и смирихсја до зјела, риках од воздиханије срца мојега, по свуда се вапијаше. Србске мајке бранећи своју невину децу, заједно с њом гинуше или од удара или од насиља или одгоненија; дугољетни седи старци бијаху поругани и тешким зулумом задовољени; св. цркве и манастире задужбине Србске обезчестише се, осквернише ирским и срамним дјелима дивљачке злобе, обнажише се. Вижд господи, јако скорбују, утроба моја смјатесја волње и превратисја срце моје, јако горести исполнихсја,* (псалм. јер. гл. 1 ст. 20,) изрицаше жалбу своју подјармљена св. црква.

Но има Бога, који неказни зато, да се освети и да погуби, него казни зато, да исправи и да очисти. Има Бог који је назвао из ништане у биће једино по благодати својој овај свет; по његовој вољи крећу се светила небесна, по његовој заповести теку реке волну је се и умирава море; када он захте, пустиња се обраћа и у плодно поље и у лепу башту, па када сте то привиђење примишљава о бездушним стварима, које су на ползу човеку; то зар би Бог преблаг оставио без своје бриге човека своје најузвишеније створење? Зар би он презрео и у тешкој невољи оставио, горко мучећи се али му јошт вели народ?

Није ли четири стољетно робство очистило старе грехове народа Оће ли се јошт гњевити господ, када другом патњом показја грјехове своје, неоступно молећи му се народ? О, не, преблаг отац небесни, казнећи грехове, не допусти да се утамаи народ наш, не допусти да угаси име Србско! Жестока су и грозна била страдања и патње, које гњавише народ земље ове, која је сва наквашена крвљу деце њене по-

којој се свуда види кости бораца за веру и слободу њену; ужасно је било опустошење и разорење земље наше, грозно је помислити на оно мрско оскврнење светиње наше. О, Боже отаца наши, Боже славни и свети Неманића, твои угодника, ти си господи оставио међу нас и сачувао до сада целокушне мошти светитеља првовенчаног краља, Дечанскога, Уроша и мученика косовскога праведнога књаза Лазара, сачувао си и као знаке твоје милости и у горкој невољи нашој, за грјехове наше; смилуј се Боже преведни и преблаги на верни ти народ Србски погледај на патње његове и недопусти да се продуже невоље које он већ преносити неможе Боже *пробави милост твоју вједушчим тја*, вапијаше се свуда где се само у тајности по пећинама, или под ведрим небом, могаше молити слуге Божије.

Господ крјепост људем своим даст (пе 28. ст, 11.) возгласи св. црква — и застрашена и измучена деца Србије ободрише се, устадоше да се боре са врагом светиње и човечества. И варварска сила попусти сили правде. А за кратко време од 50 година, како се украси лице Србије, коју сада наши предци небу ни познати могли! Подигоше се и умножише села и вароши, саградише куће, дворови и цркве основаше се благотворни и просветни заводи, написаше човечни закони, за сејаше поља која бијаху пуста и дивља и која сад обрађајући син или унук слободно изриче; ову ми је земљу отац или дед задобио поразивши на њој насилника и отимача, — ово је сада моја собственост.

У ђуташе громови огње стрелни, прекратише се зулуми, зауставише потоци крви, и благословени мир огреја нашу домовину, по свуда се приону за рад и тековину, осети се радост, увиди плод напрезања наши отаца, и народ усрећени слободом познаде праведну кренку и милостиву десницу Божију.

Па зато вјерни народе, благослови Господа Бога, који те неоставља прослави оца небеснога, који ти окрену милостиво лице и који те у срећи да си слободан и миран у својој кући на своме праотеческом огњишту; да уживаш безбедност у земљи својој, да видиш опет урећену и украшену земљу св. Неманића.

Св. црква радујући се о срећи деце своје, сама благодарно спомиње благодјејанија Божија која су Србија указана и која су убрисала сузе њене, које она тако дуго проливаше, и толико се моли Богу и спашитељу да он преблаги и у будућем времену пошаље нове милости и дарује нова благодјејанија Србији и народу Србском.

Благостање, напредак и срећа земље утврђује се, шири умножава мудрим земаљским законима, који су сродни духу народа, који су бли-

жи природи његовој и согласни с разумом. А благо народу, ако је непоколебљив у светој вери православној ако пошту је, врши и чува и закон Божи, па избегава и све оне грјехове, који руше срећу његову и призивљу гњев страшне правде Божије; јер закон Божији, као закон вјечне љубави, има намеру да приближи човека Богу, да му дарује времену и вечну срећу. И закон Божи научава нас љубави према ближњима, љубави према домовини где је простор радњи христијанске љубави. Љубав к' отечеству — то је она жертва, којом ћемо изказивати своју благодарност Богу; то је она врлина, којом желе да виде украшене своје Србе наши предци, наше молитвеници код Бога; св. Сава, Симеон и прочи угодници Божији.

Украси се србски народе овом врлином, приноси своју жертву љубави, заветујући се праху отаца свом, да ћеш свагда волети, љубити своје отечество, да ћеш поштовати свога владатеља, да ћеш поступати по закону божијем и даћеш бранити веру и слободу своје домовине! Мили спомени о јуначнимъ врлинама и толиким доказима живог родољубија наши отаца нека утврде мисли, покрену тежњу и расположе осећања и садањег и покољенија народа србскога, да се ова не само диче врлином споменима прошлости, него да се и побрину украшавати се родољубивим христијанским врлинама, које данас у народној светковини, свечано спомињемо. Безпристрастни пак поглед на погрјешности, кеје се догађаше у прошлости, дај Боже, да их удаљава и не допушта у садашњости и будућности; а добри примјери и мудра изкуства нека служе за совјет, упутство и подражаване; И при оваком поступању и осећанима преблагг Бог, отац наш небесни, благосовиће дјела и намере србске; изливаће озбилне дарове неби отечество, и држава Србска, обновљена јунаштвом и мудрошћу, биће тврда, напредна и страшна непријатељима њеним.

Ви пак драгог спомена борци за веру и отечество, показасте целоме свету своје пожертвовање, не устрашисте се ни дивне силе, ни недостатке у средствима за ратовање; него само са тврдом вером у свемоћну силу божију, непоколебим уверењем да устајете за правду и са топлом љубави за слободу своје домовине пођосте да војујете против јаче силе — и ваша пламена љубав победи, ваша преданост вери праотеческој и домовини разкиде тешке и робске ланце насилника. О, благословено нека вам буде име, нека се и душа ваша радује и вечно весели у блаженим обитељима неба, код ирестола правде божије, коју сте извојевали својој деци, своме потомству!

Смртни се диве, кад гледе споменике подигнуте од метала и камења знаменитим људма својим кои славе њиова дјела; на такви спо-

меници као и све другом временом обраћају се у пра и пепео. Али добротвори народа, поред оваки тропни споменика, које им благодарност потомства подиже, имају и друге споменике кои предају другим и многим вековима њихово име записано у благодарном срцу народа. Овде дакле у срцима и душама нашим записимо, браћо, славно име *незаборављенога књаза Милоша* и његови верни сатрудника и гласом срдачне љубави пренесимо славу и предајмо име њихово потомству да га слави из колена на колена дугољетно. А ти мила Србио, домовино наша, подигни главу своју украшену доблестима свои синова, отреси прах са чела свог, радост и весеље нека се ори по своим красним предјелима, громови, кои од јунаштва твоје деце грмише по теби, нека се чују далеко и дуги и нека потомство дозна да смо те ми љубили и бранили. Из развалина нека се подижу споменици и задужбине и старе и нове славе србске и нека предају идућим стољетијама, да је србски народ живио, да још живи и да има снаге самостално живити, Богу на славу а човечеству на ползу, дику и понос! Амин.

Литију дочекала је сва војска на ливади и за сво време пре и после благодарења и ове беседе пуцала је из пушака и топова.

После ове црквене свечаности њихове светлости под ладником одморише се и доручковаше мало. А затим у 9 часова огласише топови световну сеетковину, и пуцали су док год њихове светлости недођоше на трибуну. Код трибуне дочекала је његову светлост војена и темишварска банда и хор младих певача намештени у овом реду; с једне стране војена, с леве темишварска банда а између ових до трибуне певачко друштво; с лица упарађени су били сви они стари војници, кои су награде очекивали и које су њихови начелници, председатељи протојерије окружни предводили. За овима сав остали народ.

Његова светлост дошавши на трибуну пошто најпре погледи на небо започе ову беседу:

Мои љубезни и верни!

Почем смо поднели свемогућем Богу наше понизне и искрене благодарности за свету подпору и заштиту, коју је народ Србски у дјелу свог препорођења нашао код Његовог Свевишњег престола. Ја осећам потребу, да Вам неколико речи проговорим о данашњој нашој светковини.

Собравши се овде, да заједно самном прославите педесето-годишњи спомен једног знаменитог догађаја наше народне историје. Ви сигурно разумете и делите самном осећања, која срце моје на овој свечаности обузимају. Садашњи нараштај, или боље да кажем садашња Србија, представљена овде свима знаменитостима своим и одабраницима из свију крајева земље и свију крајева народа, ерећна је заједно самном што види у свом кругу, и што може љубави и почитовањем своим обгрлити на овој свечаности још у животу заставше се остатке пређашњег нараштаја, пређашње Србије, ове седе и честне старце, који су са нашим покојним родитељима положили срећни темељ садашњем нашем стању, и којима је јединим, између толико хиљада њихови савременика, суђено било, да доживе данашњу велику народну свечаност.

Славећи дјела наши умрли родитеља, и њихових још међу нама живићи другара, ми само испуњавамо једну угодну дужност благодарности и признателности спрам редки и никад неумирући заслуга, и у исто време доказујемо и засведочавамо, колико високо ценимо стање, које је истим дјелима основано.

Ја нарочито, као син покојног књаза Милоша, имам узрок дичити се, што, прослављајући дјело свога народа, у исто време одајем и данак синовне побожности спомену мог родитеља. Књаз Милош био је заиста срећан, што је с' помоћу Божијом могао учинити свом отечеству услуге које ће до века заузимати неизгладимо место у историји Србије, и које ће не разделено везати име његово за спомене препорођења народа Србског. Ја кажем, он је био срећан, јер само добра воља, и сама човечија уешљавања, па и кад су најбољим изгледима ободрена, нису свакад довољна за успјех у предузетцима и мање важности, а камоли у онаковим гди се ради о судбини и будућности једног народа. Изкуство векова, историја целог звета, па и историја и стара и нова нашег вобственог народа, показују нам, да ту треба нешто више него жеље, труди, и добра воља по једни предводитеља и њихови сатрудника. Ту треба гомила други околности, које свакад видимо саслављеве, ми у њима налазимо и преуносимо милост и подпору Божју, и називљемо и срећом, и право имамо, што и тако називљемо, јер кад дајемо то име и благама привременим, која немају ни трајање обичног човечијег века, колико више треба да

нозивијемо срећом оне велике милости. Божје, помоћу који се се оснивају блага читави народа, и стварају спомени који никад неумиру, и износе на видик добродјетељи, које и најпозднијем потомству на углед служити могу.

Мои љубезни и вјерни! Свима нама познати су догађаји, који спомен данас прослављамо. Ако мисли наше пренесемо на стање Србије пре 50 година, и сравнимо га са садашњим нашим стањем, онда ћемо наћи више него што је потребно узрока за почитовање свију они којима смо, више или мање обвезани за садашње наше стање.

Ово почитовање, ова благодарност прелазећи од рода на род, и кад би се могли побојати, даће у народу Србском родољубије и грађанска добродјетељ и осуђања свега што је лепо, красно и узвишено до то степена ослабити, да се и спомен велики заслуга и славна дјела занемаре онда би у безпристрасности историје нашли, је место вечитога помињања и славља оног, што је спомена и славе достојно.

Немамо дакле ни најмање узрока бојати се, да ће славна дјела која данас прослављамо. престати у народу нашим славити се. Но имамо да испунимо на овој светковини једну нарочиту дужност захвалности и спрема упокојени, и спрема још живећи честити родољубаца од год. 1815 већа част између њи, неки пре, а неки после, променише овај временни живот за вечни. Сви они посејаше добро и благословено семе, од ког плод једни и невидоше, а другига једва у тешком и мучном развиту његовом познаше, а ми сви данас уживамо тај плод у најлепшем његовом цветању. Свима дакле умрлим кажимо овде на овој великој общенародној светковини из дубљине нашег срца: „*Бог да им душу прости и помиљује!*“ А имена они редки остатака тог знаменитог времена, кои се јошт у животу налазе, нека, г. Министер унутрањи дела јавно прочита те да им пред свима вама дадем у име моје и целог народа знаке захвалности и признателности, кои ће њиове јуначке и родољубиве преи красити докле Богу милостивом буде угодно оставити ји међу нама.

После подељења знакова захвалности живим, г. министер ће прочитати и имена они упокојени народни старешина и родољубаца, кои су године 1815. узели поглавито учестије у оним догађајима, а није им суђено било, да доживе данашње изјаве признателности од своји благодарни сународника, па ћу наредити, да се породицама њиовим предаду сходни знаци благодарног и общенародног уважавања.

Тоје мои љубезни и верни, што сам желио казати вам, Нека милостиви Бог продужи над нама свима и над нашим отечеством своју свету и штедру заштиту.

По том најпре би позван г. саветник Матија Симић, да прими знак признавања заслуга свон у војевању за слободу србску; али г. Матија Симић приступивши, рече, да Његовој Светлости Књазу пристои најпре носити тај знак, као достојном сину великога Милоша, ког је први њи на борбу за слободу повео, и замоли Његову Светлост да учини то.

На то Његова Светлост рече:

„Ја примама радо из Ваше руке овај знак отличија, господине совјетниче; по не зато, што би мислио, да ми он пристои као награда за моје заслуге, које су још премалене; него га зато са препуним срцем радости на моје преи стављам, што ми то доказује, да они, ког су га заслужили, у томе уверењу живе, да ћу се ја са услугама, које ми предстоје Србији учинити, овога крста достојним показати.“

За тим позва другога по реду г. Узун-Мирка пензионера и друге по реду 29. које обдари почастним крстовима. Осталим пак, ког нису могли на светковину доћи, као и породицама умрлих доцније су послати знаци заслуга њихових заслужника.

За све то време док су заслужници овим знаком одличија почествовани били, свирала је војена и темишварска банда и певала омладина ове песме;

I.

Поздравимо сви у глас
Нашега витеза,
Нашу душу ваш понос
Михаила кнеза.

Михаило славно име,
Србске мајке врсни сине
Тебе љуби Србин свак',
Изображен и простак.

Од како је славна
Србадија настала,

Није скоро с њоме,
Снажна рука владала.

Ти од данас Србин прави
Од порекла Србске крви
Име славно Михаил,
Целом србству пријатељ.

Ој велики србине
Чуј ти наше јаде!
Избави нас тирана,
Што нам јад зададе.

Боже живи господара,
Обреновић Михаила,
Милог нашег Србина,
Мужа одабрана.

Ти си наша одбрана,
Ти си наша слава;
Желимо те одавна,
Да нам будеш глава.

Туђи језик то је рана,
Што нас тишти изодавна;
Од сад нек је све Србски
Народ жели славјански.

Живио нам живео,
Срећно овог века;
Снажном руком владао
На многаја љета.

Име се твоје славило,
Докле сунце сјаило,
Сви ми то желимо,
Од Бога просимо,

II.

Господар Мијајло.
Кад ће мо на војску?

Там сви скупа ми желимо
Да се једном сударимо
С' рода злотвора!

Где топови ричу,
Бајонети звечу,

Под шатором и колебом
За војника цвеће цвета,
Које невене.

Служба гарнизона

Дуговремена,

Там коњиди там пешаци

И топчије и кадети,

Тим се плету венци.

III.

С' нама је Бог,

С' нама је Србија.

Живио! живио Господар!

Готови смо сви

Живити и умрети

За народ кнеза и олтар.

Памтимо Косово,

Памтимо Душана

Ура! наново против душмана

IV.

Ево деснице верне!

Браћа се рукују мила,

— Жеље нам слажу се смердо

— Турска да стукне се сила.

Крв нек се потоком л'је,

Душманин нека се вије

Нек позна како страда роб.

Срце за осветом бије

Турчин нек стрепи од змије

Што зверу спрема тавни гроб.

Нек зна турадија! не зна, не зна!

И роб да ланце стрести може,

Кад сила живот кивно тре!

Слобода нека изчезне сила,

Кад освета иште слобода и мила

О-о-о-о-о-ој! Србин за род ће свој

славно да мре!

V.

У бој! у бој!

Ког слава крепи!

У бој! у бој!

Нек зверски Турчин стрепи, стрепи

У бој! у бој!

Нек пушка пуца ножк нек сева!
А смрт нек свуда ужас спрема
Мач нека простире трепет и стра
За живот кад се Србин бије,
И земљу нека крв облијә.
Слобода у крви свој престо тек зна!

У бој! у бој!
Ког слава крепи,
У бој! у бој!
Нек звереки Турчин стречи
У бој! у бој!

VI.

Сабљо моја димискињо
Сабљо моја крвопијо;
Љута гујо жељо моја,
Да идемо у сред боја!

Јуриш напред кољи, пали,
Изрод кои крвцу жали
За слободу са злотвори,
Срб јунак се Радо бори,

Мало нас је ал смо људи
Челик срца јест у груди,
Челик срце Боже свети,
Тврђе него бајонети,

Љути змај и лавови
У рукама са громови
Челик срце бритка ђорда
На шта ће та Турека орда.

Скину ће мо ако треба
Ал где оног плавог неба,
И где оне сабље ковне
Сабље ковне чудотворне,

Сабљом ћемо за писати,
Сабљом ћемо зарезати
Депа наша и мегдане,
Баш за небо, Видов-дане.

VII.

Цар везира на диван позива;
Мој везире што ми ће недођеш?

Ах! мој царе како ћу ти доћи,
Кад немогу кроз Лозницу проћи.
Од господства Бочићевић Анте
И његових младих витезова;
Од самура и од јатагана,
Од сабаља и танких пушака.

VIII.

Напред у бој Србине,
Јуначка крв већ ври!
За благо домовине,
Да пушка говори!

Оружијем у десници
Сваки нека пређе мре,
Него душман да нам клети
Правице наше тре.

Стара мајка је молила
Руке око врата вила;
И плакала моја мила,
Ту остани драги мој.

Збогом мати, љубо здрава!
У бој зове част и слава,
Јер нам Турчин гази права
Хајдмо! хајдмо сви у бој!

Још док је овако светковина трајала, дошли су његовој светлости са више страна путем телеграфа поздравни, од којих један из Такова овако гласи:

ЊЕГОВОЈ СВЕТОСТИ КЊАЗУ СРБСКОМ

МИХАИЛУ М. ОБРЕНОВИЋУ III.

Са места, где се поче ново дело ослобођења, да се скрхају ланци, што Србство за пуни четири века у робству држаше; са места Таковачке цркве, одакле наш избавитељ а Твој безсмртни отац, господару, поврати србину изгубљену слободу, и ми верни синови Рудничког окружија, сакупљени под ладом Таковачког грма, са највећом оданошћу, честитамо дан педесетогодишњег ослобођења Србије, дан што га у славу

и спомен великог ти оца, у славу народа нашег са истим данас светкујемо. (долазе подписи.)

Пошто је Његова Светлост Књаз дао знаке одличја, наредио је, те је сва војска Церемонијално маширала а после тога отишао је у летњи салон близу цркве, где су њихове светлости окружене родбином Архиепископима, Министерима и државним советницима примале честитања.

Приликом дефиловања војске, Његова Светлост кнез изговорио је ову реч:

Војници!

Увек сам имао поверење, да је одушевљење народа најјача подпора за владатеља и највеће јемство за прави напредак народа. Данас на светковини у спомен устанку мога блаженопочившег оца књаза Милоша био сам преиспуњен радости, кад сам видио, да је моја и мога отечества војска, после свију движенија и умора чрез толико сати, опет тако добро дефелирала, како никад до данас нисам имао задовољства да видим.

Ово је за мене најпријатнији појав и он долази из преданости и одушевљења војске спрема мене и нашег отечества.

Изјављујем моју особиту благодарност свој ГГ. официрима и војницима стојеће и народне војске.

Ја никад непрестајем најподпуније рачунати на одушевљење све војске спрема мене и нашег отечества, које да би учинио срећним, чиним и чинићу све, што у моћи србског владатеља лежи. *Књаз врховни командант војске М. М. Обреновић с. р.*

Сутра дан 24. Маја били су сви позвани гости са свију крајева србских на ручку у Гопчидеру и веселили су се са највећим задовољством за једно са њиховим Светлостима Кнеза и Кнегиње, Архиепископима Министрима и Советницима. О ручку је његова Светлост напила народу србском ову здравицу.

Бил ико могао и један часак двоумити, у чије здравље, и за чију срећу и напредак, у дан славе педесето-годишње светковине слободне

Србије, намјерава пити књаз Србски, кад се са пуном чашом у руци, а веселим серцем у грудма, са свога места диже? —

За цело, не може се ни помислити, да би ова здравица могла бити иком другом намењена, него народу Србском, који — после толико у мраку и тами изчезнути стољетија данас своје петстољето политично биће слави.

И дан данашњи весело своје гране шири онај од неколико стотина година грм — лужњак, под који је у покојени мој светли отац око себе покупио 1815-те године своје другове, да им у срца улије храброст за предузето ослобођење своје отачбине. Онако, као што је онај, за Србску историју знатни дуб своје гране у вис преко 90, а у ширину немало 100 стопа гордо разпростро, онако, велим, нек би Бог дао, да се Србског народа душевна крепост разграна и физичка снага разпростре, како би, на свој понос, другим народима на узор био.

Многопоштовани, љубезни и верни мои!

Много и много је пуније моје срце радости од ове чаше вина, што и у најсвечанијем дану нове Србске историје седим за једним столом са одабраницима мога народа и милим гостима, који дођоше да у величају нашу светковину, и са свима заједно делим леб и со по старом Србском обичају.

Сви ћете се, увјерен сам, одзвати са одушевљењем мојој здравици која се у ово неколико речи састоји: уздравље и за сјану будућност народа Србског! Нек под закриљем свемогућег Бога он постигне онај узвишени степен свог свестраног развитака, какав му нико више желити не може од Милошевог сина. — Живио народ Србски! —

А. г. Јован Мариновић у име народа одговорио је на кнежеву здравицу ово:

Светли Господару!

Участници ове велике народне светковине, којом је Ваша Светлост уплела нов накит у венац свои заслуга за Србију, — дожививши то срећно време, да после толики векова тужне и плачевне прошлости можемо данас у слободној Србији, под мудрим закриљем Ваше Светлости весело и слободно славити спомене нашег политическог препорођења, — удостојени те велике чести, да на овај, за историју Србије знаменити дан делимо с Вама леб и со, и да седимо око Вас и Светле Госпође Књагиње за овим господеким столом, који нас подсећа на некадашње славе наши краљева и наши церева, ми се сви, Господару, с радосћу и

одушевљењем одазивамо Вашем племенитом гласу, и најусердније Вам на Вашој родољубивој здравици благодаримо.

Наша радост, наше одушевљење, наше благодарности, Господару, само су скромни одјек искрени осећања целог народа Србског; јер и ако има браће, која немогаше приликом ове светковине изнети на видик она срдачна осећања, која наша браћа Црногорци и њиов светли а витешки Књаз тако лепо у овој прилици спрема нас показаше, опет зато њлове су мисли данас с нама, њиове су најбоље жеље за нас, и зацело, Господару, нема здравице, која би Србским срдцима милија била и у којој би се жеља свију Срба боље и слађе спојавала, него што је здравица, коју данас у име народа Србског напијамо вашој Светлости, за дуг и срећан живот Ваш, за дуг и срећан живот Светле Госпође Кнегиње, и за неувениму славу имена Обреновића!

Ваша Светлост живећи само за свој народ, и налазећи сву своју срећу и славу у срећи и напредку свога народа, ми неможемо ништа Вашем родољубивом срцу милије и повољније пожелити, него испуњење они исти добри и узвишени жеља, које Ви мало час тако красноречиво и тако на узбуђујући начин, у здравици вашој изразисте. Нека дакле милостиви Бог те жеље Ваше испуни, па ће онда Србија заиста срећна бити, и Ваше ће име и подобним светковинама и иначе, од рода на род прослављати се и благодарности према вашег سموена биће тако исто велике и јединодушне, као што је велика, искрена непоколебима љубав вјерност, оданост и поуздање, којима цео народ Србски Вашу Светлост обгрљава.

Господо и браћо!

Искапимо дакле сваки своју чашу за здравље нашег дичног и општељубљеног Књаза основатеља ове светковине, за здравље Светле Госпође Књагиње, за овјековјечење династије и увеличане славе Обреновића за испуњење свију Господарови жеља, и као први услов тога, опет и још једанпут за Његово постојано здравље и дуг срећан живот. Живио Књаз! Живила Књагиња!

После ручка наши мили гости, кои шетали су се по парковима, кои гледали разновидне игре младежи као: играње у колу, утркивање, скакање, бацање камена с рамена, рвања и т. д. (што нас опомиње на олимписке игре које су Елини у старо време држали). Тоје све трајало скоро до 5 сати по подне, а онда киша закључи светковину.

Сад да проговоримо мало обширније о важним моментима наше народне светковине.

Његова Светлост као први војник и грађанин Србски, као поглавар народни и велики патриот силно је потресен био оном идејом, на коју нас светковина подсећује, те сакупљеном цвету народа свог није могао другчије говорити, него онако, како му казиваше срце најтоплијим осећањима преиспуњено. Отуда је она побожност, она захвалност и ердачност, којом се његова беседа тако дивно одликује. Наш владаоц као и сваки најмањи из његова народа изјављује синовљу захвалност спомену јунака, кои великим и јуначким Милошем вођени израдише, да им се слава проноси кроз најдаље векове. Са спомена упокојених свраћа се владаоц на још живе, почастне чланове данашње Србије, славне остатке избавитеља отачбине. С каквим је поштовањем Михаило Обреновић изрекао побожне речи: „Бог да им души прости и помилује!“, с таквим истим поштовањем спомену и за имена оних редких остатака, којима пред свима нама даде знаке захвалности од стране своје и целог народа Србског. Народ је разумео свог господара врло добро; на прве речи одазва се жалостно: „Бог да им душу прости и помилује!“ а на ове друге радостним и захвалним: „Живео!“ Овај тренутак, где се сви, највећи у држави и најмањи тако дивно сусретоше у једном осећању, колико је свакога тронуо, толико је и узвишен био!... И само се замислити даје, а описати не.

А шта ћемо рећи за овај величествени тренутак?

Наш светли владаоц пред очима хиљаде хиљада људи иде међу свој народ, кои се тога у весељу, на најердачније као прост грађанин хвата се с њим у коло и његово весеље дели! Покажи нам Европо примера да се узвишени владаоц и владатељка овако изједначише са своим народом, да се овако братски патријархално саобраћавају с народом своим? Земља у којој је и поред тога, што влада монархијско начело, така лепа једнакост, као код нас што је, — та је земља позвана за велико нешто, и зацело је на прагу сјајне будућности. Свако

срце и свако око ишло је за љубљеном главом, она је окружена нашом љубави и нашим поштовањем. Србин зна шта има у Михаилу Обреновићу III, поима да је племенити син великог Милоша, наше највеће благо, јер је залога нашој будућности, а то је и увек ће то бити неодољива тврдиња, иза које господар наш може спокојно мислити и радити за срећу своје земље. А сваком Србину нека буде пуно срце, јер љубав владоца према народу нагде се још непоказа така, као што ју је Михаило Обреновић III показао Србима.

Почујмо здравицу, коју је написао о ручку.

Жалостивим оком, обраћајући се прошлости своим је душевним погледом обузео у једно и будућност, те пун жеље и воље и чисто молећи се напија: „нек би Бог дао, да се Србског народа душевна крепост разграна и физична снага разпростре!“ — пуно је ту дубоке мисли и нежне оданости к' свему народу Србском. Велике мисли, великодушни изгледи лебде у нашем господару, — Те су мисли и ти изгледи будућност србска, а ко их на тако свечаној прилици открије, то је човек, који прелази преко тесних граница прошлости, који продире у свет будућности. „У здравље и сјајну будућност народа Србског!“ — те речи, сад само као жеља, кад год ће бити дело и ствар свршена, а племенити кнез је човек који је мислима своим претекао време, заузимајуће вавек у историји Србског народа место пуно славе и части. Данашњи пак нараштај Србски великом ће Србину на престолу, који је сав обим владалачке родљивости своје изразио последњим речма у здравци: „Живно народ Србски!“ одазвати се с' онаком истом радошћу, као што је председник државног савета учинио у својој здравци одговарајући њему.

Ко духом својим поима историски задатак Србског народа и ко је позван да тај задатак изврши, тај је и носилац драгоценог Адићара: народне идеје! Тог носиоца љубити ни један Србин, био где му драго, и било како му драго, неће дати да му се закрати, и кад било и где био увек ће срцем и душом и мислима бити онде, где је оличена идеја народна! Србима је душевно биће у Србији.

Ова светковина има и нешто, што карактерише садашњост, а за будућа времена може много значити. Уз наше свештенство иђаше на име за литијом у пуном своме орнату и Англикански свештеник, наш драги гост и пријатељ Дентон. Није ли то миг среће, да ће се кадгод Енглеска црква и Енглески народ симпатијама своим заузети за ствар Србску, и да ће се једанпут и политични интерес сјединити, као што сад свештенство оба народа сједињено благодари и заједно се моли Богу! Хришћанство, ма како да је различито у својој спољашности, ипак у унутрашњости је јединица, снага и моћ једна, која је позвана и у стању је да свет преобрази и благост постави на место силе, правичност на место јачине, љубав на место мрзости, мир на место рата.

И тако су се стекле многе околности и представиле нашу светковину, као знаменити догађај, који спада у историју, и заиста ова светковина сачињава сјајну точку нашег народа, као што су сјајна дела, која прослависмо. Срби су се могли уверити, да се наше патриотске мисли пружају по свему народу Србском, да ми Србина гледамо у Србину, па био одкуд му драго. С' друге опет стране гости ће а нарочито свештенство преко Саве и Дунава, које се овде нашло, па све у скупу на ручак позвано било, однети собом осведочење, да ми овде, ма да дуго стењасмо у ропству и под јармом, ипак стоимо на висини народно-политичне свести, — они ће земљацима своим приповедати, да су у нас љубав и оданост ланци, којима је народ везан за своим владоцем, да у Србији владоц само једну стражу има — љубав народну, и само да за једним тежи — да усрећи отачбину, да за једном будућношћу чезне — да сачува слободу и самосталиост Србском народу. „Кнез и народ — приповеда ће гости — једно су, обоје су Србија!“

Честитајући садањему Србству, што доживе оваку своје-народну светковину, желимо у једно, нек би Бог дао, да ова светковина буде зачетак срећне будућности свему народу Србском;

Овај спомен светковине видеће сваки читаоц да садржи у себи све оно, што се може сматрати као узрок торжанства великог, које Срби 23 Мија 1865 год. у Топчидеру држаше.

Јели довољан тај узрок за овако торжанство, видеће читаоц из свега оног, што је под именом: „Спомени 50 годишње светковине србске“ написано; нарочито, кад погледа на она места, које описују жалосно стање србско; кад погледа на оне тренутке, у којима је србска срећа и слава о коњу висила; кад посматра оне ставове кои вештину, знање, дар и одважност виновника среће Србске блаженпочившег кнеза Милоша показују; кад погледа на оне врте, из који се види скромна признателност, изобразење, вештина дух и одважност данашњег нам милог владоца нашег кнеза Михаила, и кад загледа у оне редове, који представљају одушевлење народа Србског, како у оном осудном часу 1815 год тако и онда па и данас.

Између ових врсти видеће може бити читаоц и неке немиле за њека часе, али он нетреба на њи тако да сматра, као што су они постали, већ нека их себи за пример добра или зла, по само на праведну славу виновника среће и славе Србске постави, пак ће онда бити баш „у добри час,“! и онда ћу ја надамсе довољно одговорити народности и народу нашем.

Г. Јовановић.

БЕОГРАД.

Уписани код издатељевог писара г. Косте Радовановића.

Његова Светлост књаз Србски М. М. Огреновић III..... 5 кр.

Његово Високопреосвештенство Митрополит Србски Михаило..... 3 кр.

Њихово Благородство ГГ. Конзули: Руски г. Шишкон, Енглеzки г. Лудвиг, Прајски г. Лауверо, Талијански г. Скобасо, Влашки г. Калимахи. г. Мариновић председник државног савета г. Р. Дешјанин министер правде, г. М. П. Блазнавац, министер војени, г. Ђорђе Ценић, саветник. г. Т. Бајовић пом. минис. унутр. дела, г. Коста Јовановић, начелник минист. унутр. дела 3. г. Ђорђе Петровић председник касац. суда, г. Матија Матић члан касације, г. Сретен Поповић, члан касације. ГГ. Членови Апелације: В. Розмировић С. Христић, С. Динић, Д. Стевановић, В. Поповић, К. Ђорђевић, С. Петровић, М. Прајзовић, А. Воиноввић, Арх. Апелац. М. Куртовић, прот. апел. М. Веселиловић, секрет. суда. Крагујев. М. М. Симић експ. мин. уи. дела 2. А. Р. Бабовић званич. управе фонд. Петар Јовановић званич. упра фонд. Јаков Жабарац председ. суда окр. Београд. Ђорђе Булић член суда вар. Беог. Сава Грујовић, член касац. сада. И. Томић, секретар касац. суда. Н. Ивановић, секретар касац. суда. Димитрије А. Милосављевић, члан суда окр. Беогр. Јевтимије Угришић члан. држ. савета. Гаврило Јеремић чл. држ. савета, Матија Симић чл. држ. сав. Јован Т. Бабић, секретар држ. савета, Стеван М. Василијевић, канцел. држ. савета. г. М. Барловац управ. вар. Беог. Радовић члан управ. вар. Беогр. М. Кретић члан управ. вар. Беогр. Димитрије Јовановић, казнач. управ. вар. Беогр. 2. Јаков Максић подпор. жандар. Стеван Николић пом. казн. Стеван Миленковић, подп. Павле Анђелковић, секретар управ. вар. Беогр. Андрија Станковић, стар. писар полиције, Вучко Вељковић, I. писар пол. Тома Богојевић, I писар суда вар. Беогр. Р. Тодоровић секретар суда вар. Беогр. Јован Царевић, архив. суда вар. Беогр.

ГГ. К. Бучевић ађутант. Његове Светлости. С. Пешић, Ведимир А. Миљинковић, поруч. Миловој Петровић, пом. казн. Никола Цветковић, наред. Спасоје Банковић, практ. војеног мин. Милан П. Стефановић поднаредник. Љубомир Тодоровић, рачуносп. в. мин. Милан Маршићанин, канц. в. минист. Петар Рудивојевић, наред. Светозар Стефановић комесар Наум С. Јовановић, поднар. Самуило Калзјдић, наред. Петар Срећковић, подп. Василије Немаровић, каплар. Драгутин Франасовић, наред. Светозар М. Тодоровић, у минис. војном. Благоје Пискаревић, поднар. Лазар Јовановић капетан Алекса Костић, писар конанички, Димитрије Гермавовић, у конзулату Влашком Данило Ристић, писар мин. војеног, Живко Ђ. Скен-

деровић каплар, Јован С. Миленковић, зван. м. грађ. Димитрије Петковић зван. м. грађ. Јован Екер лекар, Мијаило Матеић, писар батерије. Коста Раиковић, поруч. Михаило Глигоријевић, прак. м. ун. дела. Милан Крезовић послуж. војен. минист. за своју кћер. 100 књ.

Скупио г. Михаил Јовановић, трговац.

Г-ђа Томанија Обреновића. Милан Обреновић, кнежевић. госпођица Катарина Константиновића, г. Александер Константиновић, Димитрије Борђевић, Коста Лазаревић, трг. Љубомир Петаковић, Лазар Обреновић Илија Кондић, госпођица Лепосава Стефановића. 10 књ.

Скупио г. Алекса Ладан кал. дуван.

Илија Цветковић, калфа мумц. Мијаило Јовановић, ледер за кћер своју. Јован Рајдановић, ледер. Алекеа Ладања калф. дуван. 4 књ.

Скупио Василије Андић богослов.

Иван Николић, парох гор. Круш. Милија Констадиновић, парок Кр. Максим Николић, учит. горн. Круш. Стојадин Милерадовић трг. Стеван Поповић IV год. бог. Стеван Димитријевић, II год. бог. Јефрем Рајчић, аџија за брата Тому. Глигорије Стојковић, каплар II стрељачке чете. Арсеније М. Томић. писар и подн. Вељко Радовић, уч. III. разр. гим. 10.

Скупио Димитрије Ценић уч. IV. разр.

Никола Рајковић, учит. IV. разр. Мирче Атанасов из бугарске III. разр. Андреја Давидовић уч. IV разр. Станоје Димић III. разр. Андреја Книћанин уч. IV. разр. Вићентије Поповић, Венцес Баиловић. Светозар Вучетић. Петар Антић уч. III. разр. Светислав Станојевић уч. III. разр. 10 књ.

Скупио г. Никола Димитријевић жандар.

Благо Срећковић дуванц. кал. Јеремија Протић кал. ћурчис. Неша Ристић жанд. Петроније Јовановић, Милан Вучковић, Коста Јовановић, жанд. Милан Перуничкић жанд. Димитрије Милић. Мијаило Танасијевић жанд Илија Лазаревић жанд. Станимири Лазаравић колф. лонч. 11

Скупио г. Риста Алексић жанд. III. роте.

Урош Герић, жанд. Јевта Ристић, жанд. Илија Матић, жанд. Сретен Радуловић, Борђе Јовановић, Миљко Стојковић, налбан. Љубомир Голубовић, каф. Антоније Глигоријевић, каф. Димитрије Цветковић, ж. 9.

Скупио г. Љубомир Стојановић уч. IV. разр.

Живко Ивановић браничевац. III. год. богос. Милан Милетић ђакон Станоје Милошевић, II. богос. Стеван Д. Николић I. год. бог. Данил Јеродијакон м. роице. Михаил Стојчевић, учит. Медвед. Љубомир Н. Христић, II. Луко Вукомановић. 8 књ.

Скупио г. Димитрије К. Николић пом. трг. код Т. Андрејевића.

ГГ. Херман Киџер пом трг. Никола Николајевић трг. Ђорђе Вулчећ трг. аа сина Радукана. Никола А. Стојановић, бојација. Никола К Николајевић, кал. З. Александер Р. Армашевић, колџ. Петар Милосављевић, за своју кћер Драгињу. Ганга Анђелковић за сина Александра. Јован Савић трг. Јаков Крчадинац, брзојав. за сина Живу. 12 к. +

Скупио г. Милан Јаношевић писар обшт. суда.

ГГ. Јован Смиљанић за сина Божидара. Николче Христић за синове Ристу и Јована и за унуку Љубицу, 3 књ. Павле Нешић за сина Косту К. Терзић за сина Димитрија. Лазар Д. Прапорчетовић делов. обш. Суда. Атанасије Кузмановић рачун. обшт. суда. Мија Вељковић, писар за сина и кћер Д. Ј. Плајер инжинир. 11. књ. +

Скупио г. Љубомир Стојановић гимн.

ГГ. Живко Ивановић, Бранич. богос. Максим Милетић, ђакон м. Раче Станоје Милошевић богос. Стеван Николић, богос. Данило Јеродијакон м. тројце. Михаил Стојчевић учит. Медвеђ. Љубомир Н. Христић гимназ. и Лука Вукомановић гимназ. 8 књ. +

Скупио г. К. Јовановић писар.

ГГ. Коста Стојановић за сина Милорада, Стеван Јагеровић из Панчева гимн. Прока Буканић из Панчева, Димитрије Гамбер Панч. Алекса Стевановић абаџија Панч. Анђелко Петровић Панч. Драгутин Вуличевић вел. школац, Аксентије Стефановић каф. за сина Тому, Марјан Милијановић служ: В. Г. Хрислић, Павта Поповић Бачван. Ђока Јовановић из Бечкерек чизмар, Нестор Симић из Лавре чизмар. Риста Аврамовић каф. Коста Трајковић трг. Јоца Штерић трг. за сина Тому, Коста Јанковић каф. Јован Николић каф. Никола Ковачевић трг. за синове, Лазар Јагоднић зидар. Филип Богојевић каф. Алекса Николић, каф. Ђорђе Ђоза бак. Гашпар Бекер за кћер г-цу Емилију, Петар Х. Јањић, каф. за сестру Калину. Аксентије Живановић каф. Димитрије Јовановић за супруру. Лену, Коста Петровић, каф. за сина Петра, Мијајло Митровић, келнер Јован Шљивић, каф. за сина Михаила, Аврам Фрања, магаз. Андрија Пецула чизмар из Панчева, Димитрије Чокић, чизмар. из Панчева. 33 к. +

Скупио г. А. Добровојевић, књишар.

ГГ. Коста Стевчић трг. Коста Поповић трг. Стефан Стефановић трг. пом. Арса Ковачевић угоститељ из Шабца, Коста Аврамовић корманош на паробр. Арго са себе и за Георгија Јанковића 2. књиге, Михаил Јосимовић. Атанасије Банкић трг. Ђ. Оума, Х. А. Владос, Алекса Радовановић пар. паланачки. Стефан Зорић бербери, г-ца Милица Спасић, Јован Туркановић из Мајдан-пека, Андрија Стојановић, касани, Коста Де-

спотовић, Андрија Николић вођ. страж., Светозар Недељковић слушат ксилографије. Коста Кристић гим. Коста Костић ученик ксилогр. Никола Прапорчетовић трг. Јован Стефановић учен. прав. типографије, Михаил Цикадић, Лука Н Величковић, Михаил Милићевић, Марко Аксертјевић трг. у Осаку Илија говедарица гим. Василије Антић бог. Стефан Лукић, начал, среза Звиздског, Јоца Ђорђевић настојн. пош Перес. 30 књ.

Скупио Манојло Ђорђевић сл. III. реални шк.

ГГ. Лазар Јовановић сл. III. реал. Милутин Ристић за брата Душана. Милан Анастасијевић реал. Петар Ђорђевић трг. Ђорђе Живковић Радомир Бојић. Љубомир Јоксимовић сви сл. III. реал. Илија Стефановић Јован Антоновић, Милош Димитријевић, Стефан Екеровић ученици II. раз. гим. Јаков Николић дуваџија. 12 књ.

Скупио г. Ђорђе Петровић.

ГГ. Ђорђе Петровић, за свога сина Милутина практ. Никола Т. Јанић, столар. Светозар Николић, Милан Савић, за куму Лепосаву. Риста Јовановић, Ђорђе Обрадовић, Јевта Петровић, за сестру Милку. Стеван Богдановић, за ф. Р. Димитрије Манојловић, Сима Стефановић за брата Вула. 10 књ.

БАЉА. (окр. Крушевачко.)

Скупио г. М. Вукашиновић начел. среза Јошаничког.

ГГ. Обштине: Бањска, Јелашачка, Плачка, Криворечка, Шарпељска Ново-Сељска, Рватска, Пискањска, Планска, Горчаничџа. Све су у срезу Јошаничком окр. Крушевачком. 10 књ.

БАЈА.

Скупио г. Јосиф Николајевић трг.

ГГ. Свмесн Остсић, рстарш. Тура Кристић трг. Тсрђе Хаџић сенатор. Бура Атанацковић Богдановић, Јовановић, Ранисављевић Јосиф Николић. 4. књ. 11 књ.

ВАЉЕВО.

Скупио г. Димитрије Д. Стојановић прак. казн. одел. у начел.

ГГ. Станоје Г. Цовић казн. начел. Јован Поповић поручик пшачки Петар Пешић подпор. коњанички, Марко Милошевић наред. пеш. Тривун Симић. подофицир коњан. Никола Ђукановић, терз. за сина Драгутин² Јован Николић. абаџија, Андрија Р. Марковић, пом. трг. Јован Јанковић пројач, за синове Димитрија и Никоку, Марко Михаиловић, галент. за брата Љубомира, Милић Илић наред. нар. батерије, Милован Тадић трг. Стеван Ђуричић инжињир, Живко Дабић практ. нач. Милан Гелић, трг

Милан Нешковић кал. терз. за сестру Љубицу учен. III разр. Младен Ја-
Поповић, свешт. Бранковачки, Милош Спасојевић кал. тер. Љубомир Кр-
стићић, практ. начал. Јеџрем Милијић трг. Јован Ђукић из Уба трг. Бла-
гоје Аврамовић надзир. барутског магацина 22 књ.

ГОР. МИЛАНОВАЦ.

Скупио г. Панга Луњевица секретар Началства.

ГГ. Живан Антонић Нач. окр. Рудничког, Петар Радоиловић пом.
зи синове Радоја и Ђорџа. Петар Петровић Нач. ср. Мор. Мијајло Нико-
лић Нач. ср. Црногорског. Стојан Обрадовић Казнач. Стеван Тренчињи
Физикус. Обрен Мићић пис. Нач. Максим Радовановић пис. ср. Јеротије
Блажковић писар ср. Аћим Ђокић пис. ср. 10 књ.

Скупио г. Љубомир. Поповић ученик III разреда.

ГГ. Мијајло Протић свешт. Димитрије Стевановић бак. Милоје Ва-
сић. трг. Миличко Грковић валбантин за сина Светозара, Димитрије Три-
вуновић трг. Јеврем Милошевић трг. Настас Јовановић дув. Илија Буч-
ковић трг. Гаја Рајковић за синовце Марка и Маринка, Стојан Николић
ђакон. 10 књ.

Скупио г. Ђорђе Божић поштар.

ГГ. Урош Достанић пис. ср. Црногорског за сина Михаила, Вуица
Рајковић пис. ср. Млавског. Јеремија Штуловић прак. Обрен Николић
свешт. Љутовл. Марко Петровић учит. Љутов. Милутин Сретеновић трг.
Милан Недић кмем Мајдански, Ђорђе Милосављевић ђак, Стеван Ђ. Бо-
жовић ђак. 9 књ.

ГРОЦКА.

Скупио г. Милан Јовановић

ГГ. Милан Јовановић ђумрук. Милутин Стрелиновић латов. Марија
Апостоловића. 3. књ.

ГОРЊАК.

Скупио г. Савва Игуман манастира Горњака.

ГГ. Дијамандије Х. Константиновић. Аранђел Илић капел. Горн.
Павле Мијајловић учит. Ђорђе Стојановић трг. 3. кн. Јован Пауновић.
земљ. Паун Филиповић трг. Михаил Јанковић учит. Ђорђе Живдевић уч.
Марко Станковић абација. Јанаћко Костић меанц. Коста Н. Атанацковић.
13 књига.

ДАЉА.

Скупио г. Младен Маринковић

ГГ. Милан Милчиновић тргов. Коста Лукић кројач. Младен Мркоњић
и стаклар. Мијајло Пегзриви Ђурчија. Петар Маринковић старије 6. Петар

Захарић трг. Г-ђица Ејмилија Лазић. Милан Папрић осмо школац. Васа Михајловић белцед. Јован Петровић земљед. Бира Радетић агент. Савва Марковић тргов. Павле Михајловић парох. Ђорђе Поповић чарук. Стефан Стефановић трг. Петар Стефановић пар. Александра Алексић, Елисавета Поповић. В. С. у Евгеније Ђорђевић. Петар Поповић трг. Јован Кнежевић стар. Јаћим Поповић абац. Јулијана Даниловић. 23 књ. †

ЗАЈЧАР.

Скупно г. Стољко С. Димитријевић поштар.

ГГ. Сима Божић Начал. окружни, Коста Маринковић. помоћник Јован Игњатовић казначеј, Милан Ђорђевић поручик, Лука Цветковић мл. писар Начал., Алекса Тодоровић трг., Илија Темелковић трг., Илија Протић ђумр. Бришке Чуке, Ђорђе Виор надз. Врш. Чуке, Урош Милошевић трг. Вражогрски, Живко Миленковић трг. Милисав Јовановић бербер. Живко Витомировић терзија, Алекса Здравковић трг. из Рогош. Јован Петровић терзија. 15. књ. †

Скупно г. Лазар Поповић чл. примирителног суда.

ГГ. Лазар Симић преде. примир. суда, Петар Најдановић чл. прим. суда, Јован Николић деловођа прим. суда, Петар Мишић трг. Јеврем Милошевић терзија. Милосав Николић болтац. Наум Најчовић меан. Стојан Симоновић болт. Ђорђе Павловић дућан. Милан Богосављевић трг. Коста николић трг. Риста Лазаревић трг. Вула Пековић бол. Стојан Тодоровић магаз. Ђока Нешић меан. Мијајло Кретић гимназ. 16 књ.

Г. С. С. Димитријевић поштар.

13 књ. †

ИВАЊИЦА.

Скупно г. Тома Јовановић поштар.

ГГ. Хрисанти игуман М. клисуре. Лука Прокосвић настав. Савва Трифуновић надз. Радивоје Ракетић чарук. Владимир Милковић надзир. Милан Поповић из шума парох. Јован Јакшић учит. шк. М. Алекса Марић трговац. Дамњан Кубуровић трг. Јован Спасојевић терз. Петар Стефановић преде. Васа Перишић мејаврија. 12 књ. †

КРАГУЈЕВАЦ.

Скупно г. Митра Максимовић практикант.

ГГ. Милисав Ђурђевић прак. Тодор Бабић, Мијајло Јусевић Милоје Новаковић. Стојан Јевтић. Светозар Стаменковић. Бура Савић касација. Јован Евтовић тргов. Милосав П. Калушевић. Неша Паловић туза опан. Милан Вукићевић терз. Јован Дамњановић казан. Стеван Гоин бирташ. Јован Димитријевић тргов. Михајл Костић. Стаимир Митић бак. Срећко

Швабић. Бира Петроновић и ст. Милан С. Трешње. трг. Димитрије Ми-
кић трговац. Стеван Цветковић дув. 22 кн. ✓

Скупио г. Антоније Живановић практикант.

ГГ. Радован Пенџ проф. Вуде Папштрамац. Милан Михајловић пис.
Матеја С. Филиповић писар. Н. М. Стефановић. Ранко Аранђеловић прак.
Светислав Савић практ. суда. Илија Ж. Вукововић прак. Илија Лазаревић
практ. Борђе Катић прак. Начал. Павле Савчић прак. Начач. Драгутин
Тодоровић председ. Милоје Пацовић трг. Алесандер Станковић трговац.
Љубомир Стефановић трг. Димитрије Јанаћковић бакал. Коста Марковић
за сина Михаила учен. гим. Антоније Стојадиновић кожар. Божа Милко-
вић дуван. калфа. Јаков Јовановић кал. абац, Катарина Баровић за своје
кћери. Јован Атанацковић рачуноводитељ I класе. 22 кн. ✓

Скупио г. Димитрије Молеровић практикант.

ГГ. Милош С. Радивојевић председ. суда. Стефан Ђирић член суда.
Михаил Ђирић член суда. Аксентије П. Туцаковић член суда. Борђе Бла-
гојевић член суда. Милош П. Трпезић пис. Живко Костић писар. Коста
Н. Дубоњаци писар. Мијајло Анимовић практ. Коста Ј. Борђевић практ.
Коста Ж. Бурђевић прак. Јован М. Јовановић прак. Љубивој Г. Перишић
подооруч. С. Ломић подпор. артил. Павле Г. Вуковић тргов. Александер
Томић трговац. Димитрије Раић берб. Јован Цветковић трговац. Спасоје
П. Николић бакалин. Таса Рвдокојвић келер. 20 кн. ✓

Скупио г. Павле М. Лазаревић практикант. Началства.

ГГ. Живко Голубовић трг. за бр. Уроша, Антоније Петровић Инжи-
нир. Стеван Здравковић инжинир, Коста Павловић писар ср. Лепеничког,
Марко Николић писар Начал. Борђе Бранковић писар Началства. Стеван
Петровић прак. Начал. Петар Глишић надз. прав. добара, Станмир Јова-
новић прак. Начал. Милан Раденковић трг. Јован Спалајкић трг. Петар
Радовић трг. Петар Т. Павловић тргов. Манојло Маринковић трг. Милош
Скерлић трговац. Коста Стаменковић меанц. Илија Мирковић полицај за
сина Живоина, Јован Р. Здравковић абућар, Милош Маринковић банкер,
Милован Миковић помоћник трговачки. 20. кн. ✓

Скупио г. Данило Радојчић.

ГГ. Григорије Божић шегрт. ковач. Јоца Николић. шег. ковачки
Радован Живковић за кћећ своју Даринку, Радован Јованчевић шлосер,
Борђе Живановић дрехслер, Никола Стаменковић ковач, Мишко Влади-
слављевић ков. Василије Папескуд, Петар Шел тјаш. Јозев Хекнић зид.
10 кн. ✓

КРУШЕВАЦ.

Скупио г. Димитрије Јовановић деловођа општине Крушевачке

ГГ. Крста Новаковић свешт. Стеван Ирошанац предс. прим. суда, Коста Станковић практ. Начал. Милан Којић трг. Стојан Василијевић пр. суда. Алекса Милосављевић бојац. Алекса Марић меан. Мијајло Петровић трг. Петар Миленковић трг: за сина Светозара, Нестор Марковић берб. за сина Драгутина, Антоније Илић трг. Благоје шљивић писар за сина Драгољуба, Љубомир Васић прив. право-заступник, Лука Алексић трг. Општина В. Шиљаковачка, Општина Рибарска, Општина Буничка, Општина Здравинска, Јоца Тодоровић. из Стола, Филип Симић трг. Димитрије Станишић трг. Сима Миљковић кафеџија, Милић Радивојевић. трг. Јован Канић из В. Шиљеговца, Огњан Радосављевић трг. Тодор М. Протић трг. Мита Стаменковић абаџија, Мијат Михаиловић абаџија, за сина Михаила, Вучко Радовановић бакал. Стојан Живковић мутав. за сина Михаила, Стеван Приштевац трг. Спаса Цветковић абаџ. Милан Милетић бак. Алекса Борђевић трг. Јакџв Дреновац за брата, Недељко Дугалић трг. за сина Михаила, Радован Антић бакал, Борђе Радосављевић кројач за сина Димитрија, Радован Петровић ђурчија сина, Никола Динић за Јевту Баковца.

40 књ. ✓

КАРАЦОВАЦ.

Скупио г. Јевтимије П. Сувоцелмоновић.

ГГ. Никола Стојадиновић поручик. Јаков Ја. Пенадовић писар Петар Васиљевић извршитељ Коста Максимовић практ. Матија Јовановић практ. Петар Пећанин член суда Коста Гистић стар, подн. Јован Трпковић учит. Стефан Савић препишчик. Синад Матовић пресп. Алекса Јовановић бакал за сина Радосава Павле Бугарчић сарач. Милош Митровић сарач. Милосав Петковић абаџ. Петар Јовановић деловођа трг. суда Сотир Димитријевић бак. Ставра Недељковић бал. Новица Воштинић писар. Тодор Мирковић писар за кћер Ленку. Станоје Михаиловић председ. суда Врбс. Раденко. Рафаиловић член за сина Антонија, Вукосав Недељковић член, Анђелко Стеван селс. писар прим. суда, Стојан Јевтимијевић абаџ. за сина Срстена

24 књ. ✓

Скупио г. Коста Костић секр. конз. Ужичке.

Његово преосвештенство г. Јоаникије Епископ Ужички. 5 књига. Радован Поповић, предс. конз. Ужичке. прота. Благоје Борђевић свешт. член конз. Ужич. Стефан Поповић. Атанасије Игуман монас. Студенице Алекса Милетић, писар конз. Ужич. Василије Протић парох Карановач Миладин Тутуновић препишч. конз. Велько Жупљанин. Милован Боторић

14 књ. ✓

КАСТЕЛ-НОВА.

Г. Ђорђе Павковић

10 књ. †

ЛОЗНИЦА.

Скупио Ђ. П. Струндак телвграф.

ГГ. Антоније Марковић начал. среза Јад. Алекса Ђорђевић рачун. суда. Милош Бабић писар нач. Панта Сандић експед. нач. Риста Алексић поднар. Павле Стефановић наред. Мића Стефановић трг. Коста Живковић духанџија

8 књ. †

МАЈДАН ПЕК.

Скупио г. Трифун Ђ. Варнички пошт М. Пека.

ГГ. Матија Краинић управ. М. Пека. Јефрем Гудовић помоћ. Јован Сандић практ. Јозеф Седењи инжинир, Петар Илић трг. Илија Бошковић трг. Живоин Николајевић, трг. Јован Туркановић, пом. трг. Димитрије Вељковић кал. лебцед. Димитрије Викторовић ђак. Панта Поповић служ. Арса Матић поштон.

12 књ. †

МИТРОВИЦА.

Г. П. Панајотовић.

20 књ. †

НОВИ САД.

Г. В. С. Јовановић

10 књ. †

ОБРЕНОВАЦ.

Г. Т. Вељковић поштар.

10 књ. †

ПОЖАРЕВАЦ.

Скупио г. Станоје С. Јовановић трг.

ГГ. Јефрем Н. Тодоровић трг. Јован Шурјанац тишл. Јефрем Д. Николић трг. гвозђ. Тодор Николић, трг. кожар. Василије М. Николић трг. Раица Јовановић терз. Јован Вељковић, привр. адвокат. Сава Радовић учен. III. разр. Вуица Добринац трг. Милош Здравковић трг. Петар Јанковић трг. Глиша Д. Пинтровић трг. Стефан Поцџирковић бакал. Станојло Павловић абац. Милан Мишковић наред. Петар Ивковић меан. Ми-Јовановић меан. Стојан Вељковић иначе бата. Обрад Савић дуван. Петар Станковић дув. Коста Миладиновић трг.

21 књ. †

Скупио г. Арсеније Вељковић.

ГГ. Коста С. Стокић трг. Милош С. Стоиковић. Бурица Стефановић дуван. Станисав Савић бојац. Јован М. Стојановић учит. г-ђа Миља супруга Г. Бирка. Живко С. Брежанац трг. Панта Стефановић трг. Коста Павловић трг. Обштина Жабарека за своју кан.

10 књ. †

Скупио г. Сима Павловић.

ГГ. Коста Радовановић, Стефан Поповић учит. Петар Милетић, Милош Војковић, Светозар Димитријевић, Станоје Милошевић свешт. Тодор Јанковић трг. Стеван Лукић срезки начал. Обштњански суд Крушевачки
Обштњански суд Лучински.

10 кѣ. ✕

Скупио г. Стеван Максимовић писар суда.

ГГ. Риста Петровић судија, Коста Протић писар, Крета Николајевић писар. Милован Николић практ. Младен Миловановић писар Павле Антић практ. Тома Вукотић практ. Прокић и Абдулић трг. Стојан Павловић дуван. Милая Милетић уч. Никола Миловановић, Станко Ерговић.

12 кѣ ✕

ПАРАЋИН.

Скупио г. Илија Младеновић каф.

ГГ. Михаил Дравановић писар срезки. Анта Станојевић трг. Тимотеј Јаковљевић игум. Милосав Павловић бак. Лазар Симић трг. Марудици и Червен кројачи. Иван Марковић трг. Станоје Веселиновић пиитер. Коста Димовић трг. Спира Јанић трг. Мита Миладиновић трг. Тодосије Поповић тишл. Миленко М. талар Богданов. Петар Здравковић бербери. Никола Раићеловић бак. Димитрије и Лазаревић, браћа Илићи бак. браћа Јоцићи болтације. Стојан Тасић терз. за сина. Аци Станко Голубовић дув. Стаменко Стефановић бурч, Никола Стефановић телег. Алекса Петковић трг. Милош Трифуновић трг. Стефан Милетић трг, Павле С. Лазаревић трг, Пантелејмон Поповић варох. Мика М. Пешић трг. Јованча С. Пироћанац трг. Коцић Јован трг. Сретен Димитрајевић, трг. Милош Столић трг. Лазар Р. Димовић трг. Борђе Стефановић абац. Милая Стефановић трг. Стефан Микић за брата Лазара. Петар С. Ружић трг. Никола А. Петровић за друга Димитрија. Димитрије трг. Богдан Петковић дуван. Лазар Тасић санун. Сава Милетић шпекул. Милоје Лозанић пенз. Илија Андреић лебар. Атанасије Ђирић учит. Анта Бранковић трг. Никола Радоиковић трг. Милая Лешњанин трг. Таса Бошковић шпекулант. Милая Стојаћ бак. Божић М. Бошковић трг.

51 кѣ. ✕

ПОЖЕГА.

Скупио г. Јован Миљковић практ.

Илија Марковић каф. Јефрем Новаковић писар. Милая Николић Милоје Радојковић надз. Милутин Сандић Јефрем Шолуп трг. Јанко Крунић за сина. Младен Митровић, Младен Чолић. Вуде Димитријевић тер. Јефрем Јордовић опанчар. Тодор Дуловић трг. Вукашин Перишић каф.

13 кѣ. ✕

ПЛАШКА (у хрватској).

Г. Герман Јовановић протосиђел.

17 књ. †

ПОДГОРАЦ срез Бољевач. окр. Црнор.

Скупио г. Бошко Засишић писар обшт. Подг.

ГГ. Јефрем Михаиловић начел. среза Бољев. Петар Миленковић свеш. подг. Милан Поповић учит. подг. Стојан Живковић трг. из мал. извора. Бошко Костић меан. Раденко Митић из Врбов. Сима Јанковић кеанџија. Станко Цолић звезданац. за сина Николу. Недица С. Јанковић из Бање. за сина Љубомира. Јанко Лаћеш трг, Јован Катанић ситн. Јован Ја. Траилов. ситн. обшт. подгорека.

13 књ. †

ПРИЈЕЉИНА (окр. Рудничко.)

Скупио г. Симо Петровић практикант среза Моравског окружија Рудничког.

ГГ. Петар Протић протојереј окр. Руднич. Ђорђе Николић пис. ср. Морав. Лука Поповић учит. Цветачки, Алекса Николајевић пр. ср. Мор. за сина Михаила, Илија Кузмановић прак. ср. Мор. Паун Јеремић учит. Турковачки, Василије јеромонах манас. Никола, Василије Савић пандур. Димитрије Митошевић пандур, Марко Божовић панд. Никола Јовановић кмет. Пријељински, Вук Гавриловић кмет из Станчића

13 књ. †

СМЕДЕРЕВО.

Скупио г. И. С. Анђелковић секретар.

ГГ. Милан Ђ. Стојићевић окр. начал. Лазар Милојевић помоћ. Нач. Јован Ђорђевић казначеј, Александер Поповић иницир, Аксентије Поповић јавни правозаст. Јелисије Марковић V. писар Нач. Јован Рајковић II писар, Љубомир Марковић прак. Лазар Пеичевић практ. Љубомир Стефановић. Мата Милутиновић прак. Атанасије Мајсторовић. Петар Атанацковић, Миша Живановић тргов. Димитрије Милетић председ. прим. суда. Дамњан Стефановић полицај, г-ђа Персида Д. Науновић,

17 књ. †

Скупио г. Димитрије Перинић рачуноводитељ.

ГГ. Ђорђе О. Мишковић II кл. чл. суда, Милић Петровић II кл. чл. суда, Бојан Марковић правозаст. Мијајло Станковић правн. Сава Илић I класе писар, Александер Груић II кл. пис. Никола Станковић архивар Милош Петровић чинов. за своје синове, Божидара, Михаила, Љубомира, Никола Атанацковић писар суда, Анастас Грабов писар суда, Јован Флорић прак. Јован Несторовић практ. Димитрије Ђорђевић прак. Ђорђе Кара-Павловић практик. Живко Тутунџић трговац, Живота Атанацковић трговац, Димитрије Ц. Младеновић бакалин.

17 књ. †

Скупио г. Коста П. Николић практикант среза подунавског окр. смедеревског

ГГ. Живота Петковић писар срезки, Андрија Вукомановић учитељ Коларски, Лазар Комарчић учит. Липски, Милан С. Ристић прак. срезки Михаил Радовановић свешт. Миленко Милутиновић свеш. Радован Пантелић великошколац, Аксентије Ацовић обућар, Димитрије Борђевић тргов. Логовићки за сина Стевана, Димитрије Адамовић трг. за сестру Љубицу, Василије Јовановић председ. суда Сараорачког, Стеван Николић тргов. из Сараораза, Петар Јовановић свешт. Колар. за сина Љубомира, Светозар Поповић учсн. Цветко Јовановић трг. Стеван Марковић трг. Кузман Павловић тргов. Живота Ивановић кмет, Мијајло Нешић трговац, Тодор Петровић трг. Јован Стевановић уч. Димитрије Танасковић уч. 22 к. †

СВИЛАЈНАЦ.

Скупио свилајнички поштар.

ГГ. Таса Марковић трг. Димитрије Стојшић трг. Јован Бинбић уч. Павле Крстић ђак. Штерије Јанковић кафеџија. 5 књ. †

скупио г. Д. Т. Велковић поштар.

ГГ. Стојан Петровић трговац. Јосиф З. Ресавац. Коста З. Ресавац Борђе Терзибашић за сина Мијајла. 4. књиге.
Г. Дим. Ђ. Велковић поштар. 20. књ. †

СИКОЛЕ.

Скупио г. Глигорије Бриковић учитељ.

ГГ. Станойло Станојевић парох. За обштину Сиколеву. Анта Аврамовић за сина Илију. Благоја Јовичића за сина Николу. Димитрија Николић за сина Ђоку. Петко Абација за сина Савку. Милан Глигоријевић за сина Јована. Милутин Цукић за сина Јефрема. Стаја Данић за сина Косту. Сима Јанковић ученик III разреда. Стојан Станојловић 11 к. †

СОМБОР.

Скупио г. К. Стефановић чест. к. прот.

ГГ. Димитрије Раић пар. и Сомб. прот. намест. Јован Момировић из Сомбор. Јован Поповић пар. стајар. Василије Ковачић пар. Самбор Љубомир Маширевић градоначадник. Никола Стојачковић вар. старешина Никола Ђ. Вукићевић управ. и педагог. профес. Антоније Коњовић земљ. Јустин Коњовић. Георг Атанацковић вар. чин. Аркадије Николић. Гедeon Леовић, адвокат. Др. Јован Вуић адвокат. Никола Груић. наст. Филип Бркић дероњски наст. Олга Лалошевић. Мирослава Леовић. Исаак Радосављевић куп. Марко Раросављевић куп. Теодор Радосављевић куп. Стеван Попић

ХІІІ

куп. Антон Јанковић куп. Павел Станимировић. куп. Сима Бикар куп. Васа Мароквашић куп. Милош Арадски куп. Марко Бурла за кћер Катерину. Јован Поповић куп. Владислав Гергуров куп. Борђе Сремац куп. Георги Радосављевић куп. Јован Ползовић куп. Јован Јанковић ученик реалке. Георги Капданорд учен. Димитрије Груић. Тимоти Пушибрк. Милош Станковић грађ. Библиотека Сомб. Читаоница Србска Сомб. 40 к.

СЕНТА.

Г: Јован Вуић

20 књ. †

ТРСТЕНИК.

Скупио г. Атанасије Михаиловић начал среза Трстен.

ГГ. Михаил Поповић свешт. Јован Ракић трг. Вуле Радосављевић трг. Јеремија Тошић учит. Вуица Ковачевић учит. Тодосије Петковић трг за сина Михаила, Борђе Тасић меан. Павле Прибаковић трг. за кћер Љубицу, Живко Башић кмет ново.селски, Велимир Андрејевић меан. Танзисије Благојевић земљед. Танасије Вукојевић трг. Милутин Алексић прак. Стеван Ракић свешт. Доситеј Игуман м. Велућа, Василије Поповић свс. Рибски, Иван Бинић кмет. Јован Радуловић трг. Димитрије Адамац кме. Мина Дунић свет. Милош Крстић учит. Јанићије Миловиновић предеје-обшт. суда. 22 књ. †

ТУРНА СЕФЕРИН.

Скупио г. Никола Радовановић грг.

ГГ. Никола Радовановић за своју супругу, 10 књ. Коста С. Милосављевић за кћер Фанию. Милан Борђевић трг. Милан С. Милутиновић трг. Борђе Лупу агент. Лука Нетевић рестр. Сима Бурк евић трг. Павле Димитријевић трг. кал. Јевтимије Борђевић трг. Тодор Вулетић агент Густаје Нестор телег. Теодор Териков трг Видоје Бркић цимерм. Борђе Ивковић молер Петар Петровић бив. разн. Вучко Букалица за сина Петра. 25 књ. †

ТОПЧИДЕР.

Скупио г. Милан Гавриловић ст. подн. жанд.

ГГ. Радисав Миленковић каплар. жанд. Борђе Дмитрић добош. жан. Јован Мирчић жанд. Миленко Мајсторовић жанд. Јеремија Мићић жанд. Радован Ранковић жанд. Стеван Живковић, жанд. Акеентије Николић труб. жанд. Вуја Милошевић труб. жанд. 11 књ. †

XIV.

ТИЈАНА. (срез Драгач. окр. Чачан.)

Скупио г. А. Јован Спасић прак. среза Драг.

ГГ. Аксентије Протић намест. среза Драгач. Величко Протић свешт. из Гуча. Алекса Машић, писар среза Драгач. Мијајло Солдатовић кмет из Лисе, Паја Томашевић кмет из Кравар. Павле Лазаревић ђак, Милинко Милинковић ђак, Веселин Јеремић ђак, Јеремија Обреновић ђак, Гаврило Томашевић ђак Сретен Протић кмет гучки за сина Јована. Плија Петровић преп. среза, Милош Вујевић меан. Димитрије Пантелић кмет. Драгић Драговић меан. Коста Боразин чарук. за сина Симу, Панто Обрадовић писар. Гаврило Пантелић обштин. Милосав Протић трг. марв. Сретен Марковић ђак, Милосав Шолеић земљоделац. 22 књ. †

УЖИЦА.

Скупио г. Ђорђе Зјаић разн. писама

ГГ, Ђорђе Зјаић. Јовиша К. Милојевић бак. Сима П. Мићић ла своје синове Василије М. Дуловић за снају Сару. Павле Радмиловић кал бак. Димитрије Јовановић. 7 књ. †

ЦВЕТАНОВЦИ (окр. Ваљевско.)

Скупио г. Стеван Симић учитељ.

ГГ. Василије Молеровић парох Цветанвв. Млазен Марковић председ обшт. Цвет. Василије Павловић дућанц. из Бабашћа, Стеван Марковић дућанц. из Морав. ученици: Љубомир Милисављевић, Михаил Обрадовић Јован Петровић, Адам Савић, Радоје, Јоксимовић, Светозар Савић, Живоин Јеремић. 11 књ. †

ЧАЧАК.

Скупио г. М. Браловић писар суда. окр.

ГГ. Јован М. Кундовић предс. суда, Алимније Поповић члан суда Никола Младеновић архив. за сина Младена, Гргуур Миловановић писар. суда. Атанасије Главашевић писар. Милан В. Поповић практ. Димитрије Перуничкић прак. Љубомир Ђорђевић прак. Јевтимије Мајсторовић прак. Живоин Ђорђевић практ. 10 књ. †

Скупио г. Милоје Машић практ. суда обшт.

ГГ. Јован Николић члан суда обш. за Сина Сретена, Милоје П. Машић прак. суда. обшт. за сестру Василију, Јефрем Нешковић дукан. Василије Лазаревић трг. за кћер Милеву, Јован Протић трг. Гаврило Дринић чарукц. за сина Мијајла, Максим Срећковић прак. суда Чачан. Адолф Опто тишлер, Милан Вучићевић трг. за сина Светозара, Панта Павловић чарукц. Арсеније Благојевић учен. Трифун Селаковић ковач. 12 књ. †

БУЦРИЈА.

Скупио г. Михаил Стојановић писар суда.

ГГ. Татомир свеш. Груица Гавриловић секр. Иво Богдановић писар. Димитрије Петровић прота. Мијаило Бушевић писар. Стојан Милосављевић прак. Милија Мартиновић, Димитрије Миленковић Станоје Милошевић трговац. Борђе Миленковић сап. Станоје Пауновић Аврам Антић каф. гимнаст. Јован Милосављевић папуц. 13 књ. †

СРЕЗ РАЂЕВСКИ (окр. Ужичко.)

Скупио г. Максим Милојевић слушатељ Богословије.

ГГ. Константин Игуман манастира Раче, Јефрем, Мићић Началник ср. Рачанског, Мића Поповић учитељ, Перо Камберовић пресјед. обшт. суда; Бранко Јеремић предејед. обшт. суда, Роса Пултић предс. обштин. суда, Баине Баште, Мијајло Марковић предс. обштин. суда Костолачког Мијало Ристић Вуљукбашо, Никола Требињац буљукбаша, Милован Филиповић пред. обшт. суда, Алекса Вукашиновић тргов. Тодор Јовановић писар обшт. Милан Арсенијевић. писар обшт, Јаков Ђокић писар обшт., Деспот Вучићевић предеједатељ суда обштинског, Јосиф Поповић парох Дубски. 18. књ. †

ШАБАЦ.

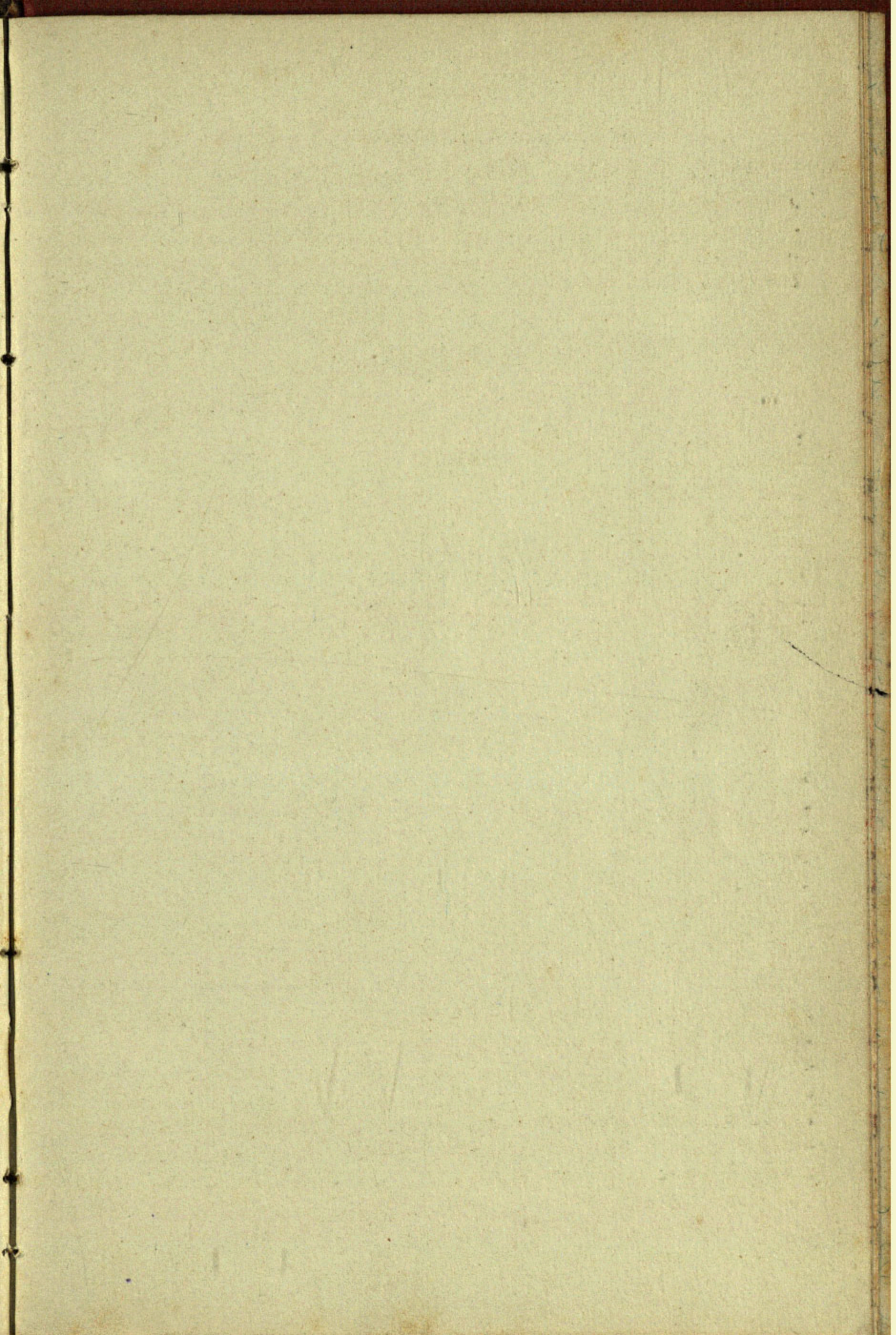
Скупио г. Василије М. Ковачевић практикант

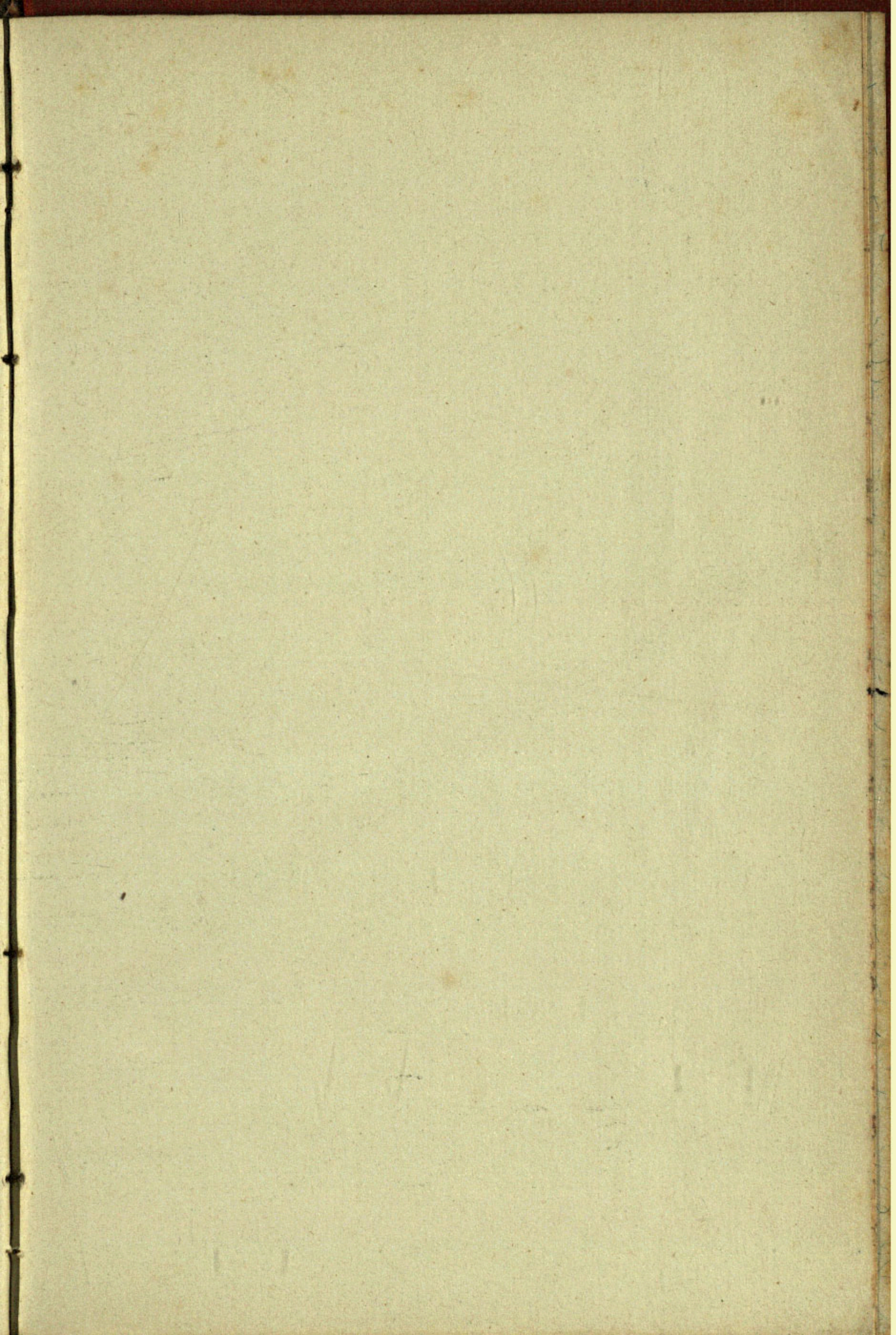
ГГ. Гаврило Епископ Шабачки, Стојадин Филиповић пред. Милован Аксентијевић, Коста Анастасијевић, Стефан Јоцић. Коста Јовановић суд. С. Трвковић. сек. В. П. Стојановић, Мијајло Николајевић, Љубомир Јовановић пис. II кл. Савва Стефановић рач. К. Петровић. Радован Миловановић писар III. Сретен Денић, Милан Марковић Милан Бурић зван. Димитрије Борђевић брзојавник, Јанко Влајковић Риста Тодоровић трг. Јован Ристић пом. апотекар. Никола Пејновић. 20 књ. †

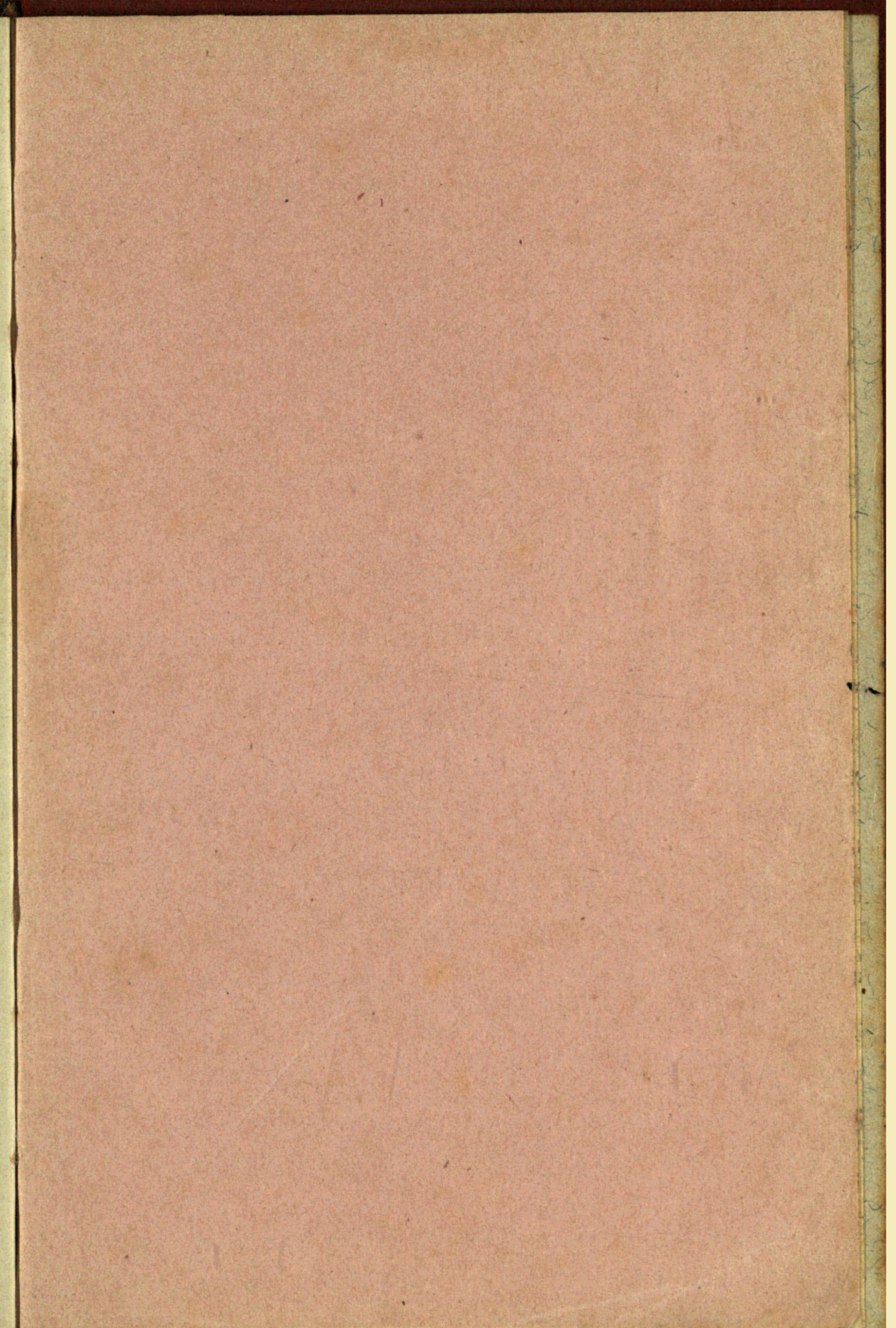
Скупио г. Атанасије Ђаблар кафеџија.

ГГ. Игњат Груић пекар, Јован Марковић инџинир окр. Шабачког, Браћа Добриловићи тргов. Стефан Дрменовић каф. Борђе Јовановић устабаша, Илија Вемодић тргов. Никола Уничич тргов. Алекса Теодоровић трговац Антоије Стружанин тргов. Никола Борђевић магазиџија Љубомир С. Јовановић писар. Г. Сава Јоваковић у пензји Мијат Томић марве тргов. Петар Медаровић терзија Милош Ђукић кафеџија Петар Новаковић Мутавџија Јован Павловић тргов. Мијаило Веистот дрвар Милош Струмић тргов. Свега 20 књига. †

БИБЛИОТЕКА
ШАТИЦЕ СРПСКЕ

Календар овај може се добити у Србији:

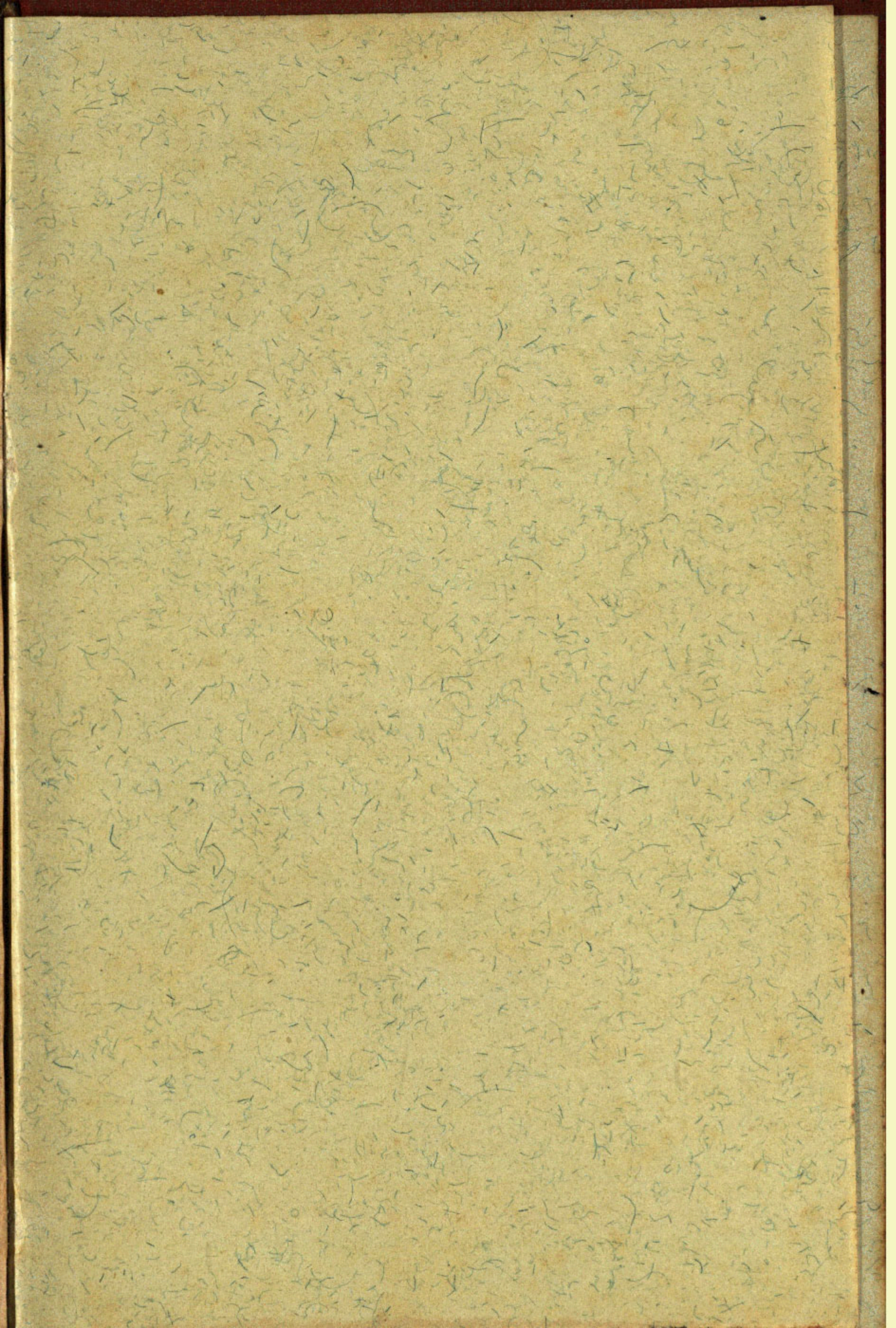
- У Београду код А. Добровојевића књижара,
- „ Ужици код Илије Неранџића,
- „ Јагодини код Д. Банковића,
- „ Смедереву код Дилбера Апотекара,
- „ Шабцу код Освалд Опелт књигов.
- „ Вел. Градишту код Лукића учитеља,
- „ Пожаревцу код Јована Суботића професора.

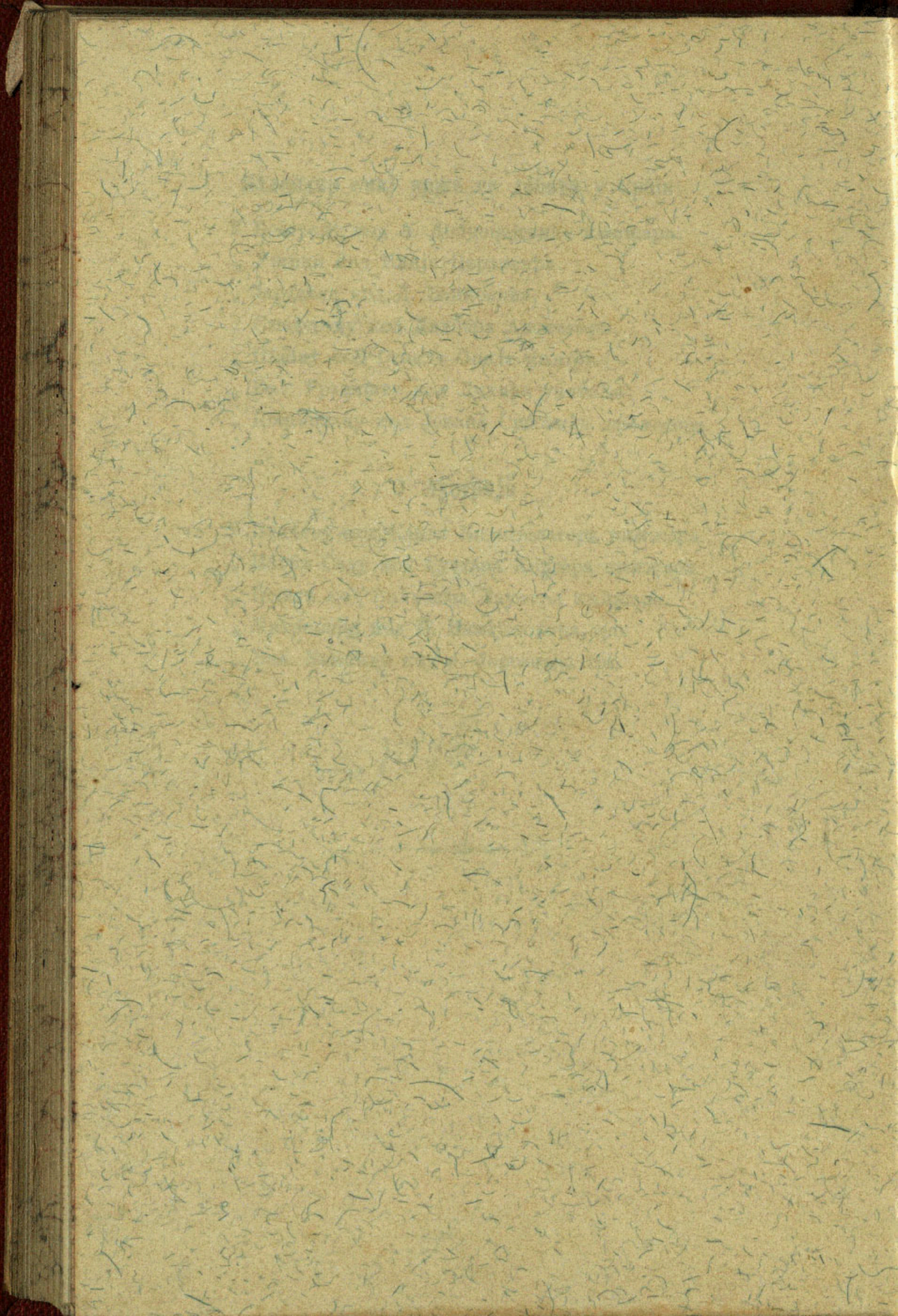
У Аустрији :

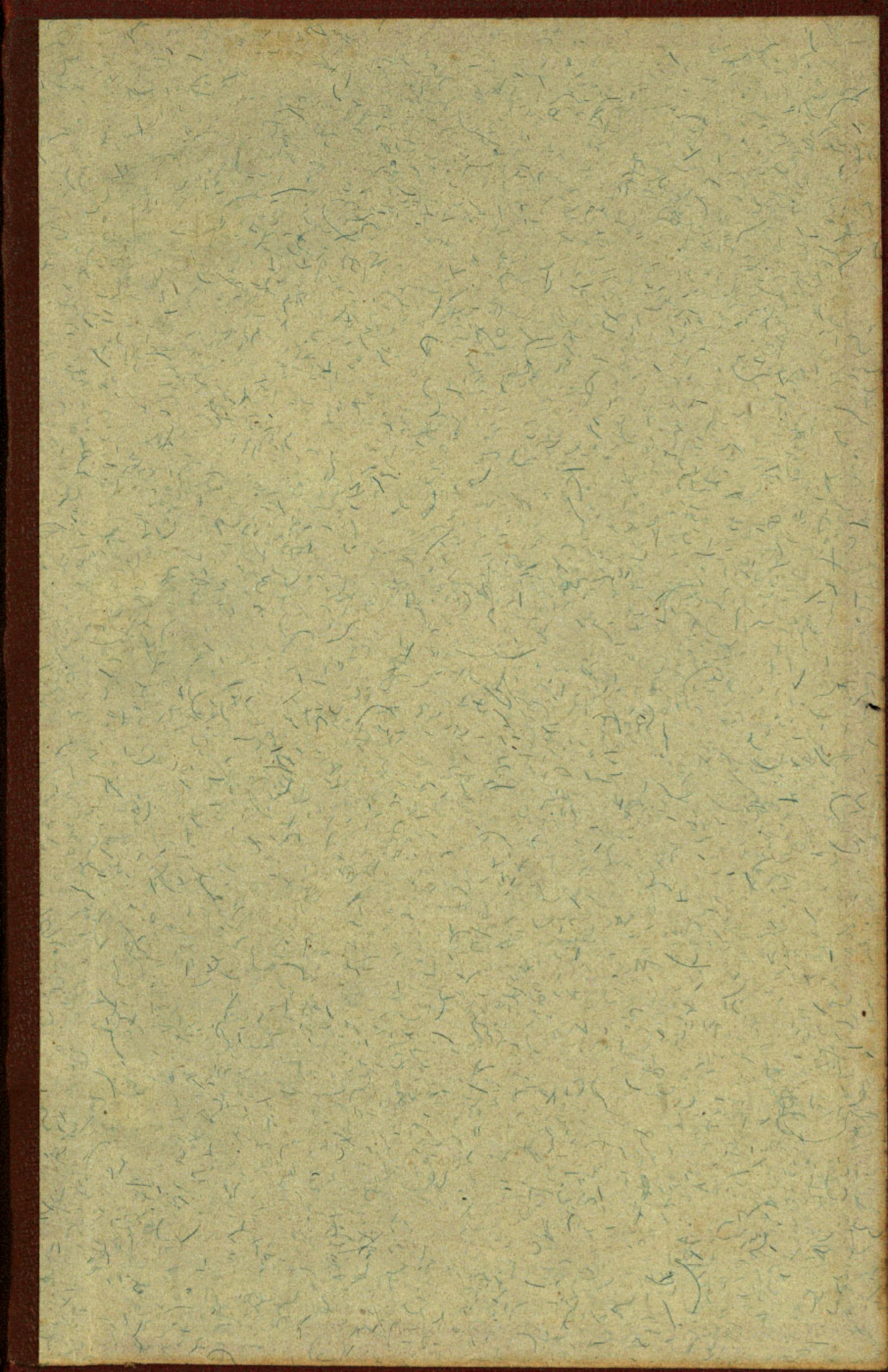
- У Панчеву код Карла Витигшлагера књижара.
- „ Новом-Саду код Густава Хергера књижара.
- „ Пешти код Вилхелма Лауфера књижара.
- „ Митровици код П. Панајотовића трг.
- „ Вел. Кикинди код Ј. Јорговића трг.

= 1276.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

РП Ср I 58

1866. 1